

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ : 2000 - 2001

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

"Ο ΚΟΥΚΛΟΠΑΙΧΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΜΙΑΣ ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΙΚΗΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ"

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ : ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΟΛΓΑ - 0297039

ΕΠΟΠΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ: ΜΑΓΟΥΛΙΩΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ

ΒΟΛΟΣ, ΙΟΥΝΙΟΣ 2001

αρ. εισ 20 / ΠΑΠ.....

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΓΚΡΙΖΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»

Αριθ. Εισ.: 1430/1
Ημερ. Εισ.: 13-07-2001
Δωρεά: _____
Ταξιθετικός Κωδικός: ΠΤ – ΠΠΕ
2001
ΠΑΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	3
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ	
Εισαγωγή	5
Α. Κούκλες και κουκλοθέατρο	7
Β. Συνοπτική ιστορία του κουκλοθέατρου	9
Κεφάλαιο 1: Παιδαγωγική αξία του κουκλοθέατρου	19
Κεφάλαιο 2: Η προετοιμασία και η οργάνωση μιας παράστασης	24
Κεφάλαιο 3: Το άγχος και ο ρόλος του στη δημιουργικότητα	29
α) Το ανασταλτικό άγχος	31
β) Το δημιουργικό άγχος	31
Κεφάλαιο 4: Η πρώτη μου και πειραματική κουκλοθεατρική παράσταση	33
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ	
Γενικά	36
Κεφάλαιο 5: Στόχοι της έρευνας	37
Κεφάλαιο 6: Υποθέσεις της έρευνας	38
Κεφάλαιο 7: Μέθοδος της έρευνας	39
Α) Το δείγμα της έρευνας	39
Β) Τα εργαλεία της έρευνας	41
Κεφάλαιο 8: Αποτελέσματα της έρευνας	43
α) Αποδελτίωση ερωτηματολογίων	59
α') Συμπεράσματα των ερωτηματολογίων	62
β) Συνέντευξη: κουκλοθεατρική ομάδα «Σουσάμι Άνοιξε»	
β') Συμπεράσματα από τη συνέντευξη της κουκλοθεατρικής ομάδας «Σουσάμι Άνοιξε»	72
γ) Συνέντευξη : κουκλοπαίχτρια - εμψυχώτρια Γεωργιάδη Βούλα	74
γ') Συμπεράσματα από την συνέντευξη της κουκλοπαίχτριας – εμψυχώτριας Γεωργιάδη Βούλας	83
δ) Η εμπειρία της συνεργάτιδάς μου Ζησάκη Αικατερίνης	85
δ') Συμπεράσματα από την εμπειρία της συνεργάτιδάς μου Ζησάκη Αικατερίνης	91

ε) Οι προσωπικές μου εμπειρίες από τις παραστάσεις	
«Ένα τσουκάλι γεμάτο...μύθους»	92
ε. 1. Πρώτη παράσταση	92
ε. 2. Δεύτερη παράσταση	94
ε. 3. Τρίτη παράσταση	96
ε. 4. Τέταρτη παράσταση	99
ε. 5. Πέμπτη παράσταση	101
ε. 6. Έκτη παράσταση	103
ε. 7. Έβδομη και όγδοη παράσταση	105
	108
ε') Από την πρώτη ως την όγδοη παράσταση: μια συνολική θεώρηση	
Κεφάλαιο 9: Συζήτηση της έρευνας και γενικά συμπεράσματα	111
<u>Βιβλιογραφία</u>	115
Παράρτημα 1 ^ο : Ερωτηματολόγια (πρώτο και δεύτερο)	
Παράρτημα 2 ^ο : Φωτογραφικό υλικό από τις παραστάσεις	1-10
Υλικό από δημοσιεύσεις για τις παραστάσεις:	
- πρόγραμμα του συνεδρίου «Θέατρο Σκιών και Εκπαίδευση» όπου δώσαμε την πρώτη και πειραματικής μας παράσταση	11-12
- ανακοίνωση τύπου από το Π.Τ.Ν. του Π.Θ. για το συνέδριο «Θέατρο Σκιών και Εκπαίδευση»	13
- δημοσίευση στο έντυπο «Ο Καραγκιόζης μας» (τεύχος 13 ^ο Ιούνιος 2000)	14
- πρόγραμμα του συνεδρίου «Το Κουκλοθέατρο μια νέα προσέγγιση στην εκπαιδευτική πράξη» όπου καταθέσαμε την εμπειρία μας	15-16
- ανακοίνωση τύπου στην εφημερίδα «Θεσσαλία» για την παράσταση στο 18 ^ο και 29 ^ο Δημοτικό Σχολείο Βόλου	17
- δημοσίευση στην εφημεριδούλα «Αργοναύτες» (εβδομαδιαίο ένθετο στην «Θεσσαλία»)	18
Εικαστική έκφραση των παιδιών του 2 ^{ου} και 3 ^{ου} νηπιαγωγείου Βόλου με ζωγραφική	19-23

Πρόλογος

Στα πλαίσια του μαθήματος «ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΟ» που παρακολούθησα στο 6^ο εξάμηνο των σπουδών μας,(1999-2000) ασχολήθηκα για πρώτη φορά θεωρητικά και ιστορικά με το κουκλοθέατρο καθώς και με κάποιες κατασκευές κούκλων. Στην πράξη όμως η πρώτη επαφή με το κουκλοθέατρο έγινε στα πλαίσια του συνεδρίου «Θέατρο Σκιών και Εκπαίδευση» στις 12 και 13 Μαΐου 2000. Στο πανελλήνιο αυτό συνέδριο που διοργανώθηκε από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και το Δήμο Ιωλκού θα παρουσιαζόταν εισηγήσεις σχετικές με το κουκλοθέατρο και θα δίνονταν παραστάσεις από δασκάλους του είδους όπως ο Ευγένιος Σπαθάρης που μεγάλωσε γενιές παιδιών. Στο συνέδριο συμμετείχα μαζί με τη συμφοιτήτρια και φίλη Κατερίνα Ζησάκη μετά από πρόταση του κ. Απόστολου Μαγουλιώτη, Λέκτορα του Παιδαγωγικού Τμήματος Προσχολικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Η εμπειρία συμμετοχής στο συνέδριο μοναδική. Ακολούθησε άλλη μια ευχάριστη συνέχεια της συμμετοχής μας αυτής στο «Στέκι Παιδιού» του Δήμου Βόλου. Σκεφτόμασταν μάλιστα να δώσουμε συνέχεια σ' αυτή την απόπειρα, την προσπάθεια μας αλλά δεν είχαμε κάτι συγκεκριμένο στο μυαλό μας. Καθώς συζητούσαμε και ξανασυζητούσαμε για όλες αυτές τις στιγμές, ο κ. Μαγουλιώτης πέταξε την ιδέα ότι θα μπορούσε η όλη η ιστορία να εξελιχθεί σε μια ενδιαφέρουσα και πρωτότυπη πτυχιακή εργασία. Η ιδέα αυτή μου κίνησε το ενδιαφέρον αλλά δεν το έψαξα περισσότερο τότε. Ωστόσο ο καλοκαιρί που σκεφτόμουν όλη αυτήν την εμπειρία που έζησα και αναπολούσα εκείνες τις ημέρες κοιτάζοντας φωτογραφίες, η ιδέα αυτή άρχισε να με συγκινεί περισσότερο αλλά και πάλι τίποτε δεν ήταν ξεκάθαρο μέσα μου σχετικά με την πτυχιακή μου. Έτσι λοιπόν η αρχή της νέας ακαδημαϊκής χρονιάς με βρήκε προβληματισμένη για το θέμα της πτυχιακής εργασίας που θα αναλάμβανα. Εκείνη την περίοδο αρχίσαμε πάλι να μιλάμε για την εμπειρία του συνεδρίου και την παράσταση που δώσαμε καθώς ο κ. Μαγουλιώτης έκρινε καλό να παρουσιάσουμε την σχετική εμπειρία μας με εισήγηση σε συνέδριο κουκλοθέατρου που θα γινόταν το Νοέμβριο στη Θεσσαλονίκη. Η ιδέα για την πτυχιακή εργασία – προέκταση του συνεδρίου άρχισε να παίρνει τώρα σάρκα και οστά! Είχα λοιπόν ήδη κατασταλάξει. Θα ασχολούμουν με κάτι που με χαροποιούσε και με ενδιέφερε

ιδιαίτερα , με κάτι που ξεκίνησε από μια απλή ιδέα-πρόταση αλλά κατέληξε σε κάτι πολύ ωραίο.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ αξίζει στον κ. Μαγουλιώτη για την βοήθεια του στο συνέδριο και στην ολοκλήρωση της πτυχιακής μου εργασίας. Χωρίς τη βοήθεια του δεν θα είχαν αντιμετωπιστεί τόσα τεχνικά προβλήματα και οι παραστάσεις δεν θα είχαν το επιθυμητό αποτέλεσμα. Μέσα από την καρδιά μου ευχαριστώ τη φίλη, συνεργάτιδα και συμφοιτήτρια Κατερίνα Ζησάκη για την σημαντική της βοήθεια στην πτυχιακή μου εργασία και για τις όμορφες στιγμές που ζήσαμε κατά την προετοιμασία και την οργάνωση των παραστάσεών μας. Επίσης ένα ευχαριστώ στην κ. Ζαφειροπούλου Επίκουρη καθηγήτρια του Παιδαγωγικού Τμήματος Προσχολικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας για την βοήθεια της τόσο στο θεωρητικό όσο και στο ερευνητικό μέρος της εργασίας. Ευχαριστώ θερμά τις νηπιαγωγούς και τους δασκάλους και γενικά τους υπεύθυνους χώρων που με κάλεσαν και έδωσα τις παραστάσεις στα πλαίσια της πτυχιακής μου εργασίας. Ένα μεγάλο ευχαριστώ αξίζει στην κουκλοθεατρική ομάδα (Ασημάκη Μαρία – Κτιστόπουλος Βαγγέλης – Μανδώρας Δημήτρης) του πολιτιστικού συλλόγου «Σουσάμι Άνοιξε» και στην κουκλοπαίχτρια-εμπυχώτρια Γεωργιάδη Βούλα για τις πολύτιμες συμβουλές τους και την κατάθεση των εμπειριών, των συναισθημάτων και των σκέψεων τους για το κουκλοθέατρο. Τέλος ευχαριστώ τους συμφοιτητές μου που δέχτηκαν να με βοηθήσουν στην ερευνά μου και φυσικά τους μικρούς μας φίλους που με έκαναν να νιώσω και εγώ παιδί και να βιώσω συγκινητικές στιγμές αλλά και να ολοκληρώσω την έρευνά μου!

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ : ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Εισαγωγή

Με την πτυχιακή μου εργασία προσπάθησα να μελετήσω σε θεωρητικό και ερευνητικό επίπεδο πώς αντιμετωπίζει ο κουκλοπαίχτης μια κουκλοθεατρική παράσταση, πώς προετοιμάζει και οργανώνει μια παράσταση. Η παρούσα εργασία περιλαμβάνει θεωρητικό και ερευνητικό μέρος.

Στο θεωρητικό μέρος επιχειρείται μια αναφορά στο τι είναι το κουκλοθέατρο και στα είδη των κούκλων. Γίνεται μια μικρή αναδρομή στις απαρχές και στην ιστορία του κουκλοθεάτρου σε παγκόσμιο, ευρωπαϊκό και ειδικότερα ελληνικό χώρο : γιατί αναπτύχθηκε η τέχνη του κουκλοθεάτρου, πού γεννήθηκε, ποιοι ασχολήθηκαν θεωρητικά και εμπειρικά με το κουκλοθέατρο. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στο ελληνικό θέατρο σκιών και στον Καραγκιόζη καθώς οι παραστάσεις που έδωσα ήταν παραστάσεις θεάτρου σκιών. Στην συνέχεια γίνεται αναφορά για την παιδαγωγική αξία του κουκλοθεάτρου και για τη σχέση της κούκλας με το παιδί – κοινό αλλά και τον ενήλικα – παίχτη. Στο επόμενο κεφάλαιο αναφέρομαι στην προετοιμασία κουκλοθεατρικής παράστασης και τους τομείς – δραστηριότητες που οργανώνει και φροντίζει ο κουκλοπαίχτης : στην κατασκευή κούκλων και σκηνικών, το σενάριο – διαλόγους των ηρώων, στην κίνηση – ζωντάνεμα της κούκλας, στο χρωματισμό της φωνής και το ρόλο του ακροατηρίου – θεατών σε μια παράσταση. Η δική μου εμπειρία από την πρώτη και πειραματική κουκλοθεατρική παράσταση που ανέβασα, το άγχος, η αγωνία, αλλά και η χαρά και η ικανοποίηση που ένιωσα κατά την προετοιμασία και την οργάνωση της παράστασης με οδήγησαν να μελετήσω τον τρόπο αντίδρασης των άλλων παιχτών σε ανάλογες παραστάσεις. Στο επόμενο κεφάλαιο αναφέρομαι στο άγχος (ανασταλτικό και δημιουργικό) και το ρόλο του στη δημιουργικότητα : ο κουκλοπαίχτης αγχώνεται για το αν θα προταθεί να οργανώσει την παράσταση και αν θα την οργανώσει σωστά.

Στο δεύτερο μέρος της εργασίας μου – το ερευνητικό μέρος – μελετώ πού οφείλεται αυτό το άγχος και η αγωνία του κουκλοπαίχτη. Ο κουκλοπαίχτης έχει να οργανώσει και να ασχοληθεί με τόσες πτυχές και πλευρές μιας παράστασης. Πώς κινείται ; Τι νιώθει κατά την διάρκεια της παράστασης ; Πόσο τον προβληματίζουν τα

τεχνητής υφής θέματα μιας παράστασης;

Όλα αυτά τα ερωτηματικά αποτελούν το στόχο της ερευνητικής εργασίας μου. Στο επόμενο κεφάλαιο παρουσιάζω τις υποθέσεις της έρευνας μου : υποθέτω ότι ένας κουκλοπαίχτης όταν σκέφτεται να ανεβάσει μια παράσταση νιώθει θετικά και αρνητικά συναισθήματα : χαρά, ενθουσιασμό, αλλά και άγχος, αγωνία, ντροπή. Πρέπει για μια επιτυχημένη παράσταση να διαθέτει πολύπλευρη – πολυτάλαντη δραστηριότητα και να μπορεί να ασχολείται , να τα καταφέρνει σε όλα ώστε να αποκομίσει και να προσφέρει στους θεατές πολλά. Στο επόμενο κεφάλαιο αναφέρομαι στη μέθοδο της έρευνας μου, στο δείγμα και στα εργαλεία της έρευνας : μελέτησα με ερωτηματολόγια την περίπτωση των φοιτητών του Π. Τ. Π. Ε. του Π. Θ. που κατά το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2000 – 2001 επέλεξαν το μάθημα : « Κουκλοθέατρο» και εξετάστηκαν σε αυτό ανεβάζοντας κουκλοθεατρικές παραστάσεις, πήρα συνέντευξη από την κουκλοθεατρική ομάδα του πολιτιστικού συλλόγου « Σουσάμι άνοιξε» και την κουκλοπαίχτρια – εμπυχωτρία Γεωργιάδη Βούλα, έδωσα 8 παραστάσεις με τη συμφοιτήτρια Κατερίνα Ζησάκη και μελέτησα τις εμπειρίες μας από αυτές τις παραστάσεις.

Στο τέλος συγκρίνω την εμπειρία και τα βιώματα όλου του δείγματος της έρευνας και προχωρώ σε συμπεράσματα.

Στο τέλος της εργασίας ακολουθούν δυο παραρτήματα : στο πρώτο παρατίθενται τα ερωτηματολόγια που μοίρασα στους φοιτητές και στο δεύτερο παρατίθενται ενδεικτικές φωτογραφίες από τις 8 παραστάσεις που έδωσα, τη συμμετοχή μου στο συνέδριο της Θεσσαλονίκης « Κουκλοθέατρο : μια νέα παιδαγωγική προσέγγιση», υλικό από δημοσιεύσεις για τις παραστάσεις και ζωγραφιές των παιδιών του 2^{ου} και 3^{ου} νηπιαγωγείου Βόλου που παρακολούθησαν την παράσταση και εξέφρασαν εικαστικά τα συναισθήματα και τις εντυπώσεις τους από την παράσταση.

A. Κούκλες και κουκλοθέατρο

Το κουκλοθέατρο¹ είναι ένα είδος θεατρικής παράστασης, στο οποίο παίζουν κούκλες οι οποίες κινούνται (ζωντανεύουν) από ηθοποιούς (κουκλοπαίχτες), οι οποίοι κρύβονται: πίσω από τις κούκλες και συνήθως πίσω από κάποιο παραβάν. Όταν τα παιδιά παίζουν με τις κούκλες, έχουν θεατές και παίζουν κάποιους ρόλους με τις κούκλες τους. Τότε θεωρείται μια απλοϊκή παράσταση κουκλοθέατρου. Επίσης κουκλοθέατρο, όπως είπε και η Τσέριλ Χένσον κόρη του εμπνευστή του Μάπετ – σόου Τζιμ Χένσον, είναι «Ένα οποιοδήποτε άψυχο αντικείμενο που μπορεί να γίνει κούκλα, αρκεί να του προσδώσεις την ψευδαίσθηση της ζωής».

Η κούκλα θεάτρου² είναι ο χώρος του «ανάμεσα» στη ζωή και στο θάνατο, στο ζωντανό και στο άψυχο, στο ιερό και στο ανίερο, συνδέει την πραγματικότητα με τη φανταστική ζωή. Το ζωντάνεμα αυτό της κούκλας θεάτρου, η μετατροπή της από άψυχο αντικείμενο σε ζωντανό, στα μάτια του θεατή (μικρού και μεγάλου) φαίνεται σαν θαύμα και αυτό είναι που κάνει το κουκλοθέατρο να ξεχωρίζει ανάμεσα στα άλλα είδη θεάματος. Γι αυτό λατρεύτηκε και αγαπήθηκε από μικρούς και μεγάλους.

Υποστηρίζεται³ πως το κουκλοθέατρο έχει τις ρίζες του στην αρχαιότητα (αντικείμενο λατρείας) και ότι είναι η αρχαιότερη μορφή θεάτρου. Οι κούκλες λατρευτικά αντικείμενα των μεγάλων, πέρασαν στο χώρο του θεάτρου πάλι για μεγάλους, για να καταλήξουν κουκλοθέατρο – θέαμα των παιδιών, ένα θέαμα γεμάτο παιχνίδια στο οποίο αναπτύχθηκαν κατά καιρούς πολλές μορφές κούκλων.

Από έρευνες που έχουν γίνει αποδείχθηκε πως η μορφή της κούκλας δεν πλάστηκε με αποκλειστικό σκοπό να εμφανίζεται στο χώρο του θεάτρου αλλά και για να εξυπηρετεί και άλλες επιθυμίες του ανθρώπου. Έτσι δημιουργήθηκαν κάποιες κατηγορίες κούκλων⁴:

- 1. Κούκλες κουλτούρας:** πλάστηκαν για τη συμμετοχή τους σε κάποιες εθιμοτυπικές τελετές του ανθρώπου.
- 2. Κούκλες – παιχνίδια:** κατασκευάστηκαν με σκοπό το παιδικό παιχνίδι.
- 3. Κούκλες – σουβενίρ:** είναι δημιουργίες της τουριστικής βιομηχανίας.
- 4. Κούκλες – θεάτρου:** αντικαθιστούν τον άνθρωπο – ηθοποιό στο θέατρο δημιουργώντας έτσι διάφορους τύπους και ονομασίες:

¹ Μαγουλιώτης Απ., Κουκλοθέατρο I, Εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 1994, σελ. 13

² Μαγουλιώτης Απ., Ιστορία Κουκλοθέατρου, Πανεπιστημιακές σημειώσεις, Βόλος, 2000, σελ. 9

³ Πούχγερ, Β., Το λαϊκό παραδοσιακό κουκλοθέατρο στα Βαλκάνια, π. Δρώμενα, 3 / 4 1984, σ. 49

- α) κούκλες οι οποίες χειρίζονται από πάνω με κλωστές
(ονομάζονται νευρόσπαστα, πλαγγόνες, μαριονέτες)
- β) κούκλες οι οποίες παίζονται από κάτω εσωτερικά απ' αυτές.
(ονομάζονται ανδρείκελα, μαρότες, γαντόκουκλες)
- γ) κούκλες που κινούνται με ξύλινα ραβδιά (τύπου Ιάβας)
- δ) επίπεδες κούκλες, αυτές που δεν έχουν όγκο
- ε) κούκλες θεάτρου σκιών (τύπου караγκιόζη).

Το κουκλοθέατρο στη βάση του⁵ έχει στοιχεία: α) θεατρικά, γιατί είναι ένα είδος θεάματος, β) νεκρικής μάσκας, γιατί η κούκλα είναι ένα άψυχο νεκρό ον και η επιθυμία του ανθρώπου είναι η ανάστασή της με μια διαφορετική ζωή, γ) τελετουργικά, όπως γίνεται πολλές φορές σε δρώμενα και καρναβάλια όπου κούκλες ομοιώματα ή άνθρωποι νεκρανασταίνονται.

⁴ Μαγουλιώτης Απ. Ιστορία Κουκλοθέατρου, Πανεπιστημιακές σημειώσεις, Βόλος, 2000, σελ. 10

⁵ Μαγουλιώτης Απ. Ιστορία Κουκλοθέατρου, Πανεπιστημιακές σημειώσεις, Βόλος, 2000, σελ. 43

Α. Συνοπτική ιστορία του κουκλοθεάτρου

Οι απαρχές του κουκλοθεάτρου⁶ πρέπει να βρίσκονται στην αρχαιότητα. Δείγματα τέτοια, είτε λατρευτικά είτε θεατρικά, βρέθηκαν στην Ασία, στην Αφρική και στην Ευρώπη. Κατόπιν όλα αυτά σχεδόν ταξίδεψαν στην Ευρώπη, ανασυγκροτήθηκαν και μεταμορφώθηκαν. Εκεί αναμείχθηκαν με τα εθιμοτυπικά δρώμενα του μεσαίωνα κατ' αρχήν και τα θεατρικά δρώμενα (commedia dell' art) στη συνέχεια και ανέδειξαν τη νέα μορφή του κουκλοθεάτρου. Γραπτές πληροφορίες κουκλοθεατρικών δειγμάτων δεν υπάρχουν αρκετές για να υποθέσει κανείς το χρόνο γέννησης. Κατά τις μαρτυρίες τα πρώτα στοιχεία κουκλοθεάτρου απαντάμε στην αρχαία Ελλάδα, όπου οι ηθοποιοί του μεγάλου θεάτρου αμφισβήτησαν την αξία του είδους αυτού ενώ άλλοι το θεώρησαν ανάξιο και παιγνιώδες. Το είδος αυτό συνεχίστηκε στα Ρωμαϊκά χρόνια και σε άλλες χώρες. Γενέτειρα χώρα του νέου ευρωπαϊκού κουκλοθεάτρου η Ιταλία εμφύτευσε το δημιούργημα της σιγά – σιγά στις άλλες χώρες, οι οποίες προσάρμοσαν σ' αυτό τους δικούς τους «παραδοσιακούς κουκλοήρωες».

Μερικοί ερευνητές⁷ τοποθετούν την αρχή του θεάτρου ανδρικήλων ή κουκλοθεάτρου στις αρχαίες Ινδίες. Ξεκίνησε από τα νοτιοδυτικά μέρη της Ανατολής, εξαπλώθηκε στην Κεντρική Ασία και αργότερα έφτασε στην Ευρώπη. Άλλοι πάλι υποστηρίζουν πως το κουκλοθέατρο μετεμφυτεύτηκε στην Ανατολή από την Ελλάδα με την εισβολή του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Αργότερα ο Φωτιάδης πιστεύει πως δεν πρέπει να περιοριστούμε στην Ανατολή ως καταγωγή του κουκλοθεάτρου : " Αν υποθέσουμε ότι περίπου ίδιοι όροι δημιούργησαν την απαρχή σε δύο σημεία της Γης, γιατί να μην έχουμε στην αφετηρία τους δύο πατρίδες του συγγενικού θεάματος;".

Από την εποχή του Βυζαντίου⁸ δεν υπάρχουν ενδείξεις για την ύπαρξη κουκλοθεάτρου. Κατά τη Ρωμαϊκή εποχή υπήρξαν ανάλογα θεάματα κουκλοθεάτρου, τα οποία έφτασαν αχνοδιατηρημένα ως το Μεσαίωνα και όπως φαίνεται εμπλουτίστηκαν με νέα ανατολίτικα στοιχεία, που έφεραν στην Ευρώπη οι ισλαμικές φυλές της Αφρικής. Έτσι διαμορφώθηκαν από την Αναγέννηση και εντεύθεν τα ευρωπαϊκά ανδρικήλα : Τα Pupazzi, τα Fantoccini, τα Burathni, οι Μαριονέτες, τα

⁶ Ηρόδοτος, Βιβ. ΙΙ, 48, Μεγάλη Ελληνική Εγκ. Πυρσός, εκδ. Πυρσός, Αθήνα 1928, τ.α. σ. 636

⁷ Κακούρη Κ., Προαισθητικές μορφές θεάτρου, εκδ. Οι Φίλοι του Βιβλίου, Αθήνα 1946, σ.183

⁸ Μαγουλιώτης Απ. Ιστορία Κουκλοθεάτρου , Πανεπιστημιακές σημειώσεις, Βόλος, 2000, σελ. 76

Guignol ολόζυγα με τα κινέζικα ανδρείκελα, τα γιαβανέζικα Wajang, το γιαπωνέζικο Αγιουτσούρι, η ινδική Μαριονέτα, που την ύπαρξή της μνημονεύει η πανάρχαια Μαχαβαράτα.

Στην ιστορική πορεία του παγκόσμιου κουκλοθεάτρου⁹ δημιουργήθηκαν πολλοί τύποι κούκλων και αυτό φαίνεται από τον τρόπο κατασκευής και τον χειρισμό των κούκλων επί της σκηνής : αρχικά οι θεατρικές κούκλες ονομάζονταν μικρές Πλαγγόνες (αργότερα Νευρόσπαστα και τέλος Μαριονέτες, ενώ ο κουκλοπαίκτης ονομάζεται μαριονετίστας και τις ζωντανεύει από πάνω με κλωστές). Αργότερα εμφανίζεται η μαρότα (κούκλα που στηρίζεται σε μπαστούνι) η οποία κατά τον 19ο και αρχές του 20ου αιώνα στην Ελλάδα ονομάζεται ανδρείκελο. Τέλος αφαιρείται το μπαστούνι της, οπότε λέγεται γαντόκουκλα. Το θέατρο ανδεικέλων προοριζόταν να διασκεδάσει ένα λαϊκό κοινό, ενώ το θέατρο μαριονετών απευθυνόταν στο αριστοκρατικό και αστικό κοινό.

Πολλοί ερευνητές¹⁰ του παραδοσιακού κουκλοθεάτρου βρίσκουν ότι οι κωμικοί κεντρικοί κουκλοήρωες όλων των Ευρωπαϊκών και Ασιατικών λαών, έχουν κάποια κοινά χαρακτηριστικά : " είναι θρασύδειλοι, πεινασμένοι, καυχησιάρηδες, δεν σέβονται τις αρχές και τους νόμους, περιστασιακά όμως βοηθούν τους φτωχούς και για να επιζήσουν δεν έχουν ηθικές αναστολές". " Οι παραδοσιακοί ήρωες εξέφραζαν πάντα ένα πνεύμα ανεξαρτησίας, κάποιο πνεύμα εξέγερσης σε σχέση με τους ισχυρούς αυτού του κόσμου και μια αντίληψη της περιβάλλουσας αδικίας ... Ανάμεσα στην εξέγερση και σε κάποιο συντηρητισμό η μαριονέτα εκφράζει τελικά τις ιδέες του κοινού της...". Ο τύπος αυτός του ήρωα, από τόπο σε τόπο, παίρνει και ένα δικό του όνομα, χωρίς να χάνει τα κοινά στοιχεία με τους αντίστοιχους ήρωες άλλων τόπων.

Στην αναγέννηση¹¹ το κουκλοθέατρο δανείζεται τους χαρακτηριστικούς τύπους του από την *commedia dell' arte*. Ένας από τους τύπους αυτούς, ο Πουλισινέλα (που γυρίζει όλη την Ευρώπη, για να διασκεδάσει τα παιδιά και τα λαϊκά στρώματα) επιβιώνει σε διάφορα μέρη με το αντίστοιχο όνομα : ο Punch στην Αγγλία, ο Polichinelle και ο Guignol στη Γαλλία, ο Petruska στη Ρωσία, ο Kasperl στην Αυστρία, ο Hanswurst στη Γερμανία, ο Kis Bohoc και αργότερα ο Jancsi Papr'ika στην Ουγγαρία, ο Vidushanka στις Ινδίες, ο Αγιατρούρι στην Ιαπωνία, ο Κέτσελ -

⁹ Μαγουλιώτης Απ. Ιστορία Κουκλοθεάτρου , Πανεπιστημιακές σημειώσεις, Βόλος 2000, σελ. 78

¹⁰ Πούχγερ, Β., Το λαϊκό παραδοσιακό κουκλοθέατρο στα Βαλκάνια, π. Δρώμενα, 3 / 4 1984, σ. 50

¹¹ Κοντογιάννη Άλκηστις, κουκλο-θέατρο σκιών, Αθήνα 1992, σελ. 41-42

Πεχλιβάν στην Περσία. Όλοι αυτοί οι ήρωες¹² φοριούνται στο χέρι του κουκλοπαίχτη και οι περισσότεροι : " μιλούν μέσα από ένα είδος καραμούζας που έχει στο στόμα του οπαρουσιαστής και δίνει μια διαπεραστική, διαφορετική από την ανθρώπινη χροιά στις φωνές ..."Οι κουκλοθίασοι της Ιταλίας το 1850 πολλαπλασιάστηκαν σε μεγάλο βαθμό και περιόδευσαν στις μεγάλες πόλεις. Ένας απ' αυτούς τους θιάσους ήλθε στον Ελλαδικό χώρο, και προκάλεσε τη γέννηση του Νεοελληνικού κουκλοθέατρου.

Οι κούκλες ή τα ανδρείκελα¹³ κατασκευάζονται: ως προς το κεφάλι και τα άνω άκρα (χέρια) από σκαλισμένο ξύλο, το δε σώμα γίνεται από κούφιο υφασμάτινο χώρο (για να μπαίνει η γροθιά του κουκλοπαίχτη). Το ζωντάνεμα και η τσιριχτή φωνή των φασουλήδων δημιουργούνται από έναν ή δύο καλλιτέχνες. Η σκηνή του φασουλή ήταν μικρή και ευμετάβολη, αλλά και με πλούσια σκηνικά αντικείμενα, φωτιζόμενα όλα από λάμες πετρελαίου και αργότερα από λάμπες ηλεκτρισμού. Οι παραστάσεις πολλές φορές πλαισιώνονταν από ζωντανή μουσική και ποικιλία ελληνικών και ευρωπαϊκών χορών, στους οποίους επιδίδονταν τα ίδια τα ανδρείκελα. Ακόμη στις πανηγυρικές παραστάσεις καίγονται και πυροτεχνήματα. Οι δε παραστάσεις διαφημιζόνταν από τον ντελάλη ή σε πινακίδες ή με έντυπα προγράμματα ή στις ανακοινώσεις των εφημερίδων. Η εφημερίδα «Ο Ρωμιός» του Γ. Σουρή δανείστηκε ήρωες από τον κουκλοθέατρο και έδωσε πλούσιους διάλογους, οι οποίοι στη συνέχεια συνέβαλαν στον εμπλουτισμό του δραματολογίου του θεατρικού φασουλή.

Το θέατρο του φασουλή¹⁴ παρουσίασε δύο μορφές παραστάσεων. Στη μια μορφή ο φασουλής εμφανίζονταν με παραστάσεις φτωχές και ευκαιριακές, ενώ στην άλλη οι παραστάσεις ήταν πλούσιες σε περιεχόμενο και εμφάνιση. Η πρώτη ήταν η αποκριάτικη (εθιμοτυπική) περίοδος του φασουλή που χαρακτηρίζεται από τολμηρότητα και χυδαιολογία. Το περιορισμένο δραματολόγιο ήταν επηρεασμένο κυρίως από τα αποκριάτικα δρώμενα και την πολιτική επικαιρότητα. Οι κουκλοπαίχτες ήταν ευκαιριακοί και κερδοσκόποι με μόνο θεματικά αυτοσχέδια έργα. Χώροι παραστάσεων ήταν οι δρόμοι και οι πλατείες της Αθήνας με θεατές τα ευκαιριακά αποκριάτικα πλήθη. Η δεύτερη ήταν η «θεατρική περίοδος», κατά την οποία δίνονταν παραστάσεις όλο το χρόνο αλλά προπαντός τους ζεστούς μήνες. Κατά την περίοδο αυτή εμφανίζονται οι επώνυμο ανδρεικελοπαίχτες, παρουσιάζεται

¹² Κοντογιάννη Άλκηστις, κουκλο-θέατρο σκιών, Αθήνα 1992, σελ. 41-42

¹³ Μαγουλιώτης Απ. Ιστορία Κουκλοθέατρου , Πανεπιστημιακές σημειώσεις, Βόλος 2000, σελ. 104-105

¹⁴ Μαγουλιώτης Απ. Ιστορία Κουκλοθέατρου , Πανεπιστημιακές σημειώσεις, Βόλος 2000, σελ. 105

πλούσιο δραματολόγιο, οι παραστάσεις γίνονται πιο θεαματικές και δίνονται σε πολλούς χώρους εντός και εκτός της περιοχής των Αθηνών όπως: στους δρόμους, στις πλατείες, στις κλειστές μάντρες, στα ζυθοπωλεία, στα καφενεία και στους κήπους, όπου μεταξύ της απόλαυσης κάποιου καφέ ή γλυκού ή αναψυκτικού, διασκεδάσαν συγχρόνως και με το θέαμα των ανδρείκελων. Επίσης παραστάσεις δίνονταν μέσα σε ειδικές αίθουσες και κέντρα, καθώς και στα θέατρα που ήταν προορισμένα για ζωντανούς ηθοποιούς. Δεν είχαν μόνιμη στέγη και γύριζαν από στέκι σε στέκι, όπου τους καλούσαν για να δώσουν παραστάσεις. Κείμενα ειδικά για το θέατρο του φασουλή δεν γράφτηκαν και γι αυτό οι ανδρικοπαίχτες αυτοσχεδίαζαν πάνω σε καμβάδες βασισμένους σε έργα γνωστών ευρωπαίων και ελλήνων θεατρικών και μη συγγραφέων.

Ο καλλιτέχνης Γ. Ρώτας (1931)¹⁵ – μετά το θάνατο του Χ. Κονιτσιώτη – αναβιώνει το γνωστό ζεύγος «Φασουλή – Περικλή» και αφαιρώντας του κάποια στοιχεία ακατάλληλα (για τα παιδιά) διαμορφώνει ένα νέο τύπο «Φασουλή και Ρεβύθη» με ένα δραματολόγιο ειδικά για τα παιδιά. Ο Γρηγόριος Ξενόπουλος «ως λογοτέχνης» με τα πολλά του ψευδώνυμα πρέπει να θεωρηθεί ως ο «πατέρας» της γέννησης του παιδικού κουκλοθέατρου (Φασουλή). Γιατί μέσα από το περιοδικό «Η Διάπλασις των παιδών» προσπάθησε να ενσπείρει τον «παιδικό φασουλή», σχεδόν, παράλληλα με τον αναδυόμενο «φασουλή για μεγάλους».

Αυτή την περίοδο Η Άννα Γιαννοπούλου, καθηγήτρια των παιδαγωγικών στο Αρσάκειο Αθηνών στο βιβλίο της : « Το παιδαγωγικόν κουκλοθέατρον, η σημασία, τα μέσα και η εφαρμογή αυτού» (Αθήναι 1933) μιλάει για τη δοκιμαστική παράσταση κουκλοθέατρου από τις τελειόφοιτες του Διδασκαλείου χάριν των παιδιών του Προτύπου. Η Γιαννοπούλου πρότεινε στις μαθήτριες του Διδασκαλείου στα πλαίσια των γιορτών να δώσουν μια δοκιμαστική παράσταση κουκλοθέατρου για τα μικρά παιδιά του δημοτικού σχολείου.

Η πρόταση δεν βρήκε αρχικά ανταπόκριση από τις μαθήτριες και προκάλεσε το γέλιο και την κατάκρισή τους καθώς δεν μπορούσαν να φανταστούν το Φασουλή να διασκεδάζει τα παιδιά του Προτύπου. Μια φιλική συνομιλία που ακολούθησε και η ενημέρωση των μαθητριών ότι το κουκλοθέατρο χρησιμοποιείται για την ψυχαγωγία των μικρών παιδιών έφερε τον ενθουσιασμό και την προθυμία για την οργάνωση της παράστασης. Μέσα σε 15 μέρες συνθέτονται από τις ίδιες τις μαθήτριες τα θεατρικά

¹⁵ Μαγουλιώτης Απ. Ιστορία Κουκλοθέατρου , Πανεπιστημιακές σημειώσεις, Βόλος 2000, σελ. 108

έργα – τα οποία πρέπει να έχουν και παιδαγωγικά στοιχεία και όχι μόνο ψυχαγωγικά – και αρχίζει η ετοιμασία τους αφού προηγουμένως δίνονται οι σχετικές οδηγίες και κανόνες. Οι μαθήτριες ετοιμάζουν τα σκηνικά – τα ανδρείκελα παραχωρούνται από την Παπαστράτσιο Σχολή λόγω της πίεσης του χρόνου - , εξασκούνται στην κίνηση των κούκλων, στο χρωματισμό της φωνής, σχηματίζουν χορωδία για τα τραγούδια που περιλαμβάνονται στα έργα, ετοιμάζουν προγράμματα, αποστέλλουν τις προσκλήσεις. Παρουσιάζονται 4 έργα που προκαλούν το γέλιο, το χειροκρότημα, το ενδιαφέρον των παιδιών του Προτύπου.

Οι μαθήτριες του Διδασκαλείου μένουν ευχαριστημένες από την όλη προσπάθεια η οποία βρίσκει συνεχιστές στο πρόσωπο των μαθητριών της Ε' τάξεως που ετοιμάζουν παραστάσεις κουκλοθέατρου για τα μικρότερα παιδιά του Προτύπου και τις τελειόφοιτες του Διδασκαλείου. Αξίζει να αναφερθεί πως τα παιδιά κατασκεύασαν μόνα τους και τα ανδρείκελα και έδειξαν ιδιαίτερο ζήλο κατά την προετοιμασία της γιορτής.

Επίσης αυτή την περίοδο κάνει την εμφάνισή του το κουκλοθέατρο του Νίκου Ακίλογλου (1934) που τράβηξε το ενδιαφέρον των παιδαγωγών και των συγγραφέων και η ζωγράφος Ελένη Θεοχάρη - Περάκη ιδρύει (1939) το κουκλοθέατρο Αθηνών¹⁶ " Ο Μπαρμπα - Μυτούσης" που υπήρξε τόσο αγαπητός στα παιδιά αλλά και στους ηλικιωμένους. Το Κουκλοθέατρο Αθηνών αρχίζοντας από τις μέρες του πολέμου και συνεχίζοντας σαράντα δύο ολόκληρα χρόνια μπόρεσε ξεπερνώντας πολλές δυσκολίες, χωρίς καμία βοήθεια, να ανταποκριθεί με συνέπεια στις αξιώσεις δημιουργίας ενός θεάματος ποιότητας για την ψυχαγωγία του παιδιού. Δόθηκαν παραστάσεις¹⁷ τακτικές στην Αθήνα, παραστάσεις σε όλη την Ελλάδα, παραστάσεις και συμμετοχή σε εκθέσεις και φεστιβάλ του εξωτερικού, ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές, βιβλία. Έχει ψυχαγωγήσει και διαπαιδαγωγήσει γενιές Ελληνόπουλων , ώστε πλέον να αναχθεί σε σύμβολο του ελληνικού κουκλοθέατρου. Το κουκλοθέατρο αυτό διακρίθηκε για την υψηλή τέχνη και τεχνική του. Συγχρόνως μπόρεσε να προσφέρει σε αυτό το διάστημα ένα άρτιο παιδαγωγικό θέαμα που στην κυριολεξία μάγευε όχι μόνο τα παιδιά αλλά και τους πιο απαιτητικούς ενήλικους θεατές του, σε ειδικές παραστάσεις που οργάνωνε για αυτούς.

Πρωτοπόρος η Ελένη Θεοχάρη - Περάκη στη χώρα μας, στράφηκε προς το

¹⁶ Θεοχάρη – Περάκη Ελένη, Κουκλοθέατρο, τέχνη και τεχνική, εκδόσεις «Εστία» Ι. Δ. Κολλάρου και Σία Α.Ε. Αθήνα 1988, σελ. 131-132

¹⁷ Κοντογιάννη Άλκηστις, κουκλο-θέατρο σκιών, Αθήνα 1992, σελ. 224

παιδάκι, αγκάλιασε με κατανόηση αυτό και τα " αθύρματά" του, σε εποχή δύσκολη και ανύποπτη, πήρε τις " πλαγγόνες" του από κάτω και τις ανέβασε στη σκηνή ανοίγοντας ένα νέο τρόπο διαλεκτικού δούναι και λαβείν ανάμεσα στον καλλιτέχνη - " ψυχαγωγό" και στο παιδί - δέκτη.

Η Περάκη υποστήριζε πως οι παιδαγωγοί στο δύσκολο έργο να βοηθούν στη σωστή ανάπτυξη του μικρού παιδιού (ψυχική και πνευματική) μπορούν με την κούκλα - το κουκλοθέατρο - να βρουν μια σημαντική βοήθεια στην προσπάθειά τους αυτή που αρχίζει με την πρώτη επαφή του παιδιού με το σχολείο. Το παιδί θα δεθεί με την κούκλα και η κούκλα θα γίνει ο συνδετικός κρίκος του παιδιού με το σχολείο. Η κούκλα βοηθάει στην κοινωνικότητα των παιδιών, γιατί τα ωθεί να εκφραστούν, να πάρουν πρωτοβουλίες, να ξεπεράσουν τις προσωπικές δυσκολίες και να νιώσουν άνετα στο νέο περιβάλλον του σχολείου. Υποστήριζε ακόμα πως αυτό που είναι αληθινά σημαντικό και κανένα άλλο μέσο δεν μπορεί να το προσφέρει στην παιδαγωγική πράξη παρά μόνο η κούκλα, είναι ότι μπορεί να επηρεάσει το παιδί και να το διδάξει μέσα από το πάθημά της. Εκτός όμως από τις πρώτες μέρες το κουκλοθέατρο μπορεί να βοηθήσει τον παιδαγωγό σε οποιαδήποτε στιγμή σε όλη τη διάρκεια του χρόνου. Μια κούκλα μπορεί να ηρεμήσει τα παιδιά, μια κούκλα μπορεί να φέρει μια έκπληξη στα παιδιά, μια κούκλα μπορεί να παρακινήσει την τάξη σε μια εργασία, μια κούκλα... μπορεί ασταμάτητα ακούραστα να εργάζεται στο πλευρό του παιδαγωγού.

Η Ελένη Θεοχάρη - Περάκη έδωσε σεμινάρια - διαλέξεις - μαθήματα σε παιδαγωγούς - δασκάλους - κοινωνικούς λειτουργούς στην Αθήνα και σε άλλες πόλεις και τονίζει πως οι νέοι παιδαγωγοί με τις δυνατότητες και τις ευκαιρίες που παρέχει το κουκλοθέατρο παρακινούνται για μια ευρύτερη αισθητική και γενικότερη μόρφωση και αποκτούν ειδικότερα ενδιαφέροντα για την τέχνη. Μια προπαρασκευή του παιδαγωγού για να μάθει τις βασικές αρχές και την τεχνική του κουκλοθεάτρου είναι απαραίτητα.

Ένας από τους κορυφαίους μύστες του κουκλοθεάτρου, ο Σερκί Ομπρατζόβ, έλεγε: " Το παιδί δεν μπορεί να εισπράξει ένα κακό θέαμα χωρίς βλάβη. Η ψυχοσύνθεσή του είναι αισθαντική και η ευαισθησία του εύθραυστη. Αυτό πρέπει να το θυμάστε πάντοτε".

Μετά το 1960 έχουμε τον Κουκλοθίασο της οικογένειας Σοφιανού, τις Μαριονέτες του Λάκη Αποστολίδη, το «Αντικειμενοθέατρο» της Ευγενίας Φακίνου, το «Θέατρο της κούκλας» (Μήνας και Τάκη Σαρρή), τον «Τιριτόμπα» (Κ.Χατζηανδρέου – Σ. Φουτζοπούλου), τις «ΦΑΤΣΕΣ» Θέατρο Κούκλας και Μιμικής (Χρήστου Αναστασόπουλου) και άλλους κουκλοθιάσους.

Το 19ο αιώνα το **θέατρο σκιών**¹⁸ ή ο Καραγκιόζης γράφει την ιστορία του στο νεοελληνικό χώρο. Το θέατρο σκιών με πρωταγωνιστή τον Καραγκιόζη χρησιμοποιεί τις επίπεδες νευρόσπαστες κούκλες, οι οποίες στηρίζονται και κινούνται με ειδικές μεταλλικές βέργες (σούστες). Η κούκλα κατασκευάζεται από δέρμα, ξύλο, ή επί το πλείστον από χαρτόνια, για αυτό και πολλές φορές τις ονομάζουν " χάρτινες κούκλες ή χάρτινα ανδρείκελα", ενώ κατά τα τελευταία χρόνια χρησιμοποιούνται και οι πλαστικές επιωάνειες (PVC). Το θέαμα που απολαμβάνουν οι θεατές είναι οι σκιές των κούκλων οι οποίες πέφτουν πάνω σε μια λευκή ημιδιάφανη τεντωμένη οθόνη που λέγεται " μπερντέ". Οι σκιές αυτές δημιουργούνται από το φως που τοποθετείται πίσω από τις κούκλες. Στο πίσω μέρος του Μπερντέ, δεξιά και αριστερά του (τις περισσότερες φορές) κολλούν δυο σκηνικά. Το ένα παρουσιάζει το σπίτι (παράγκα) του Καραγκιόζη και το άλλο είναι το μεγαλόπρεπο σαράι του πασά. Σκηνογραφικά τα θέατρα αυτά κάλυπταν μικρές διαστάσεις και για αυτό το λόγο αποκαλούνται " Θεατρίδια " . Ο Καραγκιόζης ως μορφή θεατρική¹⁹, στην Αθήνα, δέχτηκε επίδραση από τους μίμους και τα θέατρα ανδρεικέλων και νευρόσπαστων (θεάματα πιο τελειοποιημένα από αυτόν), δηλαδή τους μιμήθηκε ως προς την εξωτερική θεατρική εμφάνιση, την εσωτερική διάρθρωση, στις κωμικές σκηνές ακόμα και στους τύπους - χαρακτήρες.

Το θέατρο σκιών²⁰ (στις αρχές της εμφάνισής του στην Ελλάδα) δε μπορούσε να ευχαριστήσει μεγάλο πλήθος, γιατί δεν είχε χώρο ειδικά διαμορφωμένο για τους θεατές, οι οποίοι κάθονταν σταυροπόδι κάτω στο έδαφος. Το θέατρο αυτό²¹ που μπορεί να στηθεί και να λειτουργήσει με πολύ απλά οικονομικά μέσα, δίνει τη

¹⁸ Μαγουλιώτης Απ. Ιστορία Κουκλοθέατρου , Πανεπιστημιακές σημειώσεις, Βόλος, 2000, σελ. 111

¹⁹ Μαγουλιώτης Απ. Ιστορία Κουκλοθέατρου , Πανεπιστημιακές σημειώσεις, Βόλος, 2000, σελ. 112

²⁰ Μαγουλιώτης Απ. Ιστορία Κουκλοθέατρου , Πανεπιστημιακές σημειώσεις, Βόλος, 2000, σελ. 117

²¹ Κοντογιάννη Άλκηστις, κουκλο-θέατρο σκιών, Αθήνα 1992, σελ. 59

δυνατότητα να εκφραστούν και αρχικά να ξεχωρίσουν ολοζώντανοι οι διάφοροι χαρακτηριστικοί τύποι της ελληνικής κοινωνίας, καθώς και η δομή και η λειτουργία της.

Υπήρξαν πολλοί οι πολέμιοι²² του θεατρικού αυτού είδους τόσο για την καταγωγή του όσο και για την ποιότητα του θεάματος και το είδος της ζωής που αποκαλύπτει και προβάλλει : Οι επικρατέστερες εκδοχές για την καταγωγή του είναι οι εξής :

α) Ξεκίνησε από τα βάθη της Ανατολής, Κίνα, Ινδίες, Περσία, Ινδονησία, Ταϊλάνδη. Στις κινεζικές εγκυκλοπαιδείες αναφέρεται τον 11^ο αιώνα. Στην Αίγυπτο αναφέρεται ως μυστηριακό θέατρο που το περιεχόμενό του συμβολίζει τη δημιουργία του κόσμου. Τα αρχαιότερα όμως μυστήρια θεωρούνται τα Ελευσίνια, όπου το κυριότερο μέρος της τελετής ήταν τα " δεικνύμενα, δρώμενα και θεώμενα". με εντυπωσιακή εναλλαγή φωτός και σκότους. Προφανώς η μυστηριακή λατρεία αναβίωσε στις χώρες της Ανατολής με την εξάπλωση του ελληνιστικού πολιτισμού κατά τους χρόνους του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Έτσι λοιπόν το θέατρο σκιών έφτασε στον τουρκικό χώρο. Εκεί διαμόρφωσε και τον κωμικό του χαρακτήρα με ήρωα τον Καραγκιόζη. Από κει προωθήθηκε στο σημερινό ελληνικό χώρο.

β) Από τα τουρκοκρατούμενα Γιάννενα, όπου υπάρχουν μαρτυρίες ότι παιζόταν, πέρασε στη νότια Ελλάδα και συγκεκριμένα στην Πάτρα με τα χαρακτηριστικά και τις συνήθειες της τουρκικής ζωής.

γ) Από τη Μικρά Ασία ήρθε στην Ελλάδα. Εκεί ήταν ένα θέατρο των διαφόρων υπόδουλων λαών της οθωμανικής αυτοκρατορίας μεταξύ των οποίων ήταν και οι Έλληνες. Ανεξάρτητα από τις εκδοχές αυτές, το θέατρο αυτό , που πήρε το όνομα του πρωταγωνιστή του, είναι σίγουρο ότι ήρθε εδώ από τον τουρκικό χώρο ή διαμέσου αυτού. Δεν άργησε όμως να γίνει καθαρά ελληνικό.

Ο Καραγκιόζης θεωρείται μια ομαδική έκφραση²³ η οποία όμως συντίθεται από προσωπικούς δημιουργούς. Η θεατρική αυτή τέχνη μεταδίδεται εμπειρικά από καραγκιοζοπαίχτη σε μαθητευόμενο. Ο λόγος είναι προφορικός και η παράσταση δεν ακολουθεί γραπτά κείμενα. Η τέχνη δεν έχει επιτήδευση, αντίθετα είναι αυθόρμητη, πηγαία. Τη δημιουργούν μεμονωμένα άτομα που αναμφίβολα διαθέτουν κάποιο ταλέντο και αφιερώνουν τα βράδια της ζωής τους παίζοντας πίσω από ένα φωτισμένο

²² Κοντογιάννη Άλκηστις, κουκλο-θέατρο σκιών, Αθήνα 1992, σελ. 59

άσπρο πανί. Το έργο όμως είναι κοινό. Κάθε караγκιοζοπαίχτης συνεχίζει και προσθέτει δικά του στοιχεία στην τέχνη των προηγουμένων, ακολουθώντας το ύφος και τα κοινά χαρακτηριστικά

Τα πρόσωπα²⁴ που εμφανίζονται στο ελληνικό θέατρο σκιών είναι : τα κολλητάρια, ο Μπάρμπα Γιώργος, ο Χατζηαβάτης, ο Σιορ Διονύσιος, ο Πεπόνιας, ο Σταύρακας, ο Νώντας, ο Εβραίος Ιακώβ, ο Καικές, ο Ομορφονιός, ο Βελη Γκέκας, η Αγλαία και άλλα πρόσωπα που δημιουργούνται κάθε φορά για τις αλλαγές των έργων. Ο Καραγκιόζης που κρατά τον πρωταγωνιστικό ρόλο είναι τέλειος τύπος ανθρώπου του λαού. Ευφυολόγος, τραγουδιστής, καλόκαρδος, πατριώτης, πολιτικός, ετοιμόλογος, ερωτύλος, ωραιομανής ενώ είναι άσχημος (με πολύ μεγάλη μύτη και καμπούρα). Παίζει ρόλους συνήθως του φτωχού, του κουτού και του παλικαρά. Η μεγάλη του εξυπνάδα τον οδηγεί μέχρι την τρέλα. Είναι αφελής, απατεώνας και προστάτης των αδυνάτων φτάνοντας μέχρι τη θυσία. Βρίσκεται παντού : στο Σαράι, στο δρόμο, στα μοναστήρια. Γίνεται Πασσάς, Σουλτάνος, Ναύαρχος, Στρατηγός, Πρωτοπαλικάρο, Δικηγόρος, Γιατρός, Υπηρέτης, Μάγειρας, Διπλωμάτης κ.α. Πρώτος στις μάχες, στο ξύλο, στον έρωτα, στη φυλακή, στην πολιτική κ.α. Υποστηρίζει όλα τα κόμματα κι όλους τους δημάρχους. αλλάζει όλα τα επαγγέλματα και δεν είναι ποτέ χορτάτος, πάντα πεινασμένος!

Η " λαϊκή " γλώσσα του Καραγκιόζη²⁵ πλουτίζεται ανάλογα με τα εκφραστικά μέσα που διαθέτει ο κάθε караγκιοζοπαίχτης προβάλλοντας έτσι ακόμα την ιδιαιτερότητα (ιδιομορφία) που διακρίνει το θεατρικό είδος. Ο ρυθμός της είναι έντονος, ενισχύεται και εμπλουτίζεται από το ρυθμό του δημοτικού τραγουδιού. Γιατί ένα από τα ευρήματα του Καραγκιόζη είναι ότι κάθε φιγούρα του, κάθε πρόσωπο, εισάγεται με ένα χαρακτηριστικό τραγούδι. Έτσι κάθε πρόσωπο σηματοδοτείται διπλά. Και με τη σκιασμένη φιγούρα του και με το τραγούδι του που τον χαρακτηρίζει. Η αναγνώριση της φιγούρας από το θεατή διευκολύνεται, καθώς επίσης και η αφομοίωση του προσώπου αυτού στην παράδοση. Ο θεατής εξάλλου συμμετέχει με τη φωνή του στο ρυθμό της παράστασης. Άρα γίνεται ενεργητικός δέκτης, συμμετέχει στην παράσταση και ταυτίζεται με τα πρόσωπα.

²³ Κοντογιάννη Άλκηστις, κουκλο-θέατρο σκιών, Αθήνα 1992, σελ. 63

²⁴ Μαγουλιώτης Απ. Ιστορία Κουκλοθέατρου , Πανεπιστημιακές σημειώσεις, Βόλος, 2000, σελ. 114-116

²⁵ Κοντογιάννη Άλκηστις, κουκλο-θέατρο σκιών, Αθήνα 1992, σελ. 64

Ο αυτοσχεδιασμός²⁶ στον Καραγκιόζη δίνει τη δυνατότητα τόσο στον καραγκιοζοπαίκτη όσο και στους θεατές να βρίσκονται σε συνεχή επικοινωνία και οι δυο μαζί να προωθούν την πλοκή του έργου, στηριζόμενοι σε κάποια βασικά στοιχεία που μπορεί όμως να ανατραπούν. Έτσι ο αυτοσχεδιασμός διατηρεί το θέατρο σκιών ζωντανό σε κάθε εποχή και σε κάθε μικροκοινωνία. Είναι πάντα σύγχρονο αφού κινείται με άξονα τις ανάγκες της κοινωνίας και τις εξελίξεις της στο χωροχρόνο της.

Η φιλοσοφία της ζωής²⁷ λοιπόν, οι διάφορες τάσεις, οι αγωνίες, οι προβληματισμοί, οι δυσκολίες της επιβίωσης μπορούν να εκφραστούν μέσα από ένα απλό θέατρο, άμεσο και γνήσιο, που μιλάει χωρίς επιτήδευση την απλή ελληνική γλώσσα με ανάγλυφες τις διάφορες κατά τόπους διαλέκτους.

²⁶ Κοντογιάννη Άλκηστις, κουκλο-θέατρο σκιών, Αθήνα 1992, σελ. 67

²⁷ Κοντογιάννη Άλκηστις, κουκλο-θέατρο σκιών, Αθήνα 1992, σελ. 59

Κεφάλαιο 1: Παιδαγωγική αξία του κουκλοθέατρου

Σε όλον τον κόσμο²⁸ οι παιδαγωγοί και οι ψυχολόγοι τονίζουν ότι είναι τεράστιος ο ρόλος της ψυχαγωγίας, με όλες τις μορφές της, θέαμα, χορός, τραγούδι, παιχνίδι, για την ομαλή ψυχολογική και βιολογική ανάπτυξη του παιδιού. Και ακόμα υπογραμμίζουν ότι η αγωγή, στα πρώτα χρόνια του παιδιού, πρέπει να στηρίζεται, βασικά, σε προγράμματα ψυχαγωγίας – κουκλοθέατρο, παντομίμα, χορό, τραγούδι. Η ποιότητα και η ποσότητα της ψυχαγωγίας, που απολαμβάνει κάθε παιδί, επηρεάζει αποφασιστικά το παρόν και το μέλλον του, του εξασφαλίζει σωματική, ψυχική, συναισθηματική και πνευματική ισορροπία, που χωρίς αυτή κάθε πληρότητα και τελειοποίηση είναι αδύνατη. Την ψυχαγωγία στο παιδί πρέπει, βέβαια, να του την εξασφαλίζει η οικογένεια, το σχολείο, η κοινωνία. Κι όταν οι παράγοντες αυτοί του την εξασφαλίζουν, εκπληρώνουν μια από τις βασικές υποχρεώσεις τους.

Σύμφωνα με την Πέπη Δαράκη το παιδί για να μεγαλώσει ομαλά και σωστά, έχει ανάγκη από χαρά, κίνηση, ελευθερία, ψυχαγωγία. Ένα παιδί χωρίς χαρά μαραζώνει, δεν αναπτύσσεται. Το κουκλοθέατρο, υποστηρίζει η Δαράκη σαν μέσο ψυχαγωγία για το παιδί εξακολουθεί να του δίνει ερεθίσματα για συναισθηματική κινητοποίηση, καλλιτεχνική συγκίνηση και χαρά. Παρακολουθώντας μια κουκλοθεατρική παράσταση ζει μέσα σε συναισθηματική ένταση, τη μαγεία και το «θαύμα».

Οι άψυχες κούκλες ζωντανεύουν, μιλούν. Κάνουν πράξεις με ανθρώπινη νοημοσύνη. Όλα κινούνται μέσα στο μαγικό κόσμο της φαντασίας και της ποίησης. Ο εμπυχωτής με τη φωνή και την εκφραστικότητα του είναι που θα αποδώσει τα συναισθήματα και θα υποβοηθήσει το κοινό του να βιώσει τις καταστάσεις που επιδιώκει

«Κάθε μαριονέτα», γράφει η κ. Αντωνακάκη²⁹, «πριν ακόμα υπάρξει, έχει τη δική της ζωή, τον δικό της χαρακτήρα. Αρκεί ο μαριονετίστας που την κινεί να την εμπιστευθεί και να την αφήσει να ζήσει.

Η κούκλα είναι μια προέκτασή μας, ένα όν που ζεί, που ξεπερνάει τους ανθρώπινους νόμους ζωής, που υπόκειται σ'άλλη φθορά, που με την ηρεμία και την παγερότητά της διαπερνά το χρόνο».

²⁸ Δαράκη Πέπη, Κουκλοθέατρο, εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 1986, σελ. 11

²⁹ Αντωνακάκη Κ, Η μαριονέτα στη Λυών, Δρώμενα 3 / 4, σελ. 46

Το παιδί εκφράζεται με το κουκλοθέατρο είτε ως απλός θεατής μιας παράστασης είτε ως κουκλοπαίχτης. Και στις δύο παραστάσεις τα συναισθήματα και το «δέσιμο» με την κούκλα είναι άμεσο και σημαντικό. Στην πρώτη περίπτωση απολαμβάνει το θέαμα και παρατηρεί μπορούμε να πούμε «εκ του ασφαλούς» ενώ στη δεύτερη περίπτωση το ίδιο κινεί τα νήματα, βιώνει συναισθηματικές καταστάσεις και συγκρούσεις έντονες καθώς παίζει για τον εαυτό του και γι αυτό εκφράζεται ελεύθερα και εκδηλώνεται με αυθορμητισμό.

Ο Αλέξανδρος Κόφφας αναφέρει χαρακτηριστικά ότι η κούκλα είναι ένας όμορφος και μαγικός κόσμος που αποτελεί το κέντρο των ενδιαφερόντων του νηπίου και βοηθάει αφάνταστα στην αυτοέκφραση και στην ανάπτυξή του.

Το παιδί ταυτίζεται με την κούκλα³⁰, που παρασταίνει κάποιο πρόσωπο του έργου, συμμετέχει στις δραματικές του περιπέτειες ή τις κωμικές καταστάσεις που συχνά περιπλέκεται, από τα ίδια τα σφάλματα του. Διασκεδάζει με τη δράση της κούκλας αλλά και παραδειγματίζεται από τα παθήματα της. Το παιδί δεν αισθάνεται απειλούμενο απ' αυτόν που το κάνει να γελά και να χαίρεται. Γι αυτό δέχεται φυσικά και αβίαστα, μέσα από τη συναισθηματική και αισθητική συγκίνηση της κουκλοθεατρικής παράστασης και το ηθικό δίδαγμα που η κούκλα, κάποια ηρωίδα του έργου του μεταδίνει.

Η κούκλα – ήρωας λοιπόν εκτός από την ψυχαγωγία και η διασκέδαση που προσφέρει στο παιδί, το ενημερώνει για διάφορα θέματα, περνάει μηνύματα, ιδέες, σκέψεις και δημιουργεί καταστάσεις προβληματισμού. Το κουκλοθέατρο προβάλλει ακόμη και όλες τις παναθρώπινες αξίες και το αίσθημα της συνεργασίας με τους άλλους, της αλληλεγγύης, της ευθύνης και της αγάπης στο συνάνθρωπο. Μόνο όταν οι ιδέες και οι ηθικές αξίες γίνονται πράξη και δράση των προσώπων του έργου, μόνο τότε το παιδί δέχεται ερεθίσματα και αποκτά εμπειρίες. Συνήθως κάθε παράσταση έχει να περάσει μηνύματα αλλά δεν πρέπει να έχει διδακτικό χαρακτήρα. Το παιδί έχει την ικανότητα να αντιληφθεί αυτά τα μηνύματα τα οποία φτάνουν στο στόχο τους αν δεν έχουν στείο και διδακτικό – ηθικό χαρακτήρα. Ακόμη το παιδί δένεται με τις κούκλες με ένα μοναδικό και ξεχωριστό τρόπο καθώς μπορεί να εξασκεί πάνω τους εξουσία και επιθετικότητα – οι κούκλες είναι μικρές και αισθάνεται ότι τις ελέγχει απόλυτα – αλλά και να τους δείχνει τρυφερότητα και αγάπη καθώς και να παίρνει τρυφερότητα και αγάπη απ' αυτές. Όπως υποστηρίζουν ερευνητές και ψυχαναλυτές η κούκλα –

³⁰ Δαράκη Πέπη, Κουκλοθέατρο, εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 1986, σελ. 15

κατά συνέπεια και το κουκλοθέατρο – λειτουργεί λυτρωτικά για το παιδί και χρησιμοποιείται για τη θεραπεία παιδιών με ψυχικά τραύματα (κουκλοθεραπεία). Το παιδί χαίρεται όταν ο ήρωας πάσχει κάποιες φορές γιατί έτσι αποδίδεται δικαιοσύνη όταν ο ήρωας έχει διαπράξει κάτι κακό, γιατί έτσι τιμωρείται το άδικο –και το αίσθημα δικαιοσύνης στα παιδιά είναι πολύ έντονο. Ταυτόχρονα χαίρεται γιατί δεν είναι στη θέση του ήρωα που τιμωρείται – τον οποίο

συμπονάει ταυτόχρονα – αλλά βρίσκεται σε πλεονεκτική θέση αφού παραδειγματίζεται από πάθημα του ήρωα που αυτό δε θα διαπράξει.

Σ' αυτή την αντιφατικότητα των συναισθημάτων (επιθετικότητα – τρυφερότητα, αγάπη – μίσος) αναφέρεται και η Πέπη Δαράκη θεωρώντας ότι το μαγικό στοιχείο της κούκλας βρίσκεται στο γεγονός ότι δίνει την δυνατότητα στο παιδί για ελεύθερη όσκηση της φαντασίας του που είναι γεμάτη από τέτοια αντιφατικά συναισθήματα. Τα παιδιά ζούνε τόσο πολύ αληθινά τον κόσμο που τους παρουσιάζει με το παίξιμο της η κούκλα στο κουκλοθέατρο. Έτσι ακόμα και όταν βλέπουν τον άνθρωπο – κουκλοπαίχτη να κινεί την κούκλα και να μιλά για λογαριασμό της, δεν του δίνουν καμιά σημασία, δεν τον κοιτάζουν. Τα μάτια τους είναι καρφωμένα επάνω στην κούκλα. Προσέχουν μόνο εκείνη. Αυτήν πιστεύουν σ' ότι λέει και κάνει πάνω στη σκηνή και όχι τον κουκλοπαίχτη ηθοποιό. Το παιδί ταυτίζεται και επικοινωνεί ψυχικά με την κουκλοθέατρο και διοχετεύει σ' αυτήν τις συναισθηματικές του καταστάσεις. Συγχρόνως εκφράζεται ελεύθερα και αυθόρμητα και ζει τον πραγματικό εαυτό του και στον πραγματικό και φανταστικό κόσμο. Σύμφωνα με την θεωρία του Piaget για τις περιόδους ανάπτυξης που ακολουθεί το παιδί, το παιδί της προσχολικής ηλικίας διανύει το στάδιο της προενοιολογικής ή συμβολικής σκέψης, στη διάρκεια του οποίου έχει την τάση να χρησιμοποιεί διάφορα σύμβολα και διάφορα αντικείμενα με συμβολικό τρόπο. Ταυτίζεται με την κούκλα, γιατί ενώ αποτελεί ένα άψυχο αντικείμενο, από τη μια στιγμή στην άλλη ζωντανεύει μ' ένα μαγικό τρόπο.

Το κουκλοθέατρο μπήκε στην εκπαίδευση³¹ ως στοιχείο άσκησης στα παιδιά στη χειροτεχνία (κατασκευή κούκλων, ενδυμάτων και σκηνικών) και ως μέσο ανάπτυξης της φαντασίας και των συγγραφικών ικανοτήτων. Το παιδί κοινωνικοποιείται, μαθαίνει να συνεργάζεται και να εργάζεται ατομικά και συλλογικά. Το κουκλοθέατρο μπορεί να συμβάλλει στη διαπαιδαγώγηση και τη μάθηση καθώς τα παιδιά θα μπορέσουν να γνωρίσουν, να ερευνήσουν και να κατανοήσουν μια μεγάλη

³¹ Μαγουλιώτης Απ. Ιστορία Κουκλοθέατρο, Πανεπιστημιακές σημειώσεις, Βόλος, 2000, σελ. 226-230

ποικιλία εννοιών, δεξιοτήτων και καταστάσεων. Η Ειρήνη Παϊδούση αναφέρει χαρακτηριστικό πως η ηθοπλαστική δύναμη του κουκλοθεάτρου είναι πολύ μεγάλη γι' αυτό εκείνος που το κατευθύνει πρέπει να είναι παιδαγωγός. Τα παιδιά κατά την προετοιμασία και την οργάνωση μιας κουκλοθεατρικής παράστασης στο σχολείο (νηπιαγωγείο κυρίως) έρχεται σε επαφή και γνωριμία με το περιβάλλον τις προμαθηματικές έννοιες, τη μουσική, καλλιεργεί τον προφορικό λόγο, και τη μητρική γλώσσα, αναπτύσσει κινητικές δυνατότητες και ικανότητες και φυσικά τη δημιουργικότητα, τη φαντασία, την εφευρετικότητα, την κρίση, την αντίληψη κτλ.

Παιδαγωγοί, καλλιτέχνες και ψυχολόγοι λοιπόν έχουν θίξει το θέμα της προσφοράς του κουκλοθεάτρου στην ανάπτυξη, στην ωρίμανση, στην ψυχαγωγία και στην ψυχολογική εκτόνωση του.

Σ' αυτό το σημείο όμως πρέπει να πούμε ότι η κούκλα είναι προέκταση εκείνου του ανθρώπου που την κινεί. Το κουκλοθέατρο είναι μια μορφή θεάτρου στο οποίο δρουν κούκλες και δεν μπορεί παρά να σε παρασύρει σε κύματα γέλιου, χαράς ή συγκίνησης. Όλα αυτά λοιπόν που προσφέρει η κούκλα στο παιδί – θεατή ουσιαστικά το προσφέρει ο κουκλοπαίχτης – άνθρωπος που την κινεί (εκτός από την περίπτωση που το ίδιο το παιδί είναι ο κουκλοπαίχτης). Ο κουκλοπαίχτης λοιπόν πρέπει να την αγαπήσει και να της δώσει πνοή. Εκτός από το γέλιο, τις συγκινήσεις, τις γνώσεις, τα μηνύματα και όλα όσα έχουν αναφερθεί παραπάνω και προσφέρει στο παιδί και ο ίδιος ο κουκλοπαίχτης εκφράζεται μέσα από την κούκλα αφού εκφράζει λόγια και πράξεις και αλήθειες που χωρίς την «κάλυψη» της κούκλας δεν θα εξέφραζε. Γίνεται και ο ίδιος ένα μικρό παιδί και διοχετεύει στην κούκλα τις δικές του ψυχικές δυνάμεις και καταστάσεις. Κι έτσι η κούκλα³² στα χέρια του γίνεται ένα σύμβολο που εκφράζει το δικό του εσωτερικό κόσμο που αντικαθρεφτίζεται στις κινήσεις της κούκλας. Ηθοποιός, λοιπόν, στο είδος αυτό της θεατρικής τέχνης – το κουκλοθέατρο – είναι ο κρυμμένος άνθρωπος και η κούκλα η αντανάκλαση της τέχνης του. Ακόμη ο κουκλοπαίχτης νοιώθει τη χαρά της προσφοράς, της δημιουργίας και της άμεσης επαφής και επικοινωνίας με το κοινό. Η αποδοχή, το χειροκρότημα και το γέλιο των παιδιών είναι η καλύτερη επιβράβευση της προσπάθειας του κουκλοπαίχτη.

Κλείνοντας αυτό το κεφάλαιο θα ήθελα να αναφερθώ σε κάποια αποσπάσματα από το βιβλίο του Χρήστου Αναστασόπουλου «ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΙΚΑ... και όχι

³² Δαράκη Πέπη, Κουκλοθέατρο, εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 1986, σελ. 24

μόνο!» που μου έκαναν εντύπωση και εκφράζουν την σχέση του κουκλοπαίχτη - κούκλος με πολύ παραστατικό τρόπο:

«Ο άνθρωπος φοβάται. Η κούκλα εκφράζει του φόβους. Ο άνθρωπος ψάχνει και η κούκλα βοηθά στο ψάξιμο. Τι να υπάρχει μετά τον φόβο; Ποιος ξέρει.....ίσως να υπάρχει και το θαύμα.....!!».

«Κάθομαι πολλές φορές μετά την παράσταση και παρατηρώ τις ακουμπισμένες στον πάγκο ακίνητες, άψυχες κούκλες και διερωτώμαι:«Εσείς είσαστε που δημιουργήσατε ολόκληρη παράσταση, παρασύρατε για μια ολόκληρη ώρα μικρούς και μεγάλους στη δικιά σας αλλιότικη πραγματικότητα;» Αυτές με κοιτούν ακίνητες και αυτή η αλλόκοτη ζωντάνια τους είναι που αυτόματα μου δίνει την απάντηση.....Σιωπή.....η βάση της Δημιουργίας.....».

Κεφάλαιο 2: Η προετοιμασία και η οργάνωση μιας παράστασης

Το κουκλοθέατρο³³ που είναι το θέατρο ανδρικών – νευρόσπαστων ή των κούκλων, ονομάζεται ακόμη «θέατρο ανδρικών» ή «νευροσπαστων» ή «ξύλινων ηθοποιών» ή «θεατρίδιον» ή μικροθέατρο. Στο κουκλοθέατρο όλες τις εργασίες αναλαμβάνει να τις διεκπεραιώσει ένας άνθρωπος με πολύπλευρη καλλιτεχνική προσωπικότητα. Ο κουκλοπαίχτης πρέπει να προετοιμαστεί και να οργανώσει την παράσταση που θα ανεβάσει, να φροντίσει για όλες τις πτυχές και τις δραστηριότητες μιας πετυχημένης κουκλοθεατρικής παράστασης.

Κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας και της οργάνωσης μιας παράστασης ο κουκλοπαίχτης θα πρέπει να ασχοληθεί με την *κατασκευή των κούκλων και των σκηνικών, με το σενάριο – διάλογοι ηρώων, με την κίνηση των κούκλων και το χρωματισμό της φωνής του, με τον κατάλληλο φωτισμό και τη μουσική που θα «ντύσει» την παράσταση* και θα προσπαθήσει να προκαλέσει το γέλιο και να κερδίσει του το χειροκρότημα και την αποδοχή του κοινού.

Σύμφωνα με την Ειρήνη Παϊδούση³⁴ η συμβολή του έμψυχου υλικού στο κουκλοθέατρο όχι μόνο κατακυρώνει την επιτυχία ή την αποτυχία της παράστασης, αλλά και προάγει ή αναχαιτίζει τη σταδιοδρομία του συγκροτήματος. Μόνο ο ιερός ζήλος του ομίλου, το θερμό ενδιαφέρον, τα προσόντα και οι ικανότητες που θα μπορέσουν να ξεουδετερώσουν το πολυποίκιλα εμπόδια και τις απρόοπτες ανωμαλίες που θα ξεπεράσουν. Υποστηρίζει λοιπόν ότι η σύνθεση του κουκλοθεάτρου πρέπει να είναι ομοιογενής όσον αφορά την ηλικία, το ανάστημα, την κατάρτιση, την ανατροφή και τα γενικά ενδιαφέροντα έτσι ώστε να υπάρχει αμοιβαία κατανόηση και να διευκολύνεται η συνεννόηση για την πρόοδο του κοινού έργου. Οι παίχτες πρέπει να θεωρήσουν τον εαυτό τους ή να εμπνευσθούν ότι είναι στρατιώτες στην υπηρεσία ενός καθήκοντος, που η εκπλήρωσή του απαιτεί θυσίες και κόπους. Να γίνουν με την άσκηση και την προσπάθεια κάτοχοι της τεχνικής σε βαθμό που, αδέσμευτοι και ελεύθεροι από τεχνικές δυσκολίες, να υπερπηδούν τα εμπόδια και με ετοιμότητα να παρακάμπτουν ή μάλλον να μετουσιώνουν τις ανωμαλίες σε στοιχεία προαγωγικά για το θέαμα. Οι παίχτες την ώρα που παίζουν πρέπει - πάντα σύμφωνα με την Ειρήνη Παϊδούση - να οιστρηλατηθούν και να οιστρηλατήσουν το ακροατήριο. Αν το ακροατήριο είναι παιδικό, πρέπει, αν έχουν ξεπεράσει πια την παιδική ηλικία, να

³³ Μαγουλιώτης Απ. Ιστορία Κουκλοθέατρου, Πανεπιστημιακές σημειώσεις, Βόλος, 2000, σελ. 207

³⁴ Ειρήνη Παϊδούση, Επιλογή από το έργο της ΕΙΡΗΝΗΣ ΠΑΪΔΟΥΣΗΣ, Αθήνα 1963, σελ. 326-327

αφήσουν να κατέρχονται προς την παιδικότητα και να ζουν τον παλμό και τον ενθουσιασμό του παιδόκοσμου. Έτσι μόνο θα καταφέρουν να υποδυθούν τον κουκλίστικο ρόλο τους, να ξεχαστούν ζωντανεύοντας τον κουκλίστικο ήρωα και ανάλογα να τον ερμηνεύσουν. Η κούκλα είναι παιδιάτικο δημιούργημα και για να ζωντανέψει πρέπει να ξαναγίνει κανείς παιδί. Για αυτό μόνο παίχτες που αγαπούν πραγματικά το κουκλοθέατρο, μόνο εκείνοι να αναλάβουν να το υπηρετήσουν. Τέλος πρέπει να χρησιμοποιηθεί κάθε μέσο ώστε να επιτευχθεί επαφή κοινού και παιχτών, για να παρασύρεται το κοινό από το θίασο και ο θίασος από το κοινό και ένα κύμα χαράς και κεφιού ερχόμενο και επανερχόμενο να ηλεκτρίζει την αίθουσα ολόκληρη, εμπνεύοντας τους παίχτες και ενθουσιάζοντας τους θεατές. Συχνά πολλοί θίασοι έχουν ένα και μόνο παίχτη, ο οποίος σαν Άτλας βαστάζει στους ώμους του ολόκληρο το οικοδόμημα. Αλλά έχει τον ιερό ζήλο για το έργο και αυτό είναι αρκετό. Η Ειρήνη Παϊδούση συμπληρώνει πως παρά το κέφι και την εφευρετικότητα, την ικανότητα των παιχτών στο να αυτοσχεδιάζουν πρόχειρα μια υπόθεση με συνέχεια, για να προκαλέσουν και να διατηρήσουν το ενδιαφέρον και την προσδοκία του ακροατηρίου, επιβάλλεται να έχουν ετοιμάσει εκ των προτέρων το θέαμα, να έχουν προϋπολογίσει κάθε λεπτομέρεια, ώστε να εμφανιστούν πανέτοιμοι κατά την παράσταση, χωρίς τίποτα να μπορέσει να την ανακόψει!!

Αρχικά δημιουργήθηκαν – όπως έχουμε ήδη αναφέρει – πέντε τύποι κούκλας και μέσα από τον καθένα αναπλάστηκαν νέοι τύποι ή συνδυασμοί αυτών. Το ξύλο, ο πηλός, το ύφασμα, τα χαρτιά ο χαρτοπολτός (πεπιεσμένο χαρτί), διάφορα συνθετικά βιομηχανικά υλικά (λάστιχο, πλαστικό, φελιζόλ, σφουγγάρι, σακούλες) και άλλα φυσικά και άχρηστα υλικά, είναι τα υλικά για κατασκευή κούκλων. Ο κουκλοπαίχτης κατασκευάζει την κούκλα με διάφορα υλικά και τεχνικές και τονίζει τα χαρακτηριστικά της κούκλας που ανταποκρίνονται στο χαρακτήρα και στο ρόλο του κάθε ήρωα – κούκλος. Οι ήρωες³⁵ μας πρέπει να έχουν ταυτότητα, για να γνωρίζει το κοινό και να μπορεί έτσι να επικοινωνεί άνετα μαζί τους. Ο κουκλοήρωας, για να έχει επιρροή στους θεατές (παιδιά), πρέπει να τραβήξει το ενδιαφέρον τους από την πρώτη στιγμή της εμφάνισής του πάνω στη σκηνή, και αυτό θα το πετύχει με τη φυσιογνωμία του. Μ' αυτήν ο κουκλοήρωας θα δώσει στους θεατές την πρώτη εντύπωση του ρόλου – χαρακτήρα που θα παίξει (όχι βέβαια και την ολοκληρωτική). Γι αυτό η κατασκευή

³⁵ Μαγουλιώτης Απ. Κουκλοθέατρο Ι, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 1994, σελ. 166-197

της κούκλας πρέπει να έχει τα ανάλογα φυσιολογικά χαρακτηριστικά του κάθε ήρωα του έργου που θα παρουσιαστεί.

Τα σκηνικά³⁶ είναι αντικείμενα του θεάτρου, τα οποία τοποθετούνται εσωτερικά και στα πλάγια μέρη της σκηνής ή σκόρπια (όχι βέβαια αυθαίρετα αλλά πάντα σε χώρους χρήσιμους) μέσα στη σκηνή. Τα σκηνικά ή σκηνικά αντικείμενα είναι αναγκαία για να δηλώσουν το χώρο, το χρόνο, την περιρρέουσα κατάσταση της παράστασης και είναι αντικείμενα έναρξης ή αφορμής καταστάσεων ή γεγονότων. Ο σκηνικός χώρος μπορεί να είναι πολύ μικρός (ακόμη και 10 εκατοστά) ή πολύ μεγάλος (στο μέγεθος μια πλατείας) και οι κούκλες ζωντανεύουν σ' αυτόν από θεατούς ή αθέατους ανθρώπους. Ο χώρος δράσης διαφέρει από τύπο κούκλας σε τύπο. Η μορφή του σκηνικού χώρου εξαρτάται από τον τρόπο χειρισμού της κούκλας και το μέγεθος της επί της σκηνής.

Ακόμη ο κουκλοπαίχτης θα πρέπει να φροντίσει για το *σενάριο*³⁷ και τους *διάλογους των ηρώων*. Μπορεί να κινείται απλώς σε ένα βασικό άξονα – υπόθεση και να αυτοσχεδιάζει ή να ακολουθεί πιστά το σενάριο. Ο ίδιος μπορεί να συνθέσει το σενάριο και οι διάλογοι θα πρέπει να είναι πρωτότυποι, με αρκετό χιούμορ, έξυπνοι να προκαλούν το γέλιο και να ερεθίζουν την φαντασία και τη δημιουργικότητα του θεατή. Θα πρέπει να ανταποκρίνονται στο γλωσσικό, συναισθηματικό, ψυχολογικό και πνευματικό επίπεδο του ακροατηρίου, να είναι σύντομοι και περιεκτικοί και το σενάριο να έχει αρχή, μέση και τέλος.

Το *ζωντάνεμα* της κούκλας είναι πολύ σημαντικό για μια επιτυχημένη παράσταση την κάνει πιστευτή και να αποδώσει με την κίνηση το χαρακτήρα και την ιδιοσυγκρασία του ήρωα που αντιπροσωπεύει κάθε κούκλα. Το *ζωντάνεμα* της κούκλας³⁸ και όχι ο λόγος, είναι το στοιχείο που διαφοροποιεί το κουκλοθέατρο από τ' άλλα είδη θεάτρου γι αυτό πρέπει να εκπαιδεύσει καλά τα χέρια του ο κουκλοπαίχτης, ώστε να έχει τη δυνατότητα και την ευχέρεια να φτάσει στο επιθυμητό αποτέλεσμα. Για τον καλό χειρισμό της κούκλας, πρέπει ο κουκλοπαίχτης από τη στιγμή που παίρνει τις κούκλες στα χέρια του να συγκεντρώνεται σ' αυτές. Τα μάτια του να εστιάζουν στο πρόσωπο της κούκλας, για να μπορέσει να ζωντανέψει τη φυσιολογία της με την ανάλογη κίνηση και φωνή. Να λάβει υπόψη του ότι η ηλικία, το βάρος, το επάγγελμα και ο τύπος έχουν ένα δικό τους χαρακτηριστικό στην κίνηση και στο βάδισμα. Η

³⁶ Μαγουλιώτης Απ. Ιστορία Κουκλοθέατρου, Πανεπιστημιακές σημειώσεις, Βόλος 2000, σελ. 176

³⁷ Μαγουλιώτης Απ. Κουκλοθέατρο Ι, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 1994, σελ. 166

³⁸ Μαγουλιώτης Απ. Κουκλοθέατρο Ι, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 1994, σελ. 161

ψυχική διάθεση πολλές φορές συμπληρώνει την κίνηση. Ο λόγος ακολουθεί την κίνηση με ελάχιστη βέβαια διαφορά χρόνου.

Ο χρωματισμός³⁹ της φωνής σε συνδυασμό με την ανάλογη κίνηση κάθε ήρωα θα αναδείξει την ταυτότητα των ηρώων. Η φωνή που θα δώσει ο κουκλοπαίχτης σε κάθε ήρωα πρέπει να ανταποκρίνεται στην εξωτερική εμφάνιση αλλά και στο χαρακτήρα και το ρόλο που έχει αναλάβει. Είναι πιο εύκολο να αποδοθεί σωστά η φωνή και η κίνηση σε ακραίους χαρακτήρες, σε ήρωες που έχουν μέσα τους έντονο το αίσθημα της υπερβολής (για παράδειγμα πολύ χαρούμενος ή πολύ στεναχωρημένος ήρωας). Διάφορες ασκήσεις και εξάσκηση θα βοηθήσουν τον κουκλοπαίχτη να πετύχει τη ζητούμενη φωνή, η οποία θα βγαίνει φυσική και χαρακτηριστική.

Φυσικά πρέπει να προσέξει ο κουκλοπαίχτης το φωτισμό και την μουσική⁴⁰ υπόκρουση που θα «ντύσει» την παράσταση. Ο κατάλληλος φωτισμός και τα ηχητικά εφέ θα δώσουν περισσότερη ζωή στην παράσταση, θα τονίσουν ή όχι κάποιες δράσεις και σκηνικά αντικείμενα απαραίτητα για την συνέχεια και την εξέλιξη της παράστασης. Φυσικά η κατάλληλη μουσική θα προσελκύσει το ενδιαφέρον των θεατών, θα δώσει ρυθμό ή θα διώξει την τυχόν ένταση της στιγμής και θα βοηθήσει την κίνηση των κούκλων. Ο ρυθμός, όπως είναι γνωστό, είναι συνυφασμένος με την κίνηση, όπως και η κίνηση είναι συνυφασμένη με το παιδί. Μέσα από τη μουσική το παιδί εκφράζεται, εκτονώνεται, περιγράφει, δημιουργεί.

Για μια σωστή και επιτυχημένη κουκλοθεατρική παράσταση λοιπόν ο κουκλοπαίχτης πρέπει να λάβει υπόψη του όλους τους παραπάνω τομείς – δραστηριότητες και να φροντίσει για όλους κατά την προετοιμασία και την οργάνωση της παράστασης χωρίς να αμελήσει ή να παραλείψει κάποιον. Ο κουκλοπαίχτης λοιπόν πρέπει να ξέρει πολλά και να τα ξέρει καλά! Πρέπει ταυτόχρονα να είναι παιδαγωγός, ηθοποιός, μουσικός, σεναριογράφος, γενικά καλλιτέχνης. Συνήθως ένα άτομο μόνο του ή σε συνεργασία με άλλα άτομα, πρέπει να φροντίσει για την όλη οργάνωση, και το στήσιμο της παράστασης. Όλα πρέπει να είναι προσεγμένα, οι λεπτομέρειες μπορεί να κάνουν μια παράσταση πετυχημένη ή μη, και να προβλεφθούν όσο το δυνατόν τυχόν προβλήματα και αλλαγές κατά τη διάρκεια της παράστασης. Απαιτούνται λοιπόν γνώσεις, ταλέντο, εξάσκηση και χρόνος προετοιμασίας για να

³⁹ Μαγουλιώτης Απ. Κουκλοθέατρο Ι, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 1994, σελ. 166

⁴⁰ Μαγουλιώτης Απ. Κουκλοθέατρο Ι, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 1994, σελ. 203

στηθούν όλα χωρίς προβλήματα και απρόοπτα και να έρθει το επιθυμητό αποτέλεσμα. Όλη αυτή η προετοιμασία και η οργάνωση εκτός από τα συναισθήματα χαράς, δημιουργίας και δημιουργικότητας, γεμίζουν τον κουκλοπαίχτη αγωνία, άγχος, τρακ και φόβο για το αν όλα γίνουν σωστά, αν μπορεί να καλύψει τυχόν κενά και αδυναμίες του όσο το δυνατόν καλύτερα η παράσταση, για το αν όλα πάνε καλά κατά τη διάρκεια της παράστασης, αν αντιμετωπιστούν τυχόν προβλήματα που θα υπάρξουν.

Επιπλέον ο κουκλοπαίχτης πρέπει να κερδίσει την προσοχή, το ενδιαφέρον και την εύνοια των θεατών. Πρέπει να κερδίσει το χειροκρότημα και το μπράβο των μικρών παιδιών, να προκαλέσει το γέλιο τους, να το ψυχαγωγήσει και να τους περάσει τυχόν μηνύματα και προβληματισμούς. Για να τα πετύχει όλα αυτά θα πρέπει να ξεπεράσει και να αφήσει στην άκρη όλες τις ανασφάλειες, τα αισθήματα ντροπής και τους φόβους για την κριτική και τα σχόλια του κοινού.

Κεφάλαιο 3: Το άγχος και ο ρόλος του στη δημιουργικότητα

Η προετοιμασία και η οργάνωση λοιπόν είναι φυσικό να αγχώνει τον κουκλοπαίχτη που έχει να φροντίσει και να προβληματιστεί για τόσα θέματα ώστε τα αποτελέσματα της παράστασης να είναι άψογο από τεχνικής πλευράς και να έχει επιτύχει την αποδοχή του κοινού.

Το άγχος, σύμφωνα με τον Spielberg, είναι μια δυσάρεστη συναισθηματική κατάσταση ή συνθήκη, η οποία χαρακτηρίζεται από υποκειμενικά αισθήματα έντασης φόβου και ανησυχίας καθώς και από αυξημένη δραστηριότητα του αυτόνομου νευρικού συστήματος.

Οι νευρωσικές καταστάσεις⁴¹ εκδηλώνονται με μια πληθώρα σωματικών και ψυχικών διαταραχών που ποικίλλουν ως προς την ένταση, τη διάρκεια και την ποιότητα. Κοινό όμως χαρακτηριστικό σύμπτωμά τους, είναι το άγχος που κυριαρχεί στο βάθος, στον πυρήνα κάθε νεύρωσης, που διαχέεται και καλύπτει όλη την εικόνα οποιασδήποτε νευρωσικής κατάστασης. Το άγχος είναι η έκφραση ενός επικείμενου αόριστου κινδύνου μπροστά στον οποίο το άτομο είναι ανίκανο να αντιδράσει. Όταν η διάρκεια του είναι αρκετά μεγάλη, γίνεται αισθητό σαν μια οδυνηρή αίσθηση εσωτερικής πίεσης, σαν ένας παράλογος τρόμος, που μπορεί να φτάσει τα όρια του πανικού. Το άγχος προκαλεί μέσα από τους νευροφυτικούς μηχανισμούς, ένα πλήθος από σωματικές λειτουργικές διαταραχές, που η έντασή τους ταχυκαρδία, η καρδιακή αρρυθμία, οι πεπτικές εσωτερικές διαταραχές, η συχνουρία, η ξηρότητα στο στόμα, η εφίδρωση, η ωχρότητα, το τρεμούλιασμα και το μούδιασμα στα άκρα. Συχνότερες είναι οι διαταραχές του ύπνου, η αϋπνία, ο ύπνος που διακόπτεται από εφιαλτικά όνειρα, η δυσκολία στην αφύπνιση. Όταν μιλάμε για άγχος, πρέπει να κάνουμε διάκριση ανάμεσα στο καταλυτικό νευρωσικό άγχος και το άγχος που χαρακτηρίζει σήμερα την καθημερινή μας ζωή. Το άγχος αυτό, απαραίτητο συνοδό στοιχείο σε μια ανταγωνιστική κοινωνία αποτελεί παράγοντα κινητοποίησης και δημιουργικότητας. Όμως μέσα στη σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα, παρουσιάζεται συχνότερα το νευρωσικό άγχος, όταν οι συγκρούσεις του περιβάλλοντος είναι μεγάλες και οι συγκρούσεις που δημιουργούνται, παίρνουν τέτοια ένταση, ώστε οι αμυντικοί οργανισμοί του ατόμου είναι αδύνατον να τις αντιμετωπίσουν.

⁴¹ Νασιάκου Μαρία, Η ψυχολογία σήμερα 2, Κλινική ψυχολογία, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1982, σελ. 140-141

Το άγχος σχετίζεται με την ανασφάλεια, την ανησυχία, την αγωνία και την ψυχολογική πίεση (στρες). Η ψυχολογική πίεση (στρες)⁴² είναι δυο μορφών α)εσωτερική ψυχολογική πίεση και β)εξωτερική ψυχολογική πίεση. Εσωτερική είναι η πίεση που το ίδιο το άτομο ασκεί πάνω στον εαυτό του και που προέρχεται από τα ιδανικά του, τα κίνητρά του, την ηθική του. Όταν αυτές οι εσωτερικές πιεστικές απαιτήσεις δεν ικανοποιηθούν, τότε είναι δυνατό να προκαλούν συναισθήματα άγχους. Εξωτερική είναι η πίεση που προέρχεται από το κοινωνικό περιβάλλον και τις απαιτήσεις του. Όσο ισχυρότερη⁴³ είναι η πίεση τόσο μεγαλύτερο γίνεται το άγχος, και μπορεί όταν είναι πολύ ισχυρό να αποδιοργανώσει την οργανική και ψυχική ισορροπία του ατόμου και να το οδηγήσει σε παθολογικές καταστάσεις.

⁴² Νασιάκου Μαρία, Η ψυχολογία σήμερα 2, Κλινική ψυχολογία, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1982, σελ. 120

⁴³ Νασιάκου Μαρία, Η ψυχολογία σήμερα 2, Κλινική ψυχολογία, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1982, σελ. 112

α) Το ανασταλτικό άγχος

Τα συμπτώματα του άγχους⁴⁴ σε μερικούς ανθρώπους είναι τόσο επίμονο και έντονο σε σημείο να τους αποδιοργανώνουν. Το άγχος τότε λειτουργεί αρνητικά και ανασταλτικά. Το άτομο κάνει αρνητικές σκέψεις για τον εαυτό του, αισθάνεται νευρικότητα, υπερένταση, φόβο και σκέφτεται τις πιθανές συνέπειες της αποτυχίας. Κάνει βεβιασμένες κινήσεις, δεν εκμεταλλεύεται όλες τις δυνάμεις του, δεν οργανώνεται σωστά, αποσπάται η προσοχή του και δεν αξιολογεί ψύχραιμα και αντικειμενικά τις καταστάσεις. Αισθάνεται ότι δεν έχει τις ικανότητες και τις δυνατότητες να αποδώσει σε κάποια εργασία ή να ανταποκριθεί σε μια κατάσταση. Το άγχος έτσι απομυζά την ψυχολογική του ενέργεια, εξασθενίζει τις επιδόσεις του και συχνά κάνει το άτομο να αισθάνεται άχρηστο και ανάξιο, χωρίς φιλοδοξία και με ανέφικτους απατηλούς στόχους. Οι συναισθηματικές εκρήξεις αυξάνονται, το ηθικό και η αυτοεκτίμηση πέφτει, μειώνονται τα ενδιαφέροντα αλλά και ο ενθουσιασμός.

β) Το δημιουργικό άγχος

Όλοι σχεδόν αισθανόμαστε άγχος κάποια στιγμή στη ζωή μας. Το ήπιο άγχος είναι τόσο συνηθισμένο ώστε θεωρείται φυσιολογικό και δεν αποτελεί κατά κανόνα πηγή ανησυχίας. Στην πραγματικότητα αυτό είναι απαραίτητο για να αποδώσουμε καλά σε καταστάσεις οι οποίες απαιτούν συγκέντρωση, αποτελεσματικότητα και δεξιότητες. Συχνά οι πιέσεις και οι στενές προθεσμίες λειτουργούν σαν κίνητρο, αρκεί να μην αποτελούν μόνιμη κατάσταση. Το άγχος λοιπόν κάποιες φορές είναι εποικοδομητικό, θετικό και δημιουργικό. Όταν αγχώμαστε για να προλάβουμε σε ορισμένο χρονικό διάστημα να ολοκληρώσουμε μια εργασία ή να αποδώσουμε σε διάφορες καταστάσεις, τότε οργανωνόμαστε καλύτερα, βάζουμε πρόγραμμα στη ζωή μας, βρισκόμαστε σε υπερένταση και κινητοποιούμε τη φαντασία, τη δημιουργικότητα και όλες τις πνευματικές δυνάμεις μας. Αποδίδουμε πολλές φορές καλύτερα όταν βρισκόμαστε υπό πίεση. Φροντίζουμε καλύτερα και σωστότερα όλες τις πτυχές της εργασίας μας και βλέπουμε το θέμα που μας προβληματίζει και μας άγχει πολύπλευρα και ολόπλευρα.

⁴⁴ Silone Derbick – Manicavasagar Vijaya, ξεπερνώντας τον πανικό, μετ. Βουλαλάς Ν, εκδόσεις Ελληνικά γράμματα, Αθήνα 2000, σελ. 25

Μπορούμε να πούμε ότι το άγχος λειτουργεί σ' αυτή την περίπτωση σαν κινητήριο δύναμη⁴⁵, σαν δύναμη που ενεργοποιεί την συμπεριφορά ενός ατόμου για να πετύχει την ικανοποίηση διαφόρων αναγκών του. Το άγχος υποχρεώνει τον άνθρωπο να επιταχύνει το ρυθμό ή να εντείνει τις προσπάθειές του για να ανταποκριθεί στο σκοπό του. Κάποιες φορές λοιπόν χρειάζεται το άγχος και η ψυχολογική πίεση (στρες) που αντιπροσωπεύουν⁴⁶ τις προκλήσεις που διεγείρουν το ενδιαφέρον μας και που χωρίς αυτές η ζωή θα ήταν ανιαρή και άχρηστη για πολλούς ανθρώπους. Κάνουν το άτομο να ενεργεί πιο γρήγορα και πιο εντατικά και το βοηθούν να νιώθει χρήσιμο και αξιόλογο με ξεκάθαρο σκοπό στη ζωή του και με συγκεκριμένους στόχους.

Το άγχος λοιπόν χρειάζεται στη ζωή μας αρκεί να μην αγγίζει τα όρια του πανικού και να μην μας αποδιοργανώνει αλλά αντίθετα να μας γεμίζει με ενέργεια, δημιουργικότητα, ηθική ικανοποίηση και αυτοεκτίμηση.

Ο κουκλοπαίχτης άγχεται όχι μόνο ως καλλιτέχνης αλλά και ως παιδαγωγός. Προβληματίζεται και άγχεται για την καλλιτεχνική πλευρά της παράστασης κατά την προετοιμασία και την οργάνωσή της – αν όλα οργανωθούν σωστά, αν σε κάθε τομέα – δραστηριότητα επιτύχει το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα - αλλά για τη σχέση του με το παιδικό κοινό, την ψυχική επαφή του με το παιδί. Η στάση και η συμπεριφορά του – όπως αυτή εκφράζεται μέσα από την κούκλα – θα επηρεάσει το κοινό του και θα διαμορφώσει στάσεις ζωής. Βέβαια το άγχος του θα πρέπει να είναι δημιουργικό, να του «γεννάει» σκέψεις και ιδέες, να εξάπτει τη φαντασία του και να καλλιεργεί τη δημιουργικότητα του. Να μη λειτουργεί ανασταλτικά και κυρίως την ημέρα της παράστασης που υλοποιούνται όλα τα σχέδια και οι προσπάθειες του καρποφορούν. Το άγχος τον βοηθά να αντιμετωπίζει κάθε παράσταση ως μοναδική και να δίνει κάθε φορά τον καλύτερο του εαυτό. Αρκεί την ημέρα της παράστασης το άγχος που τον συντρόφευε καθ' όλη την προετοιμασία και την οργάνωση να τον εγκαταλείπει, να μπορεί να παίξει και να δίνει στο ακροατήριο – θεατές όσα σκοπεύει και όσα μπορεί να δώσει.

⁴⁵ Νασιάκου Μαρία, Η ψυχολογία σήμερα 2, Κλινική ψυχολογία, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1982, σελ. 90

Κεφάλαιο 4: Η πρώτη μου και πειραματική κουκλοθεατρική παράσταση

Η πρόταση για τη συμμετοχή μας στο συνέδριο ήταν μια πρόταση – πρόκληση – τόλμημα για μας. Πολλά πέρασαν από το μυαλό μας. Τι να κάνουμε; Θα δεχόμασταν μια σύγκριση, ίσως, με τους μεγάλους καραγκιοζοπαίχτες που θαυμάζουμε και αγαπάμε από μικρά παιδιά. Επιπλέον θέλαμε να διασκεδάσουμε το ακροατήριο που ήταν μεγάλοι και γνώστες του αντικειμένου, ωστόσο δεν είχαμε σχετική εμπειρία αλλά ούτε και το χρόνο να αποστηθίζουμε διάλογους και να κάνουμε περίπλοκε και κλασικές φιγούρες – κατασκευές. Αποφασίσαμε, λοιπόν, να κάνουμε κάτι διαφορετικό από την κλασική παράσταση καραγκιόζη. Έτσι προσπαθήσαμε να βρούμε κάτι σχετικό με την σκιά και πως αυτή μπορεί να λειτουργήσει μέσα στο χώρο του νηπιαγωγείου.

Σκεφτήκαμε να δώσουμε παράσταση θεάτρου σκιών έχοντας ως πρωταγωνιστές ήρωες του Αισώπου που είναι πολύ κωμικοί και ευχάριστοι για τους μεγάλους αλλά και έχουν συνδεθεί πάρα πολύ με τα παιδιά της προσχολικής ηλικίας, δίνοντας έτσι και μια άλλη διάσταση στο ελληνικό θέατρο σκιών. Βέβαια, καμιά στιγμή δεν πέρασε από το μυαλό μας ότι είμαστε επαγγελματίες και έμπειροι καραγκιοζοπαίχτες. Θα πραγματοποιούσαμε την παρθενική μας εμφάνιση στο θέατρο σκιών έχοντας συνειδητοποιήσει την ιδιότητα μας ως φοιτήτριες, ως ερασιτέχνες του είδους που έχουν σαν στόχο τη γνώση, την εξάσκηση και την εμπειρία.

Το σενόριο προήλθε από ανάμειξη πέντε μύθων του Αισώπου που είχαν ως κοινό ήρωα, ως κεντρικό πρόσωπο την αλεπού και τις σχέσεις της με τα άλλα ζώα: το σκύλο, τον κόρακα, τον κόκορα και τελικά τον κάβουρα που συντέλεσε στην κάθαρση. Με την ανάμειξη αυτών των πέντε μύθων μπερδεύτηκαν ρόλοι και καταστάσεις και το αποτέλεσμα ήταν μια ιστορία με διαφορετική εξέλιξη από τη γνωστή. Η μυθολογία μας, μας έδινε τη δυνατότητα να εκφραστούμε πιο ελεύθερο αφού δεν ήταν απλώς μπερδεμα μύθων αλλά είχε και δικούς μας αυτοσχέδιους διάλογους επηρεασμένους από καταστάσεις της καθημερινής μας ζωής.

⁴⁶ Fontana David, Άγχος και η αντιμετώπισή του, μετ. Τερζίδου Μ, εκδόσεις Ελληνικά γράμματα, Αθήνα, 1995, σελ. 16

Η παράσταση μας άρχιζε κάπως έτσι...

«Μια φορά και έναν καιρό στα χρόνια του Αισώπου, μέσα σ' ένα μεγάλο δάσος ζούσε μια αλεπού. Η αλεπού αυτή ήταν πολύ πονηρή αλλά και πολύ λαίμαργη συνάμα. Συνεχώς πεινούσε και συνεχώς αναζητούσε τροφή για να χορτάσει την πείνα της. Έτσι μια μέρα που ήταν εξαντλημένη από την πείνα, βρέθηκε μπροστά σε μια κληματαριά που τη φύλαγε ένας σκύλος. Η αλεπού με διάφορες προφάσεις παίρνει τελικά την άδεια του σκύλου να κόψει σταφύλια αλλά.... όσα δεν φτάνει η αλεπού τα κάνει κρεμαστάρια! Μετά καταφέρνει να μετριάσει την πείνα της κλέβοντας με έξυπνο και πονηρό τέχνασμα ένα κομμάτι τυρί από τον ματαιόδοξο κόρακα. Η προσπάθεια της όμως να γευτεί κόκορα κρασάτο δεν έχει το επιθυμητό αποτέλεσμα και καταλήγει στο άγριο κυνηγητό της από το σκύλο, πιστό φίλο του κόρακα. Τέλος η αλεπού βρίσκει το μάστορα της από έναν κάβουρα «πολλά βαρύ». Ο Οδυσσεάς ο θαλασσινός – που δεν είναι άλλος από τον κάβουρα – μαγεύεται από την ομορφιά της αλεπούς και τη ζητά σε γάμο! Οι εξελίξεις όμως δεν είναι ρόδινες. Η αποκάλυψη της κυρά – Μάρως, ότι τον βλέπει σαν ακόμη έναν μεζέ, οδηγεί τον κάβουρα στη βιαιοπραγία και στο κόψιμο της ουράς της αλεπούς!»

Δυστυχώς ο χρόνος προετοιμασίας και οργάνωσης της παράστασης ήταν περιορισμένος και έπρεπε παράλληλα με τους διάλογους να κατασκευάζουμε φιγούρες και να κάνουμε πρόβες. Εκτός από την πίεση του χρόνου έπρεπε να δουλέψουμε την κίνηση των φιγούρων, τον χειρισμό των μαστιχών και την προσαρμογή της φωνής ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του κάθε ήρωα.

Μπορώ να πω ότι περισσότερο αγχωνόμουν επειδή σκεφτόμουν ότι περνούσε ο χρόνος και φοβόμουν μήπως την ημέρα της παράστασης δεν είμαι κατάλληλα προετοιμασμένη παρά τις ίδιες τις προετοιμασίες και τις κατασκευές. Το σενάριο δεν μα προβλημάτισε ιδιαίτερα. Αφού σκεφτήκαμε ποιοι θα ήταν οι ήρωες μας και ο βασικός κορμός εύκολα αυτοσχεδιάσαμε και ετοιμάσαμε έξυπνους, χιουμοριστικούς, απλούς και περιεκτικούς διάλογους τους οποίους στολίσουμε και με τραγουδάκια για το γάμο της ιστορίας και το κόψιμο της ουράς της αλεπούς. Στην κατασκευή των φιγούρων και των σκηνικών μας βοήθησε ο κ. Μαγουλιώτης. Όσον αφορά την κατασκευή των φιγούρων, σχεδιάσαμε τις φιγούρες πάνω σε ειδική ζελατίνη που κυκλοφορεί στην αγορά, την οποία ξύσαμε με γυαλόχαρτο, για να μπορέσουμε να τη βάψουμε αργότερα με μαύρη μπογιά (πλαστικό), και ψεκάσαμε με ένα ειδικό σπρέι για να διατηρήσει την μια όψη της και να κολλάει καλύτερα η μπογιά. Όταν στέγνωσε η μπογιά «στολίσουμε» τις φιγούρες μας ξύνοντας σε διάφορα σημεία την μπογιά για να

πετύχουμε το επιθυμητό αισθητικό αποτέλεσμα. Έπειτα με σύρματα και άχρηστα υλικά (αλουμίνιο τενεκεδάκι της coca cola) κατασκευάσαμε τα μπαστούνια σύμφωνα με την πρόταση του κ. Καμπούρη (διδάσκων στο τμήμα μας). Τα σκηνικά (δέντρο και κληματαριά) έγιναν από μαύρο χαρτόνι για να είναι ελαφριά και να στερεώνονται εύκολα και γρήγορα και χωρίς προβλήματα πάνω στον μπερντέ. Αυτό που με δυσκόλεψε ήταν η κίνηση των φιγούρων και αγχώθηκα με το χειρισμό των μπαστουνιών καθώς στην αρχή δυσκολευόμουν αρκετά αφού δεν είχα ξαναασχοληθεί με θέατρο σκιών. Τελικά με τις πρόβες – αν και ελάχιστες – εξοικειωθήκαμε λίγο με αυτά και αποκτήσαμε μια ευκινησία και χάρη στο χειρισμό!

Όσον αφορά τις φωνές των ηρώων δεν αντιμετώπισα ιδιαίτερα προβλήματα αν και είχα αναλάβει τους ρόλους τεσσάρων ζώων (σκύλος, κόρακας, κόκορας και κάβουρας). Μου άρεσε να παίζω με τη φωνή μου – ιδίως στον κάβουρα στον οποίο είχα δώσει ένα «μάγικο στυλάκι» – και να αυτοσχεδιάζω. Βέβαια η συμβουλή του κ. Μαγουλιώτη να προσπαθώ κάθε φορά να μιμούμαι τη μουσούδα – πρόσωπο κάθε ζώου, αποδείχτηκε σωτήρια!

Καταφέραμε λοιπόν σε λιγότερο από μια βδομάδα να τελειοποιήσουμε τις φιγούρες και να κάνουμε δύο πρόβες σε αυτοσχέδιο μπερντέ. Μιλάμε για ένα άσπρο, διάφανο ύφασμα, στερεωμένο που δεν θύμιζε κανονικό μπερντέ. Όλα γίνονταν πολύ γρήγορα και αισθανόμουν ότι η προετοιμασία ήταν λιγιστή και γι αυτό φοβόμουν για το αποτέλεσμα. Το άγχος, η αγωνία και ο φόβος μου μπορώ να πω ότι άγγιζε συγκεκριμένους τομείς – δραστηριότητες της παράστασης που θίχτηκαν παραπάνω αλλά ήταν και γενικά για όλη την παράσταση, τη διαδικασία της προετοιμασίας και για το αν όλα θα πάνε καλά.

Κλείνοντας θα ήθελα να αναφέρω το λόγια του Επίκτητου ενός από τους πατέρες του στωικισμού που εκφράζουν μεγάλη αλήθεια: «Οι άνθρωποι δεν αναστατώνονται από τα ίδια τα πράγματα αλλά από την ιδέα τους γι αυτά».

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ : ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Γενικά

Η πορεία και η εξέλιξη του κουκλοθέατρου φανερώνει τον σημαντικό ρόλο που έχει στη ζωή των μικρών παιδιών και όχι μόνο. Η αξία του κουκλοθέατρου στην νοητική, σωματική, ψυχική, συναισθηματική και κοινωνική ζωή του παιδιού μεγάλη και αναγνωρισμένη από παιδαγωγούς, ψυχολόγους και καλλιτέχνες. Τα συναισθήματα του κουκλοπαίχτη και των θεατών κατά τη διάρκεια μιας παράστασης πολλά, έντονα και ανάμεικτα. Ο κουκλοπαίχτης έχει να οργανώσει και να ασχοληθεί με τόσες πτυχές και πλευρές μιας παράστασης, που τον γεμίζουν με άγχος, ανασφάλεια αλλά ταυτόχρονα καλλιεργούν τη δημιουργικότητα του και ανοίγουν τους ορίζοντες τους. Όλα αυτά όμως μέχρι τώρα τα προσεγγίσαμε μόνο στη θεωρία. Στην πράξη ένας κουκλοπαίχτης πώς κινείται; Τι νοιώθει κατά τη διάρκεια μιας παράστασης; Το δεύτερο μέρος της εργασίας λοιπόν προσεγγίζει ερευνητικά τα παραπάνω θέματα και προβληματισμούς. Πώς είναι τα πράγματα στην πράξη; Έχει πιστεύω μεγάλο ενδιαφέρον να προσπαθήσουμε να γνωρίσουμε την ψυχολογία και τα συναισθήματα διαφόρων ανθρώπων που λίγο ή πολύ έχουν ασχοληθεί και ασχολούνται θεωρητικά και πρακτικά με τις κουκλοθεατρικές παραστάσεις.

Κεφάλαιο 6: Στόχοι της έρευνας

Πριν ξεκινήσω την έρευνα της εργασίας μου σχετικά με τα συναισθήματα του κουκλοπαίχτη κατά την προετοιμασία και την οργάνωση μιας παράστασης, διαμόρφωσα τους στόχους της ερευνητικής μου εργασίας. Θέλησα λοιπόν να εξετάσω:

- ποια συναισθήματα γεννιούνται σ' έναν κουκλοπαίχτη όταν σκέφτεται να δώσει μια παράσταση
- κατά πόσο ο κουκλοπαίχτης στην προετοιμασία και την οργάνωση μιας παράστασης νιώθει άγχος, αγωνία, φόβο και ντροπή
- και κατά πόσο τα παραπάνω (αρνητικά) συναισθήματα οφείλονται στις εξής δραστηριότητες:
 - κατασκευή κούκλων και σκηνικών
 - σενάριο – διάλογοι ηρώων
 - χρωματισμός της φωνής
 - ακροατήριο (αν είμαι πειστική, αν με αποδεχτεί, αν προκαλέσω γέλιο)
 - σε κάτι άλλο:
- τι αποκομίζει και τι προσφέρει ο κουκλοπαίχτης με μια παράσταση κουκλοθέατρου

Κεφάλαιο 7: Υποθέσεις της έρευνας

Οποσδήποτε πριν αρχίσει κάποιος μια ερευνητική εργασία κάνει κάποιες υποθέσεις σχετικά με τους στόχους της έρευνάς του, για τα επίπεδα που θα κινηθεί και αυτό που θα μελετήσει. Οι υποθέσεις της έρευνας που θα επαλήθευα ή θα διέψευδα με τη συλλογή δεδομένων και πληροφοριών ήταν οι εξής:

- ένας κουκλοπαίχτης όταν σκέφτεται να ανεβάσει μια παράσταση νιώθει θετικά κι αρνητικά συναισθήματα: χαρά, ενθουσιασμό, αίσθηση δημιουργίας αλλά και άγχος, αγωνία, ντροπή
- ένας κουκλοπαίχτης νιώθει άγχος, αγωνία, φόβο και ντροπή κατά την προετοιμασία και την οργάνωση μιας παράστασης αφού έχει να προβληματιστεί, ασχοληθεί και φροντίσει για διάφορους τομείς – δραστηριότητες της παράστασης
- ότι τα παραπάνω συναισθήματα οφείλονται στην κατασκευή κούκλων και σκηνικών, στο σενάριο-διαλόγους των ηρώων, στην κίνηση των κούκλων, στο χρωματισμό της φωνής και στο ακροατήριο καθώς: όλες αυτές οι δραστηριότητες χρειάζονται γνώσεις και ενημέρωση και απαιτούν εμπειρία και εξάσκηση που μπορεί ο κουκλοπαίχτης να μη διαθέτει στον απαιτούμενο βαθμό. Ακόμα για να οργανωθούν σωστά χρειάζονται μεράκι, αρκετά διαθέσιμο χρόνο και μια πολύπλευρη – πολυτάλαντη προσωπικότητα και να μπορεί να ασχολείται με όλα, να τα καταφέρνει σε όλα και να δίνει τη ψυχή του και τον εαυτό του σ' αυτό που κάνει χωρίς να φοβάται να εκτεθεί. Ακόμη υποθέτω ότι προβληματίζεται για την αποδοχή και τη συμμετοχή του ακροατηρίου στην παράσταση του
- ένας κουκλοπαίχτης ανεβάζοντας μια κουκλοθεατρική παράσταση αποκομίζει τεράστια εμπειρία (θετική και αρνητική), γνώσεις τεχνικής φύσεως και μη, κυρίως έρχεται σε επαφή με το κοινό, επικοινωνεί μαζί του και έτσι έμμεσα γνωρίζει τον εαυτό του και τα όρια του, αισθάνεται τη χαρά της δημιουργία και του «προσφέρειν» και ψυχαγωγείται και ο ίδιος. Ταυτόχρονα με μια παράσταση προσφέρει γνώσεις, μηνύματα, πληροφορίες και ευκαιρία για προβληματισμό στο κοινό του, ψυχαγωγεί, διασκεδάζει τους θεατές και τους βοηθά να επικοινωνήσουν και να εκφράσουν συναισθήματα και ιδέες.

Κεφάλαιο 8: Μέθοδος της έρευνας

Για να συλλέξω τα δεδομένα και τις πληροφορίες που ήταν απαραίτητες για να μελετήσω το θέμα της εργασίας μου, απευθύνθηκα σε δείγμα με διαφορετικές εμπειρίες στο χώρο του κουκλοθεάτρου και χρησιμοποίησα διάφορα εργαλεία έρευνας.

Α) Το δείγμα της έρευνας

Το δείγμα της έρευνας στο οποίο απευθύνθηκα για να συλλέξω δεδομένα και πληροφορίες και να επαληθεύσω ή να διαψεύσω τις υποθέσεις της έρευνας μου σχετικά με τα συναισθήματα του κουκλοπαίχτη κατά προετοιμασία και την οργάνωση μιας παράστασης αποτελείται:

α) από 24 φοιτητές του παιδαγωγικού τμήματος προσχολικής εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας οι οποίοι στο 7^ο εξάμηνο των σπουδών τους παρακολούθησαν το μάθημα «ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΟ» (που είχε πρακτικό κυρίως χαρακτήρα: κατασκευή κούκλων και σκηνικών, πρόβες πίσω από τη σκηνή κτλ). Οι φοιτητές στην εξέταση του μαθήματος κλήθηκαν να προετοιμάσουν, να οργανώσουν και να ανεβάσουν μια κουκλοθεατρική παράσταση.

β) από την *κουκλοθεατρική ομάδα* (Ασημάκη Μαρία, Μανδώρας Δημήτρης, Κτιστόπουλος Βαγγέλης) του πολιτιστικού συλλόγου «Σουσάμι Άνοιξε» της πόλης του Βόλου. Τα μέλη της ομάδας είναι απόφοιτοι του Τμήματος Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Εργάζονται σε κέντρα δημιουργικής απασχόλησης του Δήμου Βόλου, σε παιδικούς σταθμούς της πόλης και είναι ιδρυτικά μέλη του συλλόγου. Ο σύλλογος αυτός οργανώνει θεατρικά παιχνίδια, βραδιές μουσικές, θεάτρου, κουκλοθεάτρου και έχει σα στόχο την ψυχαγωγία και τη δημιουργική απασχόληση των παιδιών.

γ) από την *κουκλοπαίχτη-εμπυκλώτρια απόφοιτη του Π.Τ.Ν. του Π.Θ.* Γεωργιάδη Βούλα που συνεργάζεται με το στέκι δημιουργικής απασχόλησης «Στέκι Παιδιού» του δήμου Βόλου όπου διδάσκει κουκλοθέατρο και ανεβάζει παραστάσεις.

δ) από τη *συνεργάτιδα και συμφοιτήτρια* Κατερίνα Ζησάκη που παραθέτει την εμπειρία, τις εντυπώσεις και τα συναισθήματά της από όλη την πορεία της κουκλοθεατρικής μας ομάδας.

ε) από την δική μου εμπειρία, τις εντυπώσεις και συναισθήματα κατά την προετοιμασία και την οργάνωση της πρώτης και πειραματικής παράστασης «Ένα τσουκάλι γεμάτο...μύθους» και τις παραστάσεις που ακολούθησαν.

Το συγκεκριμένο δείγμα το επέλεξα γιατί ήθελα να συγκρίνω και να παρατηρήσω πώς βλέπουν την προετοιμασία και την οργάνωση μιας παράστασης: οι συμφοιτητές μου που δεν έχουν μεγάλη εμπειρία σε πρακτικό επίπεδο και τώρα κάνουν τις πρώτες επαφές με το κουκλοθέατρο, πως οι επαγγελματίες κουκλοπαίχτες-νηπιαγωγοί που έχουν εμπειρία, περισσότερες γνώσεις και εξοικείωση με το αντικείμενο και πως η Κατερίνα κι εγώ(ως φοιτήτριες) που στα πλαίσια του συνεδρίου είχαμε στην πράξη την πρώτη μας επαφή με το κουκλοθέατρο ως φοιτήτριες, παιδαγωγοί και ερασιτέχνες του είδους. Υπάρχει μία διαβάθμιση λοιπόν στο δείγμα όσον αφορά τις γνώσεις την εμπειρία και την εξάσκηση στο κουκλοθέατρο την θέληση να μελετήσω, να δω πως επηρεάζει την ψυχολογία και το συναίσθημα, του κάθε κουκλοπαίχτη.

6) Τα εργαλεία της έρευνας

Τα εργαλεία της έρευνας με τα οποία συνέλεξα δεδομένα και απαντήσεις από το δείγμα της έρευνας ήταν το ερωτηματολόγιο η συνέντευξη και το ανέβασμα 8 παραστάσεων.

α) Στις 18/ 10/2000 μοίρασα στους φοιτητές ένα *ερωτηματολόγιο* για να δω ποια ήταν η μέχρι τότε σχέση τους με το κουκλοθέατρο, την προετοιμασία, την οργάνωση και την παρουσίαση μιας παράστασης. Το ερωτηματολόγιο περιελάμβανε 7 ερωτήσεις (3 κλειστές ερωτήσεις με υποερωτήματα και με βάση για τις απαντήσεις την κλίμακα πολύ – μέτρια – καθόλου και 4 ανοιχτές ερωτήσεις). Στις 6/2/2001 οι φοιτητές εξετάστηκαν στο μάθημα «κουκλοθέατρο» δίνοντας κατά ομάδες των 3-4 άτομα παραστάσεις. Στο τέλος της εξέτασης μοίρασα στους φοιτητές το προηγούμενο ερωτηματολόγιο (προσθέτοντας μια ανοιχτή ερώτηση για τις αντιδράσεις των θεατών στην κουκλοθεατρική παράσταση και πως αυτές επηρεάζουν τον κουκλοπαίχτη) για να δω τις εμπειρίες, το άγχος και τον τρόπο αντιμετώπισης μιας κουκλοθεατρικής παράστασης έχοντας ήδη στην πλάτη του την εμπειρία της παράστασης για την εξέταση του μαθήματος (τουλάχιστον).

β) Στη συνάντησή μου με την κουκλοθεατρική ομάδα «Σουσάμι Άνοιξε» χρησιμοποίησα τη *συνέντευξη* (με δημοσιογραφικό κασετοφωνάκι) για να συλλέξω πληροφορίες για το πώς επαγγελματίες κουκλοπαίχτες-παιδαγωγοί αντιμετωπίζουν μια μελλοντική παράσταση, τους προβληματίζει και τους αγχώνει στην προετοιμασία και την οργάνωση, ποια είναι η εμπειρία τους από τη μέχρι τώρα πορεία τους κτλ. Επειδή ο χρόνος της συνάντησης ήταν περιορισμένος λόγω των επαγγελματικών υποχρεώσεων των μελών της ομάδας, και έπρεπε να διακοπεί η συνέντευξη έδωσα από ένα ερωτηματολόγιο στους κουκλοπαίχτες τα οποία συμπλήρωσαν στον ελεύθερο χρόνο τους (έδωσα το πρώτο ερωτηματολόγιο). Και στη συνάντησή μου με την κουκλοπαίχτη -- παιδαγωγό Γεωργιάδη Βούλα χρησιμοποίησα επίσης τη μέθοδο της συνέντευξης(και δημοσιογραφικό κασετοφωνάκι).

γ) Η Κατερίνα Ζησάκη (φοιτήτρια Π.Τ.Π.Ε.) και εγώ είχαμε ήδη ανεβάσει δύο παραστάσεις θεάτρου σκιών στις οποίες παρατήρησα να έχω διαφορετική ψυχολογία και συναισθήματα. Αποφάσισα λοιπόν να δώσουμε και άλλες παραστάσεις για να παρατηρήσουμε τα συναισθήματα μας, αν υπάρχουν αλλαγές στον τρόπο αντιμετώπισης της προετοιμασίας, της οργάνωσης αλλά και της ίδιας της παράστασης.

Έτσι λοιπόν δώσαμε άλλες 6 παραστάσεις σε νηπιαγωγείο και δημοτικό σχολείο του Βόλου είτε με δική μας πρωτοβουλία είτε κατόπιν προσκλήσεως.

Κεφάλαιο 8: Αποτελέσματα της έρευνας

α) Αποδελτίωση ερωτηματολογίων

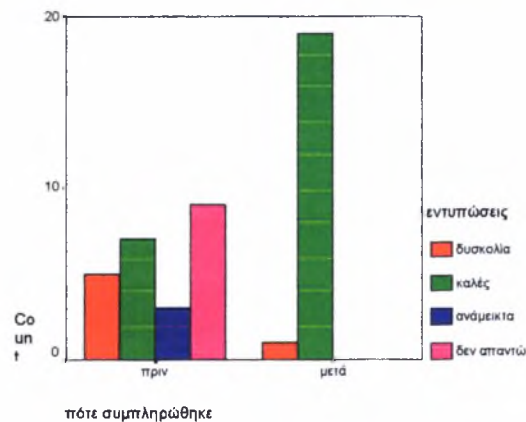
Η αποδελτίωση των ερωτηματολογίων έγινε με το σύστημα SPSS. Το πρώτο ερωτηματολόγιο μοιράστηκε στις 18 / 10 / 2000 στους 24 φοιτητές του μαθήματος «Κουκλοθέατρο» και περιελάμβανε 7 ερωτήσεις σχετικές με την προετοιμασία και οργάνωση μιας κουκλοθεατρικής παράστασης. Το δεύτερο ερωτηματολόγιο μοιράστηκε στις 6 / 2 / 2001 στους ίδιους φοιτητές που έδωσαν εξετάσεις – παραστάσεις στο μάθημα (το συμπλήρωσαν 20 φοιτητές) και περιελάμβανε και μια όγδοη ερώτηση (σχετική με τις αντιδράσεις των θεατών σε μια κουκλοθεατρική παράσταση).

Οι εμπειρίες, οι εντυπώσεις και τα συναισθήματα των φοιτητών για την προετοιμασία και την οργάνωση μιας κουκλοθεατρικής παράστασης παρουσιάζονται με ανάλογους πίνακες και ιστογράμματα.

ερώτηση 1: Έχετε παίξει εώς τώρα κουκλοθέατρο; Αν ναι, ποιες ήταν οι εντυπώσεις σας;

Πίνακας 1

Πότε συμπληρώθηκε	Εντυπώσεις			
	Καλές	ανάμεικτα	δυσκολία	Δεν απαντώ
Πριν N=24	7 29%	3 12,5	5 21%	9 37,5%
Μετά N=20	19 95%	-	1 5%	-

ΠΡΙΝ:

- c 5 άτομα απάντησαν ότι δυσκολεύτηκαν και δεν είχαν τις καλύτερες εντυπώσεις όταν έπαιζαν κουκλοθέατρο γιατί δεν είχαν σχετικές γνώσεις και εμπειρίες
- c 7 άτομα απάντησαν ότι είχαν καλές εντυπώσεις γιατί μπόρεσαν να εκφραστούν μέσω του κουκλοθεάτρου και να διασκεδάσουν, τα παιδιά χάρηκαν, ενθουσιάστηκαν, έδειξαν ενδιαφέρον και συμμετείχαν στο έργο.
- c 3 άτομα απάντησαν ότι είχαν ανάμεικτα. Στην αρχή είχαν άγχος και πίστευαν ότι Δε θα αρέσει η παράσταση αλλά τελικά – καθώς άρεσε η παράσταση στα παιδιά – ευχαριστήθηκαν και χάρηκαν.
- c 9 άτομα δεν εξέφρασαν τις εντυπώσεις τους

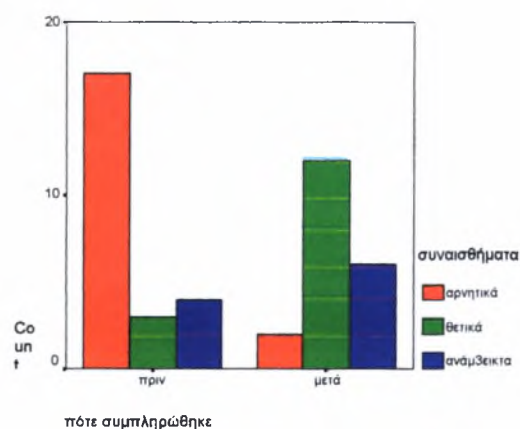
ΜΕΤΑ:

- c και τα 20 άτομα απάντησαν ότι είχαν καλές και θετικές εντυπώσεις: ήταν μια πολύ ευχάριστη εμπειρία το ανέβασμα μιας κουκλοθεατρικής παράστασης, διασκεδάσαν πολύ και τα ίδια, υπήρχε καλή συνεργασία στην προετοιμασία και το αποτέλεσμα ήταν το επιθυμητό, αφού διασκεδάσαν οι θεατές που ανταποκρίνονταν στις ερωτήσεις τους και τους αποδέχτηκαν

Ερώτηση 2: *Τι συναισθήματα σας γεννιούνται σήμερα όταν σκέφτεστε να δώσετε μια παράσταση;*

Πίνακας 2

Πότε συμπληρώθηκε	συναισθήματα		
	θετικά	Ανάμεικτα	αρνητικά
Πριν N= 24	3 12,5%	4 16,7%	17 70,8%
Μετά N= 20	12 60%	6 30%	2 10%

ΠΡΙΝ:

- c 17 άτομα απάντησαν ότι νιώθουν αρνητικά συναισθήματα: άγχος, αγωνία, φόβο για το αν θα διασκεδάσουν οι θεατές, αν κερδίσουν το ενδιαφέρον τους, αν όλα πάνε καλά στην οργάνωση της παράστασης και αν τελικά αυτή έχει το επιθυμητό αποτέλεσμα
- c 3 άτομα απάντησαν ότι νιώθουν ευχάριστα συναισθήματα για τη συνεργασία της ομάδας κατά την οργάνωση της παράστασης και για την επαφή με το κοινό
- c 4 άτομα απάντησαν ότι νιώθουν ανάμεικτα συναισθήματα : μια κουκλοθεατρική παράσταση τους προκαλεί σαν ιδέα, τους κεντρίζει το ενδιαφέρον, τους γεμίζει χαρά αλλά ταυτόχρονα άγχος και αγωνία για το αποτέλεσμα και για το αν θα τα καταφέρουν αφού δεν έχουν προηγούμενη εμπειρία

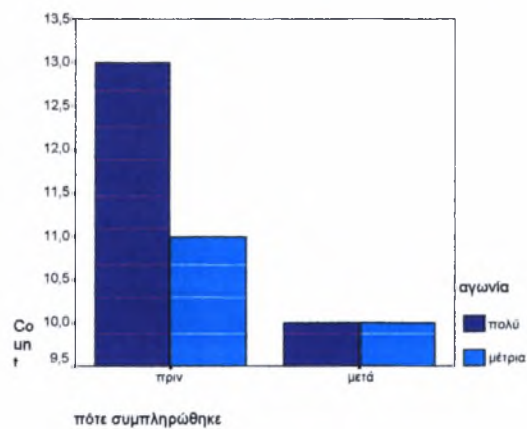
ΜΕΤΑ:

- c 2 άτομα απάντησαν ότι νιώθουν αρνητικά συναισθήματα : αγωνία και φόβο καθώς λείπει η σχετική εμπειρία και η εξάσκηση σε παραστάσεις κουκλοθεάτρου και ανασφάλεια για το αν θα υπάρχει απαραίτητο χρονικό διάστημα για την οργάνωση της παράστασης και καλή συνεργασία με την ομάδα
- c 12 άτομα απάντησαν ότι νιώθουν θετικά συναισθήματα : χαρά, ανυπομονησία, όμορφα και ευχάριστα καθώς μια κουκλοθεατρική παράσταση είναι μοναδική εμπειρία και ένας τρόπος επικοινωνίας με το κοινό
- c 6 άτομα απάντησαν ότι νιώθουν ανάμεικτα συναισθήματα : ενθουσιασμό αλλά ταυτόχρονα λίγο άγχος και αγωνία για την οργάνωση της παράστασης ώστε το αποτέλεσμα της να είναι πάλι θετικό και ικανοποιητικό

Ερώτηση 3: *Αν πρόκειται να ανεβάσετε μια παράσταση νιώθετε...*

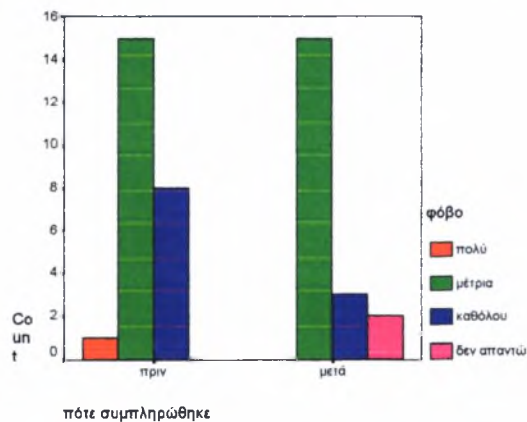
Πίνακας 3

Πότε συμπληρώθηκε	αγωνία			
	πολύ		μέτρια	
Πριν N=24	13	54%	11	46%
Μετά N=20	10	50%	10	50%

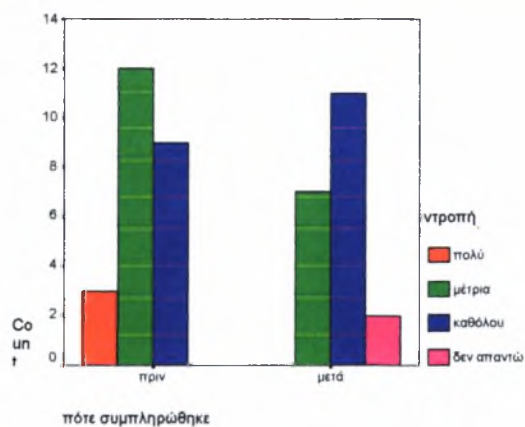
Πίνακας 4

Πότε συμπληρώθηκε	Φόβο			
	Πολύ	Μέτρια	Καθόλου	Δεν απαντώ
Πριν N=24	1 4,2%	15 62,5%	8 33,3%	-
Μετά N=20	-	15 75%	3 15%	2 10%

Πίνακας 5

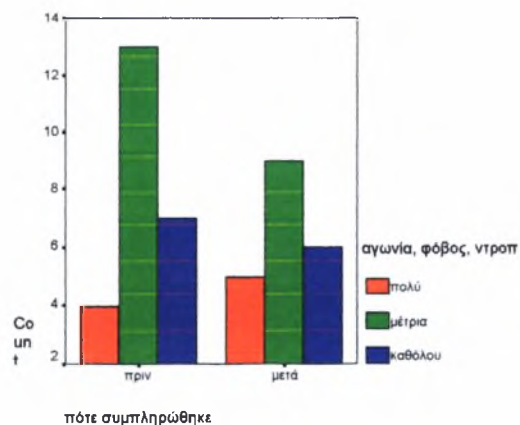
Πότε συμπληρώθηκε	Ντροπή			
	Πολύ	Μέτρια	Καθόλου	Δεν απαντώ
Πριν N=24	3 12,5%	12 50%	9 37,5%	-
Μετά N=20	-	7 35%	11 55%	2 10%

ερώτηση 4: Κατά πόσο πιστεύετε ότι τα παραπάνω συναισθήματα (αγωνία, φόβος, ντροπή) οφείλονται στις παρακάτω δραστηριότητες.

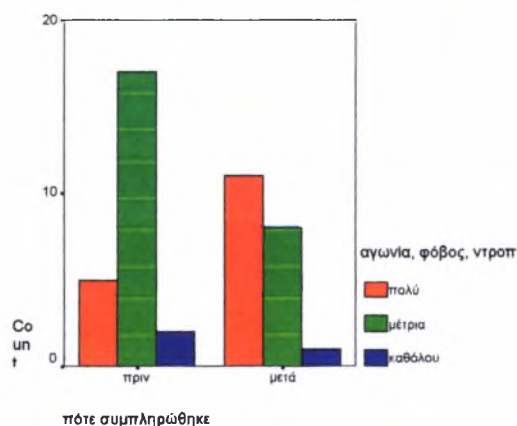
Πίνακας 6

Πότε συμπληρώθηκε	Αγωνία, φόβος, ντροπή οφείλονται στην κατασκευή κογκλών και σκηνικών		
	πολύ	μέτρια	καθόλου
Πριν N=24	4 16,6%	13 54,2%	7 29,2%
Μετά N=20	5 25%	9 45%	6 30%

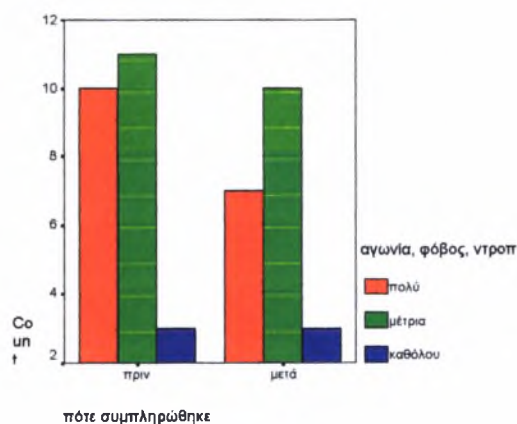
πίνακας 7

Πότε συμπληρώθηκε	Αγωνία, φόβος, ντροπή οφείλονται στο σενάριο- διάλογο		
	πολύ	μέτρια	καθόλου
Πριν N=24	5 21%	17 71%	2 8%
Μετά N=20	11 55%	8 40%	1 5%

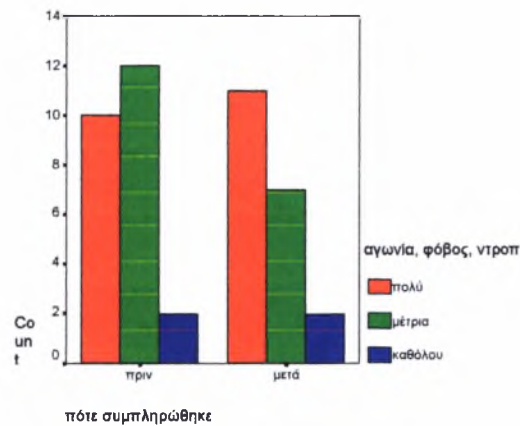
πίνακας 8

Πότε συμπληρώθηκε	Αγωνία, φόβος, ντροπή οφείλονται στην κίνηση κούκλων		
	πολύ	μέτρια	Καθόλου
Πριν N=24	10 42%	11 46%	3 12%
Μετά N=20	7 35%	10 50%	3 15%

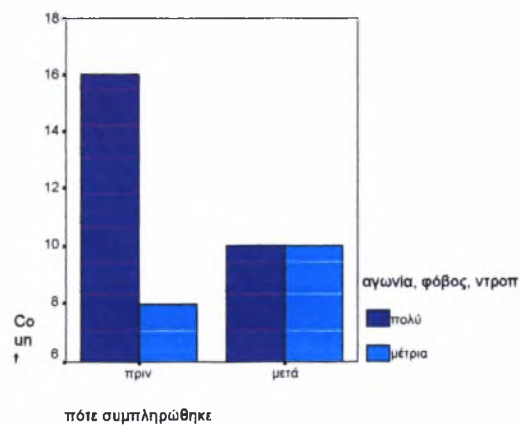
Πίνακας 9

Πότε συμπληρώθηκε	Αγωνία, φόβος, ντροπή οφείλονται στον χρωματισμό της φωνής					
	Πολύ		μέτρια		καθόλου	
Πριν N=24	10	42%	12	50%	2	8%
Μετά N=20	11	55%	7	35%	2	10%

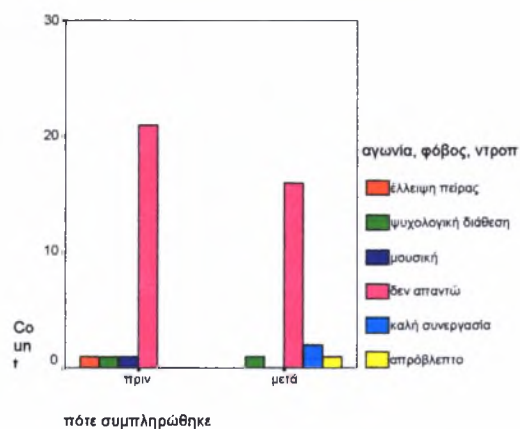
Πίνακας 10

Πότε συμπληρώθηκε	Αγωνία, φόβος, ντροπή οφείλονται στο ακροατήριο			
	πολύ		μέτρια	
Πριν N=24	16	66,7%	8	33,3%
Μετά N=20	10	50%	10	50%

Πίνακας 11

Πότε συμπληρώθηκε	Αγωνία, φόβος, ντροπή οφείλονται σε κάτι άλλο					
	Έλλειψη πείρας	Ψυχολογική διάθεση	μουσική	Δεν απαντώ	Καλή συνεργασία	απρόβλεπτο
Πριν N=24	1 4,2%	1 4,2%	1 4,2%	21 87,4%	-	-
Μετά N=20	-	1 5%	-	16 80%	2 10%	1 5%

Πριν:

c 1 άτομο απάντησε ότι η αγωνία, ο φόβος και η ντροπή που νοιώθει όταν πρόκειται να δώσει μια παράσταση οφείλονται στην έλλειψη πείρας

c 1 άτομο απάντησε ότι τα παραπάνω συναισθήματα οφείλονται στην ψυχολογική διάθεση του κουκλοπαίχτη: θα πρέπει να έχει καλή εσωτερική διάθεση (ζωντάνια και κέφι), να χαλαρώνει τον εαυτό του και να αυτοσχεδιάζει κάποιες φορές

c 1 άτομο απάντησε ότι τα παραπάνω συναισθήματα οφείλονται στις δραστηριότητες που προαναφέρθηκαν (κούκλα, σενάριο, κίνηση, φωνή, ακροατήριο) και δεν συμπλήρωσαν άλλη δραστηριότητα – τομέα

Μετά:

c 1 άτομο απάντησε ότι τα αρνητικά συναισθήματα (αγωνία, φόβος, ντροπή) οφείλονται στο κατά πόσο εξοικειωμένος είναι κανείς να «εκτεθεί» σε κοινό και στο κατά πόση άνεση έχει

c 16 άτομα θεώρησαν ότι τα παραπάνω συναισθήματα οφείλονται στις δραστηριότητες που προαναφέρθηκαν (κούκλα, σενάριο, κίνηση, φωνή, ακροατήριο) και δεν συμπλήρωσαν κάποια άλλη δραστηριότητα – τομέα

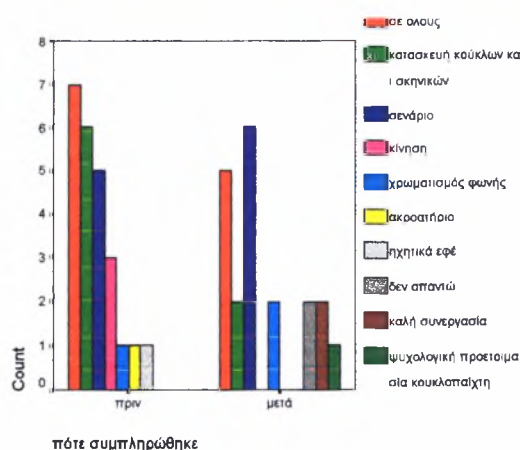
c 2 άτομα απάντησαν ότι πρέπει να υπάρχει καλή συνεργασία και καλή οργάνωση σε μια παράσταση για να μην υπάρχει αγωνία, φόβος, ντροπή

c 1 άτομο απάντησε: στη σκέψη ότι μπορεί να συμβεί κάτι απρόβλεπτο στην παράσταση νιώθει αγωνία για την έκβασή της

Ερώτηση 5: Κατά τη γνώμη σας και τη μέχρι τώρα εμπειρία σας σε ποιον τομέα θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη βαρύτητα για μια επιτυχημένη κουκλοθεατρική παράσταση;

Πίνακας 12

Πότε: Σε ποιον τομέα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη βαρύτητα για μια επιτυχημένη παράσταση										
συμπληρώθηκε	Σε όλους	Κατασκευή κούκλων και σκηνηκών	σενάριο	κίνηση	Χρωματισμός φωνής	Ακροατήριο	Ηχητικά εφέ	Δεν απαντώ	Καλή συνεργασία	Ψυχ. Προετοιμασία κούκλοπαίχτη
Πριν	7	6	5	3	1	1	1	-	-	-
N=24	29%	25%	20,9%	12,5%	4,2%	4,2%	4,2%			
Μετά	5	2	6	-	2	-	-	2	2	1
N=20	25%	10%	30%		10%			10%	10%	5%

Πριν:

- c 7 άτομα απάντησαν ότι πρέπει να συντονίσουμε όλους τους τομείς – δραστηριότητες και να οργανώσουμε κατάλληλα για μια επιτυχημένη κουκλοθεατρική παράσταση
- c 6 άτομα απάντησαν πως μεγαλύτερη βαρύτητα πρέπει να δοθεί στην κατασκευή κούκλων και σκηνικών: να είναι εντυπωσιακές με ζωνηρά χρώματα και να προσελκύουν την προσοχή
- c 5 άτομα απάντησαν πως μεγαλύτερη βαρύτητα πρέπει να δοθεί στο σενάριο – διαλόγους ηρώων : να έχει ζωνηρό διάλογο, χιούμορ και να απαιτεί δράση των παιδιών , κάποιο είδος συμμετοχής τους ώστε να διατηρείται αμείωτο το ενδιαφέρον τους. Επίσης, να πραγματεύεται θέμα που να κεντρίζει το ενδιαφέρον των παιδιών – θεατών και να αφήνει περιθώριο για αυτοσχεδιασμό
- c 3 άτομα απάντησαν πως μεγαλύτερη βαρύτητα πρέπει να δοθεί στην κίνηση των κούκλων: να ζωντανεύει και να εμψυχώνει πειστικά τον κάθε ήρωα
- c 1 άτομο απάντησε πως μεγαλύτερη βαρύτητα πρέπει να δοθεί στο χρωματισμό της φωνής: να αντιστοιχεί στο χαρακτήρα του ήρωα που αντιπροσωπεύει κάθε κούκλα
- c 1 άτομο απάντησε πως μεγαλύτερη βαρύτητα πρέπει να δοθεί στο ακροατήριο
- c 1 άτομο απάντησε πως μεγαλύτερη βαρύτητα πρέπει να δοθεί στα ηχητικά εφέ της παράστασης

Μετά:

- c 5 άτομα απάντησαν ότι πρέπει να συντονίσουμε όλους τους τομείς δραστηριότητες και να τους οργανώσουμε κατάλληλα για μια επιτυχημένη κουκλοθεατρική παράσταση
- c 2 άτομα απάντησαν πως μεγαλύτερη βαρύτητα πρέπει να δοθεί στην κατασκευή κούκλων και σκηνικών: τα σκηνικά να είναι στα πλούσια, προσεγμένα, να συμφωνούν με το όλο κείμενο και οι κούκλες να είναι εντυπωσιακές
- c 6 άτομα απάντησαν πως μεγαλύτερη βαρύτητα πρέπει να δοθεί στο σενάριο – διαλόγους ηρώων: να είναι προσαρμοσμένο στην ηλικία του ακροατηρίου στο οποίο απευθύνεται η παράσταση π.χ. οι διάλογοι απλά και κατανοητά λόγια στα μικρά παιδιά που να προκαλούν γέλιο και να τα ψυχαγωγούν

c 2 άτομα απάντησαν πως μεγαλύτερη βαρύτητα πρέπει να δοθεί στο χρωματισμό της φωνής: να επιλεγεί η κατάλληλη – ανάλογη φωνή για κάθε ήρωα και κυρίως ότα οι ήρωες είναι ζώα

c 2 άτομα απάντησαν πως μεγαλύτερη βαρύτητα πρέπει να δοθεί στην καλή συνεργασία της ομάδας που θα ανεβάσει την κουκλοθεατρική παράσταση

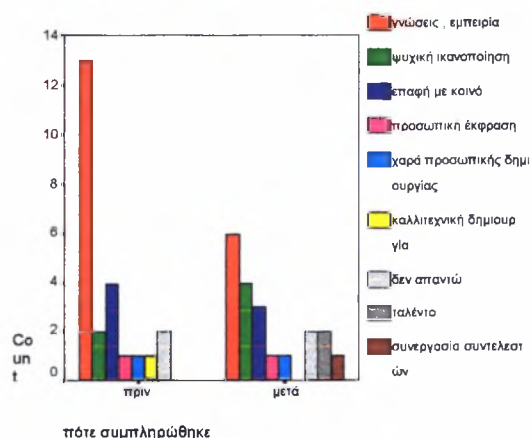
c 1 άτομο απάντησε πως μεγαλύτερη βαρύτητα πρέπει να δοθεί στην ψυχολογική προετοιμασία [ψυχολογική ετοιμότητα και ευδιαθεσία] του κουκλοπαίχτη

c 2 άτομα δεν απάντησαν

Ερώτηση 6: *Τι πιστεύετε ότι θα αποκομίσετε από μια παράσταση που θα ανεβάσετε;*

Πίνακας 13

Πότε συμπληρώθηκε	Τι θα αποκομίσετε από μια παράσταση που θα ανεβάσετε								
	Γνώσεις εμπειρία	Ψυχ. Ικανοποίηση	Επαφή με κοινό	Προσωπ. έκφραση	Χαρά προσωπ. Δημιουργίας	Καλλιπ. Δημιουργία	ταλέντο	Συνεργασία συντελεστών	Δεν απαντώ
Πριν N=24	13 54%	2 8,3%	4 16,8%	1 4,2%	1 4,2%	1 4,2%	-	-	2 8,3%
Μετά N=20	6 30%	4 20%	3 15%	1 5%	1 5%	-	2 10%	1 5%	2 10%

Πριν:

c 13 άτομα απάντησαν ότι θα αποκομίσουν γνώσεις για την κατασκευή κούκλων και σκηνικών, την κίνηση της κούκλας, το χρωματισμό της φωνής, και εμπειρία για το μέλλον

- c 2 άτομα απάντησαν ότι θα νοιώσουν ευχαρίστηση και ψυχική ικανοποίηση λόγω της επιτυχίας της παράστασης και της διασκέδασης των παιδιών
- c 4 άτομα απάντησαν ότι θα έρθουν σε επαφή με το κοινό, θα επικοινωνήσουν με τα παιδιά, θα τα ψυχαγωγήσουν και θα κερδίσουν – πετύχουν το γέλιο και το χειροκρότημά τους
- c 1 άτομο απάντησε πως θα μπορέσει να εκφράσει τα συναισθήματα και τις ιδέες του
- c 1 άτομο απάντησε πως θα νοιώσει τη χαρά της προσωπικής δημιουργίας
- c 1 άτομο απάντησε πως θα έρθει σε επαφή με την καλλιτεχνική δημιουργία
- c 2 άτομα δεν απάντησαν

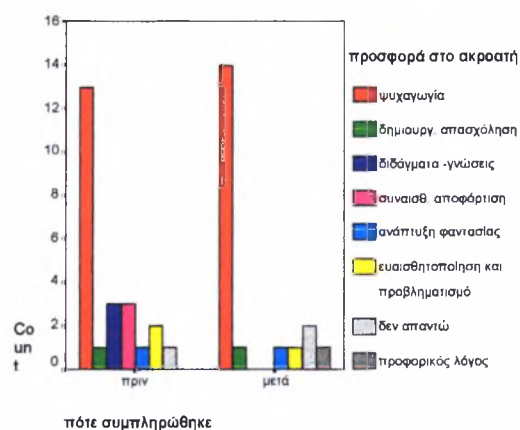
Μετά:

- c 6 άτομα απάντησαν πως θα αποκτήσουν γνώσεις και εμπειρίες για την οργάνωση και την προετοιμασία μιας παράστασης (για τις κούκλες , την κίνηση, τη φωνή κ.τ.λ.)
- c 4 άτομα απάντησαν ότι θα βιώσουν έντονα συναισθήματα , θα ψυχαγωγηθούν, θα νιώσουν χαρά και ψυχική ικανοποίηση
- c 3 άτομα απάντησαν ότι θα έρθουν σε επαφή με τον ακροατή, θα προκαλέσουν το γέλιο και την προσοχή του, θα εισπράξουν το χειροκρότημά και θα γνωρίσουν την ψυχολογία του
- c 1 άτομο απάντησε ότι θα εκφραστεί μέσα από το κουκλοθέατρο, θα εκφράσει τα συναισθήματα και τις ιδέες του
- c 1 άτομο απάντησε πως θα νιώσει τη χαρά της προσωπικής δημιουργίας
- c 2 άτομα απάντησαν ότι η παράσταση θα είναι ευκαιρία να ανιχνεύσει κάποιος τυχόν κλίσεις του προς την τέχνη του κουκλοθεάτρου και να αποδείξει το ταλέντο του
- c 1 άτομο απάντησε πως θα επιτύχει να επικοινωνήσει ε τους υπόλοιπους συντελεστές της παράστασης
- c 2 άτομα δεν απάντησαν

Ερώτηση 7: Τι πιστεύετε ότι θα προσφέρετε στο ακροατήριο ανεβάζοντας μια κουκλοθεατρική παράσταση;

Πίνακας 14

Πότε συμπληρώθηκε	Προσφορά στο ακροατήριο							
	Ψυχαγωγία διασκέδαση	Δημιουργική απασχόληση	Διδάγματα γνώσεις	Συναισθηματική αποφόρτιση	Ανάπτυξη φαντασίας	Ευαισθητοποίηση και προβληματισμό	Προφορικός λόγος	Δεν απαντώ
Πριν N=24	13 54,1%	1 4,2%	3 12,5%	3 12,5%	1 4,2%	2 8,3%	-	1 4,2%
Μετά N=20	14 70%	1 5%	-	-	1 5%	1 5%	1 5%	2 10%

Πριν:

- c 13 άτομα απάντησαν ότι θα προσφέρουν στο ακροατήριο ψυχαγωγία, χαρά και διασκέδαση
- c 1 άτομο απάντησε ότι θα προσφέρει στο ακροατήριο δημιουργική απασχόληση
- c 3 άτομα απάντησαν ότι θα προσφέρουν γνώσεις σε διάφορα θέματα, μηνύματα και διδάγματα
- c 3 άτομα απάντησαν ότι θα βοηθήσουν το ακροατήριο – θεατές να ταυτιστεί με τους ήρωες και να αποφορτιστεί συναισθηματικά
- c 1 άτομο απάντησε ότι θα βοηθήσει το ακροατήριο να αναπτύξει τη φαντασία του
- c 2 άτομα απάντησαν ότι θα βοηθήσει το ακροατήριο να ευαισθητοποιηθεί και προβληματιστεί σε επίκαιρα θέματα, να επικοινωνήσει και να εκφρέσει τις απόψεις του
- c 1 άτομο δεν απάντησε

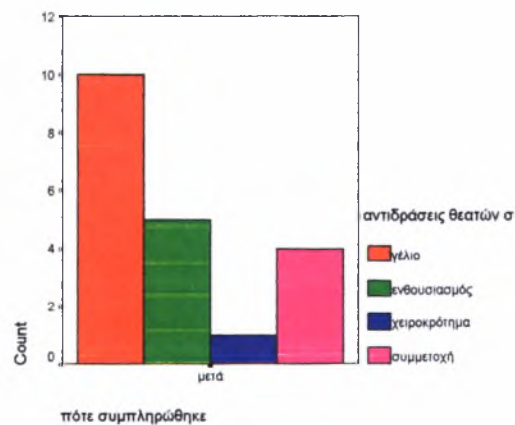
Μετά:

- c 14 άτομα απάντησαν ότι θα προσφέρουν στο ακροατήριο ψυχαγωγία και διασκέδαση
- c 1 άτομο απάντησε ότι θα προσφέρει στο ακροατήριο δημιουργική απασχόληση
- c 1 άτομο απάντησε ότι θα βοηθήσει το ακροατήριο να αναπτύξει τη φαντασία του
- c 1 άτομο απάντησε ότι θα βοηθήσει το ακροατήριο να ευαισθητοποιηθεί και να προβληματιστεί για διάφορα θέματα
- c 1 άτομο απάντησε πως θα βοηθήσει το παιδί να καλλιεργήσει τον προφορικό του λόγο και να οργανώσει τη σκέψη του
- c 2 άτομα δεν απάντησαν

Ερώτηση 8: Ποιες ήταν οι αντιδράσεις των θεατών στην κουκλοθεατρική παράσταση που ανεβάσατε και πώς σας επηρέασαν;

Πίνακας 15

Πότε συμπληρώθηκε	Αντιδράσεις θεατών στην παράσταση			
	γέλιο	ενθουσιασμός	χειροκρότημα	συμμετοχή
Μετά N=20	10 50%	5 25%	1 5%	4 20%

Μετά: [και τα 20 άτομα απάντησαν πως οι αντιδράσεις των θεατών ήταν θετικές]

c 10 άτομα απάντησαν πως οι αντιδράσεις των θεατών ήταν θετικές και αυτό το επιβεβαιώνει το γέλιο τους

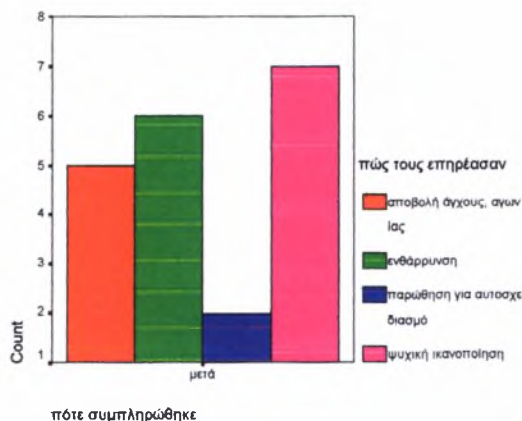
c 5 άτομα απάντησαν πως οι αντιδράσεις των θεατών ήταν θετικές και ότι το κοινό έδειξε ενδιαφέρον και ενθουσιασμό για την παράσταση

c 1 άτομο απάντησε πως το χειροκρότημα των θεατών επιβεβαίωσε την επιτυχία της παράστασης

c 4 άτομα απάντησαν πως οι θεατές φάνηκαν να ευχαριστιούνται την παράσταση και έδειξαν ιδιαίτερη προσοχή και συμμετοχή στις ερωτήσεις και στην όλη πλοκή – εξέλιξη του έργου

Πίνακας 16

Πότε συμπληρώθηκε	Πώς τους επηρέασαν			
	Αποβολή άγχους – αγωνίας	ενθάρρυνση	Παρώθηση για αυτοσχεδιασμό	Ψυχική ικανοποίηση
Μετά N=20	5 25%	6 30%	2 10%	7 35%

Μετά: [και τα 20 άτομα απάντησαν πως οι παραπάνω αντιδράσεις των θεατών τους επηρέασαν θετικά]

c 5 άτομα απάντησαν πως το γέλιο, ο ενθουσιασμός, τα χειροκρότημα και γενικότερα όλη η συμμετοχή των θεατών στην κουκλοθεατρική παράσταση που ανέβασαν τους βοήθησε να αποβάλλουν το άγχος και την αγωνία που είχαν στην αρχή της παράστασης, οι αντιδράσεις των θεατών λειτούργησαν «λυτρωτικά»

c 6 άτομα απάντησαν πως οι αντιδράσεις των θεατών τους έκαναν να αισθανθούν όμορφα, άνετα και χαλαρά και να πάρουν θάρρος για να συνεχίσουν και να παίξουν καλύτερα

c 2 άτομα απάντησαν πως οι αντιδράσεις των θεατών τους έδωσαν παρόθηση για αυτοσχεδιασμό

c 7 άτομα απάντησαν πως οι αντιδράσεις των θεατών τους βοήθησαν να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση, να αισθανθούν ευχαρίστηση, χαρά και ψυχική ικανοποίηση για την παράσταση και το επιτυχημένο αποτέλεσμα της

α') Συμπεράσματα των ερωτηματολογίων

Πριν από το ανέβασμα της κουκλοθεατρικής παράστασης στα πλαίσια του μαθήματος « Κουκλοθέατρο» μοιράστηκε το πρώτο ερωτηματολόγιο σε 24 φοιτητές που επέλεξαν το μάθημα και το συμπλήρωσαν όλοι. Μετά το ανέβασμα της παράστασης μοιράστηκε το δεύτερο ερωτηματολόγιο στους 23 φοιτητές που έδωσαν εξετάσεις – παραστάσεις στο μάθημα και το συμπλήρωσαν 20 φοιτητές (3 αρνήθηκαν να το συμπληρώσουν).

Οι απαντήσεις των φοιτητών στα ερωτηματολόγια πριν και μετά τις παραστάσεις τους διαφοροποιούνται αρκετά. Τα συναισθήματα, η ψυχολογία, οι εντυπώσεις τους είναι εμφανώς πιο θετικές. Οι παραστάσεις που δόθηκαν το Γενάρη του 2001 δημιούργησαν μόνο θετικά και ευχάριστα συναισθήματα, χαρά, δημιουργικότητα, ενθουσιασμό και κέφι για τη συγκεκριμένη όσο και για μελλοντικές κουκλοθεατρικές παραστάσεις. Παρόλο που οι εντυπώσεις και τα συναισθήματα μετά την παράσταση ήταν τόσο θετικά και έντονα, η αγωνία, ο φόβος και η ντροπή για μια μελλοντική παράσταση κυμαίνονταν στα ίδια επίπεδα πριν και μετά την παράσταση : όλοι αγωνιούν και – άλλοι περισσότερο, άλλοι λιγότερο – αγχώνονται για τις κούκλες και τα σκηνικά, για το σενάριο, για την κίνηση και το ζωντάνεμα της κούκλας, για το χρωματισμό της φωνής , για την αποδοχή και τις αντιδράσεις του ακροατηρίου. Η εμπειρία της παράστασης άλλοτε βοηθά να μετριαστεί η αγωνία, ο φόβος και η ντροπή και άλλοτε κάνει πιο έντονα αυτά τα αρνητικά συναισθήματα. Μάλιστα είναι λίγο αντιφατικό το γεγονός ότι αν και οι εντυπώσεις και τα συναισθήματα των φοιτητών μετά την παράσταση ήταν οι καλύτερες και πολύ θετικές, ωστόσο η αγωνία, το άγχος δεν εξαλείφθηκε εντελώς αλλά κάποιες φορές έγινε μεγαλύτερο. Βέβαια αυτό δικαιολογείται αν σκεφτούμε ότι μια μόνο παράσταση – όσο θετική και αίσια έκβαση κι αν έχει - δεν αρκεί για να αποκτήσει ο κουκλοπαίχτης μεγάλη εμπειρία και εξάσκηση στο κουκλοθέατρο. Ακόμα μπορούμε να πούμε πως η αγωνία και το άγχος πιθανό να αυξήθηκαν καθώς ο κουκλοπαίχτης κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας και της οργάνωσης αλλά και τη στιγμή της παράστασης έχει να ασχοληθεί με διάφορα πράγματα, με διάφορες δραστηριότητες που απαιτούν χρόνο, οργάνωση, ικανότητα, γνώσεις θεωρητικές, πρακτική εξάσκηση και εμπειρία. Έτσι οι φοιτητές μπορεί σε όλη την πορεία της προετοιμασίας να παρατήρησαν τυχόν ελλείψεις, κενά και αδυναμίες τους - που ίσως πριν εμπλακούν σε όλη τη διαδικασία της παράστασης να αγνοούσαν ή να μην τους έδιναν την αρμόζουσα σημασία – και να αγχώθηκαν για το πώς θα

αποκτήσουν μεγαλύτερη εμπειρία και θα ξεπεράσουν μελλοντικές παρόμοιες δυσκολίες.

Οι περισσότεροι φοιτητές θεώρησαν ότι τα αρνητικά συναισθήματα οφείλονταν στις δραστηριότητες που αναφέρονταν στο ερωτηματολόγιο και ελάχιστοι αναφέρθηκαν στην έλλειψη πείρας, στην ψυχολογική διάθεση του κουκλοπαιχτή, στην καλή συνεργασία των μελών της κουκλοθεατρικής ομάδας ή μη που μπορούν να αγγώσουν τον κουκλοπαίχτη.

Όπως φαίνεται από την αποδελτίωση των ερωτηματολογίων για μια επιτυχημένη κουκλοθεατρική παράσταση απαιτείται σωστή προετοιμασία και οργάνωση όλων των τομέων και όχι κάποιων μεμονωμένων τομέων. Πρέπει να δωθεί προσοχή στην κατασκευή των κούκλων και των σκηνικών, στο θέμα και το σενάριο της ιστορίας που πρέπει να είναι ανάλογο με το ακροατήριο – ηλικία, ενδιαφέροντα, ανάγκες – και το στόχο – μήνυμα της παράστασης, την κίνηση της κούκλας και το χρωματισμό της φωνής. Η κατασκευή της κούκλας φάνηκε να προβληματίζει λιγότερο τους φοιτητές μετά την παράσταση, το σενάριο το ίδιο, η κίνηση να μην του προβληματίζει καθόλου, ο χρωματισμός της φωνής το ίδιο, το ακροατήριο ελάχιστα. Κάποιοι φοιτητές ανέφεραν ότι πρέπει να υπάρχει καλή συνεργασία μεταξύ των μελών της ομάδας και ο κάθε κουκλοπαίχτης να έχει προετοιμαστεί ψυχολογικά για την παράσταση, να είναι όσο το δυνατόν πιο ήρεμος και χαλαρός, να δίνει τον εαυτό του σε αυτό που κάνει και να το απολαμβάνει. Η γνώση και η εμπειρία είναι αυτό που προσδοκούν οι περισσότεροι να αποκτήσουν από μια μελλοντική παράσταση. Γνώσεις πάνω τους διάφορους τομείς – δραστηριότητες και εμπειρία γενικά για την τέχνη του κουκλοθεάτρου. Βέβαια η ψυχική ικανοποίηση, η χαρά, ο ενθουσιασμός, η δημιουργικότητα αλλά και η επαφή με το κοινό μπορούν επίσης να κερδισθούν με μια κουκλοθεατρική παράσταση.

Οι περισσότεροι φοιτητές προσδοκούν να προσφέρουν στο ακροατήριο πρώτα από όλα ψυχαγωγία, χαρά και διασκέδαση. Γνώσεις σε διάφορα θέματα, μηνύματα, διδάγματα, αλλά και ευκαιρία για ταύτιση με τους ήρωες και συναισθηματική αποφόρτιση των θεατών.

Τέλος το γέλιο, ο ενθουσιασμός, η συμμετοχή στις ερωτήσεις και στην εξέλιξη της ιστορίας και το χειροκρότημα του κοινού κατά τη διάρκεια της παράστασης επηρέασαν θετικά τους συμφοιτητές μου οι οποίοι ένιωσαν χαρά, ενθουσιασμό και ψυχική ικανοποίηση. Απέβαλαν το άγχος και την αγωνία τους για την έκβαση της

παράστασης και την αποδοχή του κοινού και ενθαρρύνθηκαν να συνεχίσουν και να αυτοσχεδιάσουν!

β) Συνέντευξη : κουκλοθεατρική ομάδα «Σουσάμι Άνοιξε»

Η συνέντευξη πραγματοποιήθηκε στις 14/01/2001 στο Στέκι Παιδιού του Δήμου Βόλου. Στο κείμενο της απομαγνητοφώνησης που ακολουθεί, εντόπισα και τόνισα κάποια σημεία που φανερώνουν πως αντιμετωπίζουν οι κουκλοπαίχτες τις παραστάσεις που δίνουν, τα συναισθήματα που τους γεννιούνται και την επαφή τους με το κουκλοθέατρο.

-θα ήθελα να μου πείτε λίγα λόγια για τον εαυτό σας και την πρώτη σας επαφή με το κουκλοθέατρο.

Κτιστόπουλος Βαγγέλης: Τελείωσα νηπιαγωγός στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. Εκεί έγινε η πρώτη μου επαφή με το θεατρικό παιχνίδι και το κουκλοθέατρο σε θεωρητικό αλλά και κατασκευαστικό επίπεδο.

Ασημάκη Μαρία: Λέγομαι Μαρία Ασημάκη, τελείωσα το 92 στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας το Τμήμα Νηπιαγωγών. Η πρώτη μου επαφή με το κουκλοθέατρο ήταν – όπως προείπε και ο Βαγγέλης – πάλι μέσα από το πανεπιστήμιο το 91 με τον κ.Μαγουλιώτη. Είχαμε ανεβάσει πρώτο έργο του «Ψαροτρομάρα» της Φατόγλου, και το δεύτερο έργο το 92 ήταν με κείμενο του Βαγγέλη Κτιστόπουλου και διασκευή της ομάδας. Έχω ασχοληθεί σα νηπιαγωγός σε παιδικό σταθμό, έχω διδάξει σε τμήμα νηπίων και μετά δίδαξα σε κέντρο δημιουργικής απασχόλησης και κέντρο παιδιού με το μάθημα της εικαστικής προπαιδείας στην αρχή και φέτος κουκλοθέατρο και θεατρικό παιχνίδι.

Μανδώρας Δημήτρης: Είμαι ο Μανδώρας Δημήτρης, όπως και τα άλλα παιδιά η Μαρία Ασημάκη και ο Βαγγέλης Κτιστόπουλος, τα ίδια ισχύουν και για μένα. Τώρα αυτή τη στιγμή εργάζομαι σε έναν παιδικό σταθμό, επί 7 χρόνια συνεχόμενα είμαι εντός εκτός και επί τα αυτά, εντάξει μου δίνεται η ευκαιρία, μπορεί να παίξω και κάνα κουκλοθέατρο εκεί μέσα και μαζί με τα παιδιά έχουμε το σύλλογο εδώ που έχει 21 μέλη και προσπαθούμε για τα δρώμενα της πόλης.

- Θέλω να μου πει ο καθένας σας ποια ήταν τα συναισθήματα και οι εντυπώσεις του από την πρώτη φορά που έκανε παράσταση κουκλοθέατρου σχετικά με την προετοιμασία και το αποτέλεσμα της παράστασης πριν δημιουργηθεί ο σύλλογος

Κτιστόπουλος Βαγγέλης: Εγώ θυμάμαι πολύ αμυδρά τις πρώτες μας παραστάσεις. Πιστεύω ότι ήμασταν και λιγάκι εκτός κλίματος θα έλεγα. Θυμάμαι τότε δεν είχαμε την αγωνία που έχουμε σήμερα. Τώρα όταν παίζουμε έχουμε περισσότερο άγχος απ' ότι τότε.

- Παρόλο που πέρασε τόσο καιρός και έχετε αυτή την εμπειρία;

Κτιστόπουλος Βαγγέλης: Ναι, πιστεύω ότι είναι άγχος προετοιμασίας και σε σχέση με το αποτέλεσμα. Τότε ήταν πολύ χαλαρά, έπαιζα πολύ χαλαρότερα, έτι το νιώθω. Βέβαια μέχρι και στο αποτέλεσμα ήταν το ίδιο, δεν ήτανε καμιά ιδιαίτερη χαρά. Τώρα, όταν κάνεις μια παράσταση που πάει πολύ καλά, νοιώθεις πολύ πιο έντονη χαρά, πολύ καλύτερα τότε ήταν λίγο διαφορετικά για μένα, έτσι θυμάμαι.

- Ίσως γιατί δεν ήταν τόση η προετοιμασία για να στηθεί μια παράσταση;

Κτιστόπουλος Βαγγέλης: Ίσως δεν ήταν δικιά μας η ευθύνη για όλο αυτό μάλλον. Δηλαδή την ευθύνη την είχε κυρίως ο καθηγητής και εμείς το βλέπαμε και λίγο σαν παιχνίδι. Ενώ τώρα αυτό έχει να κάνει με την αγωνία τη δικιά μας σε σχέση με το πώς θα φανώ αλλά βέβαια γνωρίζουμε ήδη πολλά περισσότερα πράγματα σε επίπεδο θεωρητικό οπότε και αυτό πιστεύω μας κάνει περισσότερο υπεύθυνους.

Ασημάκη Μαρία: Εγώ μπορώ να πω ότι τώρα αισθάνομαι πολύ πιο σίγουρη απ' ότι στην πρώτη παρουσίαση παρόλο τώρα, το όλο κλίμα συνεργασίας και οι σχέσεις των παιδιών μεταξύ μας ήταν όπως είπε ο Βαγγέλης πιο χαλαρές, διασκεδαστικές δηλαδή *βγαίναμε για να διασκεδάσουμε και να μάθουμε*. Παρ όλα αυτά όμως εγώ ένιωθα και στην πρώτη παράσταση την ίδια ανασφάλεια, πώς θα ξεκινήσω, αν θα τα καταφέρω. Αν τα καταφέρω όχι επειδή ήταν κάτι δύσκολο και αν θα αντεπεξέλθω, όχι από αυτή την άποψη, απλώς ήθελα εγώ να δοκιμάσω τον εαυτό μου σε κάποια πράγματα. Και το αποτέλεσμα εμένα με ικανοποιούσε και κυρίως η συμμετοχή του ακροατηρίου. Και αυτό το «πάρε-δώσε» με το κοινό μου ενίσχυε πολύ και την εικόνα που είχα από το αποτέλεσμα της παράστασης.

Μανδώρας Δημήτρης: Στην πρώτη παράσταση το είχα πάρει τελείως στην πλάκα. Δηλαδή ήταν τελείως άπατα τα νερά την πρώτη φορά που είχα μπλέξει μ' αυτό το θέμα, μ' αυτό το αντικείμενο και εντάξει κάπου στο τέλος είχα κάποιο άγχος, δηλαδή είχα πάει τελείως στην πλάκα. Εντάξει να παίζουμε εκεί 1-2 παραστάσεις αλλά μετά μου άρεσε.

-Τώρα σχετικά με το σύλλογο: Πώς ξεκίνησε, πώς έγινε η πρώτη επαφή, ποιοι ήσασταν αυτοί που το ξεκινήσατε, γιατί το κάνατε, γιατί δόθηκε ο τίτλος «Σουσάμι άνοιξε». Ακούγεται ωραία....έτυχε ή τον είχατε σκεφτεί και θέλατε να περάσετε κάτι μέσα από αυτό τον τίτλο;

Κτιστόπουλος Βαγγέλης: Καταρχήν να πούμε ότι ο σύλλογος είναι πολύ πρόσφατη υπόθεση αλλά έχει προπομπό την ομάδα τη θεατρική που ξεκίνησε ξανά το '95. Δηλαδή τότε δεν ήταν σύλλογος ακόμη ουσιαστικά σύλλογος έγινε από το '98, το '99

και μετά. Το '99 ήταν ο πρώτος χρόνος λειτουργίας, το 2000 ήταν ο δεύτερος χρόνος λειτουργίας. Αλλά βέβαια λειτουργούσε και με τη λογική αυτή που λειτουργεί και τώρα ο σύλλογος, άτυπα και το '95 όταν μαζευτήκαμε όταν επέστρεψα εγώ από την Κρήτη, βρεθήκαμε με το Δημήτρη, τη Μαρία και είπαμε να κάνουμε κάτι. Υπήρξε μια πρόταση από τη ΜΕΤΚΑ να κάνουμε μια κουκλοθεατρική παράσταση για τα Χριστούγεννα. Το είδαμε λίγο ζεστά, το ξεκινήσαμε πάλι χωρίς να είμαστε σίγουροι αν θα το ξεκινήσουμε. Και όμως μέσα από τη δουλειά μας είδαμε ότι θέλουμε να το κάνουμε και προχωρήσαμε και σε άλλες κουκλοθεατρικές παραστάσεις πια. Περισσότερο για το μεράκι ψάχνοντας διάφορα πράγματα που δεν τα γνωρίζαμε ως τότε και συνεχώς μαθαίνοντας πάνω σ' αυτό.

- Δηλαδή ουσιαστικά για το μεράκι το κάνατε αυτό, για να δώσετε κάτι από τον εαυτό σας;

Ασημάκη Μαρία: Ναι, γιατί παρόλο που δουλεύεις σε παιδικό σταθμό μέσα στην τάξη δεν έχει τη δυνατότητα, είναι τέτοιο το πρόγραμμα που δεν έχεις την δυνατότητα να ασχοληθείς με το κουκλοθέατρο αναλυτικά. Και η διαδικασία να δουλέψεις ένα έργο κουκλοθεατρικό και να ανεβάσεις μια παράσταση είναι πολύ ενδιαφέρον και έχει διάφορες φάσεις. Και μαθαίνεις πράγματα και για τον εαυτό σου και μάλιστα μαθαίνεις να συνεργάζεσαι. Και ένα θετικό για μένα το ότι μπήκα στην ομάδα είναι ότι μου αρέσει να δουλεύω σε ομάδα. Θα μπορούσε δηλαδή κάλλιστα ο καθένας από μας να δουλέψει, να είναι υπεύθυνος για μια παράσταση να έχει και 2-3 άτομα που βοηθάνε και να εναλλάσσονται τα εθελοντικά αυτά άτομα. Αλλά είναι βασικό όμως το να υπάρχει μια ομάδα και να μπορεί να συνεργαστεί και να συνεννοείται. Και από τη στιγμή που υπάρχουν και κάποια οικονομικά θέματα στη συνέχεια είτε για έξοδα είτε για κάποιες εισφορές. Επομένως πρέπει να μοιραστούν ανάλογα με τις ανάγκες της ομάδας και είναι πολύ σημαντικό να μπορείς να συνεργάζεσαι. Και πιστεύω πως κατά ένα πολύ μεγάλο ποσοστό το έχουμε καταφέρει.

Μανδώρας Δημήτρης: Με κάλυψαν οι προηγούμενοι.

- Το όνομα πώς προέκυψε;

Κτιστόπουλος Βαγγέλης: Ψάχναμε ένα όνομα, κάτι που να μας ταιριάζει. Είχα δει σε κάποια στιγμή την ταμπέλα «Σουσάμι άνοιξε» σε κάποιο μαγαζί, μου άρεσε – το ξέραμε και από το παραμύθι βέβαια – το είχα προτείνει και στα παιδιά και πιστεύω ότι έχει ένα μυστήριο

- Δεν αναφέρεται ο όρος κουκλοθέατρο

Κτιστόπουλος Βαγγέλης: Έτσι κι αλλιώς και ο σύλλογος δεν ονομάζεται θεατρική ομάδα, ονομάζεται ομάδα δημιουργικής ψυχαγωγίας γιατί σα σκοπό δεν έχει μόνο το κουκλοθέατρο αλλά οτιδήποτε έχει να κάνει με την ψυχαγωγία του παιδιού.

Ασημάκη Μαρία: Και γι αυτό έχουμε κάνει και αρκετές φορές θεατρικά δρώμενα ή παιχνίδια με μεγάλο αριθμό μικρών παιδιών και δεν έχουμε εστιαστεί μόνο στο κουκλοθέατρο.

- Σε ποιους χώρους δίνετε κουκλοθεατρικές παραστάσεις; Και σε ποιες ηλικίες παιδιών απευθύνεστε;

Ασημάκη Μαρία: Οι παραστάσεις δίνονται σε διάφορα δημοτικά σχολεία που μας προσκαλούν οι σύλλογοι γονέων και κηδεμόνων ή σε δημόσιους χώρους για παράδειγμα σε δημοτικό θέατρο ή σε κάποιους άλλους χώρους του δήμου ή το εργατικό κέντρο που μας καλούν σύλλογοι ή σωματεία διαφόρων εργοστασίων ή οργανισμών που θέλουν να κάνουν κάποιες εκδηλώσεις για τα παιδιά ανάλογα και με την περίοδο, μπορεί να είναι η περίοδος των Απόκρεων ή Χριστούγεννα ή τέλος της χρονιάς το καλοκαίρι. Το κοινό μας δεν είναι μόνο παιδιά νηπιαγωγείου, είναι όλης της ηλικίας. Μπορεί να ξεκινήσουν δηλαδή και από 2,5 χρονών μέχρι και 80! Για παράδειγμα πέρυσι που είχαμε κάνει παράσταση στα εγκαίνια του Κέντρου Δημιουργικής Απασχόλησης της Ν. Ιωνίας και παίξαμε τον «Εγωιστή Γίγαντα» είχαν έρθει και αρκετοί παππούδες της γειτονιάς και το διασκέδασαν πολύ περισσότερο από τα παιδιά. Γιατί υπάρχει αντίληψη ότι το κουκλοθέατρο είναι μόνο για παιδιά και μάλιστα μικρής ηλικίας παιδιά. Εμείς όμως πιστεύω ότι με τις παραστάσεις που έχουμε δώσει μέχρι τώρα πήραμε το μήνυμα ότι το χαίρονται εξίσου και οι μεγάλοι, και τα μεγαλύτερα και τα μικρότερα παιδιά.

- Έχετε συμμετέχει και σε φεστιβάλ κουκλοθέατρου;

Ασημάκη Μαρία: Ναι, ναι συμμετείχαμε και σε φεστιβάλ. Να μας πει ο Δημήτρης λίγο σε ποια φεστιβάλ συμμετείχαμε.

Μανδώτας Δημήτρης: Σε ένα διεθνές κουκλοθέατρο στο Κιλκίς που συμμετείχαν ομάδες από Ιταλία, Αργεντινή, Βουλγαρία, Ρουμανία, κτλ, εκπροσωπήσαμε εμείς με το δικό μας κουκλοθέατρο την Ελλάδα. Επίσης ένα δεύτερο φεστιβάλ είχε γίνει στην Αθήνα και ήταν μια συνάντηση, ένα τριήμερο κουκλοθέατρο από όλη την Ελλάδα : μια μέρα αφιερωμένη στις κουκλοθεατρικές ομάδες της Αθήνας και οι άλλες δύο της επαρχίας. Συμμετείχαμε με δύο ομάδες: της ομάδας της Ο.Μ.Ε.Ρ της οποίας είμαστε και εμείς μέλη, και της ομάδα του «Σουσάμι άνοιξε» που είμαστε και το διοικητικό

συμβούλιο. Με δύο δηλαδή κουκλοθεατρικά έργα τα οποία ήταν πάρα πολύ ωραία, έτσι πιστεύω.

Κτιστόπουλος Βαγγέλης: Άλλωστε εκεί, η λογική του συλλόγου και όσων συμμετείχαν είναι ότι δεν υπάρχει θέμα ανταγωνισμού στις ομάδες. Τα παιδιά που δουλεύαμε και στις 2 ομάδες δεν το βλέπαμε ανταγωνιστικά, είχε να κάνει με παιδιά. Ίσα ίσα μακάρι να είχαμε 50 ομάδες και να δουλεύαμε όλες και να κάναμε πράγματα στα σχολεία και για τα παιδιά ειδικότερα και για τους μεγάλους. Εδώ να συμπληρώσουμε ότι η ποιότητα των έργων την οποία προσπαθούμε να έχουμε – προσπαθούμε πάντοτε και ανάλογα με τις γνώσεις κάθε φορά, εξελίσσονται σίγουρα, μαθαίνουμε κάποια πράγματα – είναι δεδομένη: δηλαδή δεν λέμε να είναι για παιδιά να το κάνουμε λιγότερο, καλό, δεν θα το καταλάβουν και τι έγινε. Μας νοιάζει και η παραμικρή λεπτομέρεια. Γι αυτό το λόγο πιστεύω ότι το παρακολουθείς πολύ ευχάριστα το έργο και δεν το κάνουμε «μπεμπικίστικο» επειδή υποτίθεται είναι για μικρά παιδιά.

- Πάμε τώρα στην πρώτη παράσταση που ανεβάζει ο σύλλογος. Συναισθήματα και εντοπώσεις από την πρώτη αυτή παράσταση.

Ασημάκη Μαρία: Η πρώτη παράσταση ήταν «Τα καινούργια ρούχα του αυτοκράτορα» και δόθηκε στη Χριστουγεννιάτικη εκδήλωση της ΜΕΤΚΑ στο δημαρχείο της Ν. Ιωνίας. Αυτή η παράσταση ήταν λίγο περίεργη και σαν συναισθήματα και σαν προετοιμασία γιατί δεν είχαμε το χρόνο ήταν τότε που είχε έρθει ο Βαγγέλης, που είχε έρθει ο Δημήτρης μετά το στρατό οπότε πάλι προσπαθούσε να προσαρμοστεί στο Βόλο και έτσι δεν μπορούσαμε να βρούμε χρόνο να προετοιμαστούμε κατάλληλα. Και φυσικό είναι μετά από κάποια χρόνια απουσίας και έλλειψης επαφής τόσο στενής δηλαδή με τους υπόλοιπους, θέλουμε και κάποιο χρόνο να συντονιστούμε πάλι, να μπορούμε να δουλέψουμε. Και είχαμε σχετικά αρκετό άγχος αλλά τελικά βγήκε καλή η παράσταση.

Κτιστόπουλος Βαγγέλης: Για μένα το πιο σημαντικό είναι ότι ήρθε και μας συντόνισε μας σκηνοθέτησε θα μπορούσαμε να πούμε, ο Γιάννης Πασχαλίδης όπου τότε ήμασταν στην ομάδα την ερασιτεχνική όπου ακόμη είμαστε.

Ασημάκη Μαρία: Η πρώτη παράσταση ήταν «Του δάσους τα καμώματα» θυμάσαι;

Κτιστόπουλος Βαγγέλης: Απλά αναβιώθηκε μια παράσταση, παλιά τα «φουντάκια»: και για αυτό λέμε «Τα ρούχα τα καινούργια του αυτοκράτορα» ως πρώτη της ομάδας.

Ασημάκη Μαρία: Επομένως αυτό που είπα πριν για το άγχος δεν ισχύει. Προσωπικά μπορώ να πω για τον εαυτό μου ότι είναι μέχρι να ξεκινήσεις, μέχρι να πεις την πρώτη πρόταση, τη δεύτερη, την τέταρτη. Μετά κυλάει από μόνο του γιατί το έχεις δουλέψει,

φεύγει από μόνο του, Και διαφέρει φυσικά η απόδοση κάθε παράστασης από το κοινό που έχεις. Δηλαδή εσύ μπορείς να έχεις την ίδια απόδοση αλλά ανάλογα με τους αποδέκτες που έχεις, το κοινό, αλλάζει τελείως και η ποιότητα. Μπορεί δηλαδή να βγει πολύ καλύτερη η παράσταση ή μπορεί να πάει σε τελείως διαφορετικό επίπεδο.

- Δηλαδή οι αντιδράσεις των θεατών σε επηρεάζουν όταν παίζεις.

Ασημάκη Μαρία: Πολύ, επηρεάζουν και την εξέλιξη της ιστορίας, και *Κτιστόπουλος Βαγγέλης:* Το επίπεδο συγκέντρωσης του κοινού είναι πάρα πολύ σημαντικό. Αν έχεις δηλαδή ένα κοινό που παρακολουθεί καλά και είναι μέσα στο έργο, το λαμβάνεις αυτό, σου βγαίνει δηλαδή σου έρχεται. Πάρα πολύ σημαντικό. Όταν είναι λιγάκι ο καθένας στον κόσμο του έστω και ένας ψίθυρος να είναι – χωρίς να σημαίνει ότι η φασαρία ενοχλεί τόσο – σε αποσυντονίζει.

- Ποιες αντιδράσεις των θεατών θυμάστε να ήταν πιο χαρακτηριστικές;

Μανδώρας Δημήτρης: Να πω μια αρνητική: είχαμε πάει προσκεκλημένοι σε ένα δημοτικό σχολείο για να παίξουμε, οπότε κάνουμε πανηγύρι και κουκλοθέατρο μαζί. Δεν είχαμε ηχητική εγκατάσταση, τα πιτσιρίκια ήταν όλα ντυμένα μασκαράδες και στο τέλος γίναμε και εμείς μασκαράδες:

Ασημάκη Μαρία: 350 παιδιά τα οποία δεν τα έλεγχε κανείς και 2 ώρες πριν την παράσταση ξεφάντωναν, παιχνίδι, χορός και όλα αυτά. επομένως δεν υπήρχε κανένα.....

Κτιστόπουλος Βαγγέλης: Κόψαμε την παράσταση. Έγινε ο πρώτος μύθος με το λύκο από το Δημήτρη και μετά σταματήσαμε. Τσαντίστηκαν αυτοί βέβαια αλλά τουλάχιστον προσπαθήσαμε να διασώσουμε το έργο και την αξιοπρέπεια μας.

- Γενικά όμως οι αντιδράσεις; Ό,τι θυμάστε και από τα μικρά παιδάκια..

Ασημάκη Μαρία: Οι αντιδράσεις είναι πρώτα απ' όλα ότι τα παιδιά συμμετέχουν στην εξέλιξη του έργου, ρωτούν. Όταν υπάρχει κάποια δράση στη σκηνή τα παιδιά τότε συμμετέχουν, προειδοποιούν τον έναν ήρωα αν πρόκειται να βγει κάποιος άλλος για να τον κάνει κάτι κακό ή να τον κάνει να τρομάξει. Ακόμα ή όταν ένας από τους ήρωες έχει κάποια απορία ή ψάχνει κάτι τα παιδιά τον βοηθάνε με τη συμμετοχή τους, του δίνουν λύσεις, του προτείνουν λύσεις. Το γέλιο τους – ανάλογα αν η σκηνή είναι κωμική ή όχι – η συμμετοχή τους πάλι είναι στοιχεία για τις αντιδράσεις.

Μανδώρας Δημητρης: Η καλύτερη παράσταση που δώσαμε ποια είναι;

Κτιστόπουλος Βαγγέλης:Οι κάλτσες ήταν πολύ καλή.

*Ασημάκη Μαρία :*Μα γι αυτό λέω ότι η κάθε παράσταση δεν είναι καλύτερη από την άλλη απλώς έχει τα δικά της στοιχεία η κάθε παράσταση. Και πιστεύω ότι ο καθένας

από μας τη λαμβάνει την κάθε παράσταση διαφορετικά. Έχει δηλαδή να κάνει με την ψυχική του διάθεση της στιγμής ή με το τι λαμβάνει από το κοινό. Δεν μπορεί δηλαδή ο Βαγγέλης να πει ότι βρήκε μια παράσταση καλή και να συμφωνήσω και εγώ ότι είναι το ίδιο καλή ή ο Δημήτρης. Δεν μπορούμε να πιστεύουμε και οι τρεις ότι είναι η ίδια παράσταση το ίδιο καλή. Έχουμε ένα επίπεδο και το αναγνωρίζουμε και οι τρεις – και οι τέσσερις γιατί ήταν και η Ματούλα Τσερέμπολη στην ομάδα μέχρι πριν ένα διάστημα αλλά λόγω οικογενειακών υποχρεώσεων δεν μπορεί να συμμετέχει. Παρ' όλα αυτά όμως μας βοηθάει αρκετά και συμμετέχει. Να πούμε ότι και η Ματούλα είναι απόφοιτη του Π.Θ και ξεκίνησε κάτω από τις ίδιες συνθήκες που ξεκινήσαμε και εμείς, με την ίδια ομάδα και βρεθήκαμε πάλι.

- Ωραία. Οπότε έχουμε την πρώτη παράσταση του συλλόγου και πάμε τώρα στην πιο πρόσφατη. Θέλω να μου πείτε αν παρατηρήσατε να υπάρχει.....

Ασημάκη Μαρία: Συγνώμη, πριν πάμε στην πιο πρόσφατη πρέπει να πούμε ότι η πρώτη παράσταση ήταν «τα καινούργια ρούχα του αυτοκράτορα». Η κύρια και χαρακτηριστική όμως παράσταση του συλλόγου ήταν οι «7 μύθοι, 7 αλήθειες» του Αισώπου και η παράσταση που δόθηκε περισσότερες φορές. Είναι η κύρια παράσταση.

- Ωραία, έτσι μου προκύπτει άλλη μια ερώτηση. Πριν ρωτήσω για την παράσταση «7 μύθοι και 7 αλήθειες» πάμε στην πιο πρόσφατη παράσταση, αυτή που δώσατε τελευταία. Θέλω να μου πείτε αν διαπιστώσατε διαφορές στην ψυχολογία για την προετοιμασία και την οργάνωση. Κάνουμε δηλαδή την πρώτη παράσταση ως σύλλογος και μετά πάμε να κάνουμε και την πιο πρόσφατη έχοντας και μια εμπειρία στην πλάτη μας. Αν διαπιστώνουμε διαφορές στην ψυχολογία και τα συναισθήματα για την προετοιμασία της παράστασης.

Κτιστόπουλος Βαγγέλης: Καταρχήν αλλάζουν κάποια δεδομένα. Δηλαδή ο επαγγελματικός μας ορίζοντας γεμίζει με ασχολίες πέραν του συλλόγου. Οπότε υπάρχει πάντοτε μια επιπλέον ένταση, ένα επιπλέον άγχος για να βρούμε χρόνο για να δουλέψουμε μαζί. Χρειάστηκε δηλαδή να δουλέψουμε 3 μήνες αλλά αυτοί οι 3 μήνες δεν ήταν 3 μήνες που δουλεύαμε μαζί, μπορεί να ήταν 15 μέρες. Και σίγουρα ήταν κάποια πράγματα δεδομένα πια για μας, δεν μας απασχολούσαν. Όταν αναφερόμασταν δηλαδή στο φωτισμό να το θεωρήσουμε και λιγάκι δεδομένο πως θα βγει ή ο ήχος πως θα βγει. Μας απασχολούσαν άλλα πράγματα που προέκυπταν, πιο καινούργια. Πιο πολύ αυτό.

- Αν τώρα δίνετε μια παράσταση που πλέον την ξέρετε, την έχετε παίξει, υπάρχει πάλι μια διαφορά στην ψυχολογία και την προετοιμασία παρόλο που έχετε ξαναπαίξει την παράσταση;

Ασημάκη Μαρία: Πάλι υπάρχει το άγχος είναι λίγο πριν ξεκινήσεις να μιλήσεις. Με το που αρχίζεις να μιλάς κυλάει η παράσταση. Αλλά είσαι πολύ πιο σίγουρος για το αποτέλεσμα. Για παράδειγμα οι «7 μύθοι και 7 αλήθειες» που είχαμε πει ότι είναι το έργο που το παίξαμε πάρα πολλές φορές σχετικά με το πρόσφατο έργο των «Εγωιστή γίγαντα», το παίζουμε πολύ πιο άνετα και είμαστε πολύ πιο χαλαροί απ' όταν μας πουν τώρα να παίζουμε τον «Εγωιστή γίγαντα».

Μανδώρας Δημήτρης: Το παίξαμε χωρίς άγχος, εκεί ήταν το δημιουργικό άγχος.

Ασημάκη Μαρία: Βέβαια υπάρχει άγχος απλώς δεν υπάρχει αυτή η συναισθηματική φόρτιση να πεις «Ωχ και τι θα γίνει, πώς θα το πω». Και είναι βασικό ότι σε κάθε παράσταση βρίσκεις τελειώς διαφορετικά πράγματα στο ρόλο σου και συμπληρώνεις και αλλάζεις πράγματα και είναι πολύ ωραίο αυτό και ευχάριστο.

Κτιστόπουλος Βαγγέλης: Όπως με μια καινούργια ηθοποιό που έπαιζε μαζί με την Κατίνα Παξινού και στην πρώτη παράσταση της λέει: «Κυρία Παξινού, εγώ δεν έχω καθόλου άγχος». «Μη στεναχωριέσαι κορίτσι μου, θα σου 'ρθει και αυτό με το ταλέντο»!!

Ασημάκη Μαρία: Δημήτρη, πες μας τι κάνεις μισή ώρα πριν ξεκινήσει η παράσταση; (γέλια)

Μανδώρας Δημήτρης: Κάθομαι μέσα στο κουκλοθέατρο (γέλια).

Ασημάκη Μαρία: Ενώ όλοι είμαστε έξω και απλά περιμένουμε μέχρι να μαζευτεί ο κόσμος και όλα αυτά, ο Δημήτρης μισή ώρα, τρία τέταρτα πριν, κάθεται πίσω και προσπαθεί να δει αν είναι οι κούκλες στη θέση τους, να ελέγξει τα ηλεκτρολογικά, τα φώτα, τα ηχητικά και όλα.

- Υπήρχαν περιπτώσεις όπου κατά τη διάρκεια μιας παράστασης πήγε κάτι στραβά, κάτι που δεν το είχατε υπολογίσει; Πώς νιώσατε και τι κάνατε για να το καλύψετε;

Κτιστόπουλος Βαγγέλης: Μια άλλη κακή παράσταση ήταν τότε στο πνευματικό κέντρο με τα φώτα.....

Μανδώρας Δημήτρης: Μας υποσχέθηκαν ότι θα έχουν αυτοί ηχητική, ότι δεν θα υπάρχει κανένα πρόβλημα και μόλις έβαλαν την ηχητική έπεσαν τα φώτα, έπεσαν οι ασφάλειες. Ευτυχώς ήταν μέρα και μπορούσαμε και έτσι

Κτιστόπουλος Βαγγέλης: Πάμε να δουλέψουμε την ηχητική και δεν δούλευε κανένα μικρόφωνο

Μανδώρας Δημήτρης: Και κάτω να είναι 200 άτομα!

Κτιστόπουλος Βαγγέλης: Και βέβαια η φωνή να μην φτάνει πουθενά γιατί είχε πάρα πολύ κόσμο. Επίσης υπάρχουν περιπτώσεις που είχαν τύχει απρόοπτα τα οποία δεν βγήκαν, δεν έφτασαν στον κόσμο. Για παράδειγμα σε ένα τραγούδι: ξεχνάω εγώ να πω τη συνέχεια του τραγουδιού και πάω παραπέρα χωρίς να το έχω καταλάβει και ο Δημήτρης να περιμένει, εγώ να περιμένω τη δική του ατάκα. Πράγματα δηλαδή τα οποία καλύπτονται, διάφορα.

- Εκείνη την ώρα πώς το αντιμετωπίζετε; Άγχεστε, λέτε «αχ τώρα τι να κάνω» ή βρίσκετε κάτι;

Ασημάκη Μαρία: Προσπαθείς με τα μάτια να ενημερώσεις τον άλλον αλλά αν δεν το λαμβάνει συνεχίζεις και καλείς.

Κτιστόπουλος Βαγγέλης: Εκείνη τη στιγμή δεν γίνεται, δεν μπορείς, δεν έχεις το περιθώριο

Μανδώρας Δημήτρης: Κομπλάρεις λίγο. Στο ένα κουκλοθέατρο που είναι έξω με τις κούκλες – εκτός παραβάν – δεν μπορείς να κάνεις τίποτε, πρέπει να συνεχίσεις θες δε θες. Δεν μπορείς ούτε νεύμα να κάνεις.

- Σχετικά με το σενάριο τώρα. Όταν δίνετε μια παράσταση μαθαίνετε απ' έξω τους διάλογους ή δίνετε ευκαιρία στον εαυτό σας να αυτοσχεδιάσει;

Κτιστόπουλος Βαγγέλης: Έτσι κι αλλιώς έχουμε να δουλέψουμε συγκεκριμένα συναισθήματα, μας οδηγεί το κείμενο σ' αυτά

- Και άλλες φορές από τις απαντήσεις των παιδιών παίρνετε αφορμή για αυτοσχεδιασμό;

Ασημάκη Μαρία: Ούτως ή άλλως αυτοσχεδιάζεις σε μια παράσταση. Δεν μπορείς δηλαδή να πεις ότι θα πεις την πρόταση του κειμένου αυτολεξεί. Μπορεί να κρατάς τα βασικά στοιχεία του κειμένου και τη δομή, την αλλαγή των σκηνικών, τη σειρά των σκηνών και όλα αυτά αλλά πάντα αυτοσχεδιάζεις.

Κτιστόπουλος Βαγγέλης: Καλά στον «Εγωιστή γίγαντα» όμως ήταν λιγότερο έτσι.

Ασημάκη Μαρία: Κι όμως Βαγγέλη: κοίταξε οι σκηνές είναι ήδη καθορισμένες έτσι δεν είναι; Ο διάλογος είναι στάνταρ. Δεν μπορείς να αυτοσχεδιάσεις παραπάνω, γιατί θα χαλάσει, θα κόψεις σκηνικά.

Κτιστόπουλος Βαγγέλης: Ναι, ναι.

Ασημάκη Μαρία: Παρ' όλα αυτά όμως, όσο μας παίρνει, αυτοσχεδιάζεις.

Κτιστόπουλος Βαγγέλης: Ναι γιατί μπαίνει το θέμα παίξιμο, ότι παίρνει ζωή αυτό, παίρνει δράση.

Ασημάκη Μαρία: Ακριβώς.

Κτιστόπουλος Βαγγέλης: Και αυτή η δράση είναι καθημερινότητα, μπορεί να διαμορφωθεί με διάφορους τρόπους πάνω σ' αυτό το περιθώριο, ναι. Αλλά οι μύθοι του Αισώπου για παράδειγμα έχουν περιθώριο για μεγάλο αυτοσχεδιασμό.

Ασημάκη Μαρία: Καλά εντάζει

Κτιστόπουλος Βαγγέλης: Σε σχέση με τον τόπο που πάμε, σε σχέση με τα παιδιά που έχω, σε σχέση με κάτι που μας προκύπτει εκείνη τη στιγμή. Από ένα παραμύθι πέφτει το δέντρο ας πούμε, να ένα αναπάντεχο. Εκεί μπορείς και το καλύπτεις πιο εύκολα από.....

Ασημάκη Μαρία: Το δίχτυ που δεν έπεφτε με τίποτα και πάει να σώσει το ποντίκι το λιοντάρι και δυστυχώς σηκώνεται μαζί, να φύγουν ας πούμε.

-Μια τελευταία ερώτηση: ο καθένας είναι υπεύθυνος για κάτι συγκεκριμένο στην προετοιμασία ή όλοι μαζί ασχολείστε με όλα; Δηλαδή κατασκευές κούκλων και σκηνικών, σενάριο, μουσική, φωτισμό κτλ.

Ασημάκη Μαρία: Εδώ έχω ένα παράπονο (γέλια)

Κτιστόπουλος Βαγγέλης: Ο καθένας αναλαμβάνει ένα κομμάτι αλλά μετά επέρχεται παρέμβαση από όλους σε όλα. Δηλαδή ας πούμε θα κάνω εγώ το κείμενο, τη μουσική η Μαρία, κατασκευές ο Δημήτρης. Έπειτα θα πιάσουμε το κείμενο θα το αλλάξουμε θα το τροποποιήσουμε, θα δούμε ποια τραγούδια πρέπει να προστεθούν, να πούμε ότι κάποια σκηνικά δεν μας κολλάνε εδώ και πρέπει να τα αλλάξουμε, να βάλουμε κάτι άλλο. Εννοείται δηλαδή ότι γίνονται συλλογικά όλα.

Μανδώρας Δημήτρης: Αλλά εκείνη την ώρα που είναι το στήσιμο της παράστασης, έχουμε όλοι τον τομέα μας.

Κτιστόπουλος Βαγγέλης: Γιατί το στήσιμο της παράστασης διαρκεί περίπου μια, μιάμιση ώρα και καθένας κάνει συγκεκριμένα πράγματα.

Το παράπονο της Μαρίας ποιο είναι;

Ασημάκη Μαρία: (γέλια) Ότι για ένα διάστημα ο Δημήτρης και ο Βαγγέλης αναλάμβαναν μόνο τα ηλεκτρολογικά και τα ηχητικά αλλά μετά εντάζει, με κατάλαβαν και βοηθάνε! (γέλια).

β') Συμπεράσματα από την συνέντευξη της κουκλοθεατρικής ομάδας «Σουσάμι Άνοιξε».

Το μεράκι για το κουκλοθέατρο και η ανάγκη να αποκτήσουν γνώσεις τόσο για τις παραστάσεις όσο και για τον εαυτό τους μέσα από αυτές, οδήγησαν τους παλιούς συμφοιτητές να δημιουργήσουν μια κουκλοθεατρική ομάδα και το σύλλογο «Σουσάμι Άνοιξε». Οι πρώτες και πειραματικές παραστάσεις – ατομικές και ομαδικές – δόθηκαν πολύ χαλαρά και ήταν κάτι...σαν παιχνίδι! Ήταν περισσότερο μια ευκαιρία για συνεργασία και για διασκέδαση έτσι το άγχος, το τράκ, η αγωνία και η ανασφάλεια υπήρχαν σε μικρό βαθμό και η ευθύνη δεν ήταν τόσο μεγάλη, μεταφερόταν αλλού καθώς ανέβαζαν παραστάσεις στα πλαίσια των φοιτητικών τους δραστηριοτήτων. Τώρα οι γνώσεις στο θεωρητικό επίπεδο είναι περισσότερες, η εμπειρία μεγαλύτερη και η αίσθηση ευθύνης όλης της προετοιμασίας και του αποτελέσματος της παράστασης ακόμα μεγαλύτερη. Μετά από τόσες παραστάσεις σε διάφορους χώρους και συμμετοχές σε φεστιβάλ κουκλοθέατρου, τα μέλη της ομάδας δεν νοιώθουν καθόλου φόβο και ντροπή όταν πρόκειται να ανεβάσουν μια παράσταση. Η κατασκευή των κούκλων και των σκηνικών, το σενάριο και οι διάλογοι των ηρώων, η κίνηση των κούκλων, ο χρωματισμός της φωνής, η μουσική και τα ηχητικά εφέ, ο φωτισμός κ.τ.λ. οπωσδήποτε τους προβληματίζουν – όπως φαίνεται από την αποδελτίωση των ερωτηματολόγιων που συμπλήρωσαν – αλλά κυρίως όταν πρόκειται να δοκιμάσουν και να προτείνουν κάτι καινούργιο ή πρωτότυπο. Όλοι αυτοί οι τομείς πρέπει να δουλεύονται σαν σύνολο και πάντα με το σκεπτικό «ότι κάνω να το κάνω με τον καλύτερο τρόπο που υπάρχει». Αυτό που αισθάνονται είναι αγωνία σε συνδυασμό με περιέργεια, ανυπομονησία και χαρά, για το πώς θα είναι το έργο, όταν θα ολοκληρωθεί και για τη συμμετοχή και αντίδραση του κοινού, όχι όμως τόσο με την έννοια της αποδοχής ή της απόρριψης. Οι αντιδράσεις των θεατών φυσικά τους επηρεάζουν, δίνουν αφορμή για αυτοσχεδιασμό-που πάντα υπάρχει σε μια παράσταση- και επηρεάζουν και την εξέλιξη της ιστορίας. Άλλωστε ανάλογα με το κοινό που έχουν και τις αντιδράσεις του, αλλάζει και η ποιότητα της παράστασης, η εξέλιξη του έργου. Οπωσδήποτε – τονίζουν – πως μεγάλο ρόλο για μια επιτυχημένη κουκλοθεατρική παράσταση παίζει η συνεργασία και η επικοινωνία μεταξύ των μελών μιας ομάδας και χαρακτηριστικά αναφέρουν πως νοιώθουν περισσότερο άγχος όταν παίζουν μόνοι τους κουκλοθέατρο στα παιδιά της τάξης τους παρά όταν παίζουν σαν ομάδα σε διάφορες εκδηλώσεις. Και πραγματικά η εντύπωση που με δημιουργήθηκε από αυτή τη σύντομη γνωριμία με την ομάδα είναι πως πρόκειται για μια ομάδα φίλων πάνω από όλα και

συνεργατών που διασκεδάζουν σίγουρα και οι ίδιοι και κάνουν αυτό που αγαπάνε και είναι το μεράκι τους. Και η προετοιμασία του κουκλοπαίχτη και η διάθεσή του να εκτεθεί και να επικοινωνήσει με το κοινό – παιδιά και ενήλικες – είναι πολύ σημαντικό και μοναδική ευκαιρία.

Η κάθε παράσταση έχει για αυτούς τα δικά της στοιχεία και είναι διαφορετική από αυτές που προηγούνται και αυτές που έπονται. Θεωρούν την όλη διαδικασία για το ανέβασμα μιας κουκλοθεατρικής παράστασης πολύ ενδιαφέρουσα και πιστεύουν ότι μέσα από τις διάφορες φάσεις αυτής της διαδικασίας μαθαίνεις πράγματα για τον εαυτό σου αλλά και τους συνεργάτες σου. Ο καθένας τους λοιπόν, αν και αναγνωρίζουν όλοι το επίπεδο και την ποιότητα μιας παράστασης – λαμβάνει από κάθε παράσταση κάτι διαφορετικό και αντλεί διάφορα συναισθήματα και εμπειρίες απ' αυτήν. Κάθε φορά βρίσκουν τελείως διαφορετικά πράγματα στο ρόλο τους και συμπληρώνουν και αλλάζουν πράγματα. Και αυτό είναι πολύ ωραίο και ευχάριστο! Οπωσδήποτε όμως μέσα από τις παραστάσεις και οι τρεις τους έχουν αποκομίσει ψυχική ευφορία και ικανοποίηση, καλούς συνεργάτες και φίλους, γνώσεις για την τεχνική του κουκλοθέατρου και όχι μόνο. Ακόμη καταφέραν να επικοινωνήσουν και να εκφραστούν, είχαν τη δυνατότητα να επικοινωνήσουν λεκτικά και συναισθηματικά με το κοινό μέσα από τις καταστάσεις και την εξέλιξη του έργου. Οι «αποδοχές» από μια παράσταση λοιπόν είναι κυρίως ηθικές και ελάχιστα οικονομικές αφού σύμφωνα με την μέχρι τώρα εμπειρία της ομάδας τα έξοδα για το ανέβασμα μιας παράστασης είναι περισσότερα από τα έσοδα. Το γέλιο, το χειροκρότημα και η συμμετοχή του κοινού είναι η επιβράβευση της προσπάθειάς τους. Πιστεύουν και εύχονται και με τις μελλοντικές τους παραστάσεις να εμπλουτίσουν αυτή την τεράστια και μοναδική εμπειρία της όλης προετοιμασίας με όλα τα θετικά και τα αρνητικά της : τη δημιουργικότητα, τη φαντασία, την ευρηματικότητα για προβλήματα και καταστάσεις, που πρέπει να αντιμετωπιστούν και να βρεθούν λειτουργικές και άμεσες λύσεις. Και βέβαια από αυτό το πάρε δώσε με το κοινό, θα κάνουν τους θεατές να αισθανθούν, να ευαισθητοποιούν σε διάφορα θέματα, θα τους προσφέρουν γνώσεις και θα τους βοηθήσουν να εκτονωθούν και φυσικά να ψυχαγωγηθούν.

Τέλος, αναφέρουν ότι σε κάθε παράσταση θα υπάρχει το άγχος απλώς δεν θα είναι έντονο και δεν θα είναι έντονη η συναισθηματική φόρτιση καθώς έχουν προηγηθεί τόσες παραστάσεις και έχουν αποκτήσει πλέον εμπειρία. Και συνήθως το όποιο τράκ, κρατάει τα πρώτα λεπτά μιας παράστασης, στην πρώτη πρόταση, τη δεύτερη,....,την τέταρτη και μετά χάνεται....στον κόσμο του κουκλοθέατρου!

γ) Συνέντευξη: κουκλοπαίχτρια – εμπυχωτρία Γεωργιάδη Βούλα

Η συνέντευξη πραγματοποιήθηκε στις 14/01/2001 στο σπίτι της κα. Γεωργιάδη. Στη κείμενο της απομαγνητοφώνησης που ακολουθεί, εντόπισα και τόνισα κάποια σημεία που φανερώνουν πως αντιμετωπίζει η κουκλοπαίχτρια-εμπυχωτρία τις παραστάσεις που δίνει, τα συναισθήματα που της γεννιούνται και την επαφή της με το κουκλοθέατρο. είτε δυο λόγια για τον εαυτό σας και την πρώτη σας επαφή με το κουκλοθέατρο;

-Θα ήθελα να μου πείτε δυο λόγια για τον εαυτό σας και την πρώτη σας επαφή με το κουκλοθέατρο.

Γεωργιάδη Βούλα: Με λένε Γεωργιάδη Βούλα, είμαι νηπιαγωγός, τελείωσα το Τμήμα Νηπιαγωγών στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας το 1993. Η πρώτη μου επαφή με το κουκλοθέατρο ήταν στο Π.Θ με τον κ. Απόστολο Μαγουλιώτη το 1991. Ξεκίνησα με παραστάσεις στο πανεπιστήμιο, με τις κουκλοθεατρικές ομάδες του πανεπιστημίου. Συμμετείχαμε σε κάποιες πολιτιστικές πανεπιστημιάδες και έτσι μου δόθηκε η ευκαιρία να γνωρίσω το κουκλοθέατρο από κοντά.

- Πάμε λοιπόν στην πρώτη κουκλοθεατρική παράσταση που ανεβάσατε και θέλω να μου πείτε τα συναισθήματα και τις εντυπώσεις τόσο από την προετοιμασία για να ανέβει η παράσταση όσο και μετά, όταν έγινε η παράσταση.

Γεωργιάδη Βούλα: Η πρώτη κουκλοθεατρική παράσταση ήτανε στην πανεπιστημιάδα την πολιτιστική όπου ήμασταν μια ομάδα από φοιτήτριες απ' ότι θυμάμαι 7-8 σε αριθμό και το κείμενο είχε γραφτεί από μια φοιτήτρια και το θέμα ήτανε διάφορα αντικείμενα που είχανε προσωποποιηθεί και χρησίμευαν στη ζωγραφική – παλέτες, χρώματα, πινέλα – και υπήρχε μια διαμάχη μεταξύ αυτών των αντικειμένων. Ήτανε μια πρώτη επαφή, δεν θα μπορούσα να πω ότι οι επόμενες επαφές μου ήταν το ίδιο. Είχε πολλά μειονεκτήματα και πολλά πλεονεκτήματα. Τα πλεονεκτήματα ήταν ότι ήταν μια πολύ ευχάριστη παρέα. Τα μειονεκτήματα ήταν ότι ήμασταν πάρα πολλές φοιτήτριες και πολλές φορές χανόμασταν μέσα στην παρέα (γέλια). Είχαμε μεγάλη απειρία όσον αφορά την κατασκευή της κούκλας, με το παίξιμο. Χρειαζόμασταν αρκετή καθοδήγηση αλλά ήταν ένα πρώτο ερέθισμα.

- Ωραία. Πάμε τώρα στην τελευταία παράσταση που έχετε δώσει το τελευταίο διάστημα.

Γεωργιάδη Βούλα: Η τελευταία παράσταση ήταν πριν μερικές εβδομάδες. Ήταν «Ο τέταρτος Μάγος», ήταν μια χριστουγεννιάτικη παράσταση, έπαιζα εγώ με τον Βαγγέλη

τον Κτιστόπουλο – έναν συνάδελφο – και συνδύαζε αυτή η παράσταση θέατρο και κουκλοθέατρο και πιστεύω είναι και ο πιο ιδανικός συνδυασμός για μια παράσταση. Ζωντανεύει ακόμα πιο πολύ τους ήρωες και τους φέρνει ακόμα πιο κοντά στο παιδί. Γιατί όταν βλέπει το παιδί ο ίδιος ο ηθοποιός να μιλάει μαζί με την κούκλα πείθεται ακόμη πιο πολύ ότι αυτός ο ήρωας του είναι πραγματικός.

- Έχετε διαπιστώσει διαφορές της ψυχολογίας σας για την προετοιμασία και την οργάνωση των πρώτων παραστάσεων και τώρα των πιο τελευταίων;

Γεωργιάδη Βούλα: Στις πρώτες παραστάσεις δεν είσαι βέβαιη για το αποτέλεσμα. Ρισκάρεις το αποτέλεσμα. Στις τελευταίες παραστάσεις και δεν κουράζεσαι ψυχολογικά, δεν φθείρεσαι και είσαι σίγουρη γι αυτό που σε περιμένει, δηλαδή μπορείς εκ των προτέρων να ψυχολογήσεις κάθε ατάκα, σε κάθε ατάκα ποια θα είναι η αντίδραση των παιδιών. Να μην έχεις το άγχος αν σου δημιουργηθεί ένα κενό πώς θα το καλύψεις. Έχει μεγάλη διαφορά η πρώτη από την τελευταία.

- Σε ποιους χώρους συνήθως δίνετε παραστάσεις και σε ποιες ηλικίες παιδιών απευθύνεστε;

Γεωργιάδη Βούλα: Ο χώρος μας είναι το «Στέκι Παιδιού» και ηλικίες είναι από παιδιά επίσημα προσχολικής ηλικίας, ανεπίσημα μας φέρνουν και παιδάκια 2 και 3 ετών αν και θεωρώ αυτήν την ηλικία ακατάλληλη για τις συγκεκριμένες παραστάσεις που δίνουμε, έως παιδάκια δημοτικού πέμπτης έκτης.

- Δίνετε και στους παιδικούς σταθμούς που έχετε δουλέψει;

Γεωργιάδη Βούλα: Όχι δεν δίνω εκεί παραστάσεις.

- Ποιες είναι συνήθως οι αντιδράσεις των θεατών στις παραστάσεις που δίνετε και κατά πόσο αυτές οι αντιδράσεις σας επηρεάζουν;

Γεωργιάδη Βούλα: Προσπαθούμε οι αντιδράσεις – ενώ στην αρχή όταν ξεκινά να παίζεις να προσφέρεις στους θεατές, στους μικρούς θεατές μόνο το γέλιο – με την πάροδο του χρόνου και με την εμπειρία καταλαβαίνεις ότι το παιδί έχει ανάγκη και από άλλα συναισθήματα εκτός από το γέλιο. Συνήθως επιδιώκουμε σε μια παράσταση να δώσουμε πολλά συναισθήματα: την χαρά μέσα από το γέλιο, τη στεναχώρια, τη λύπη για κάποιον χαμό, τη στεναχώρια της κούκλας που θα περάσει στα παιδιά, το φόβο τον τρόμο, γιατί εκείνη τη στιγμή, τη μια στιγμή το παιδί θα γελάσει και την άλλη μπορεί να μαζευτεί και να φοβηθεί και ενώ κάποιο κάποτε πίστευαν ότι δεν κάνει να παίζουμε με τα συναισθήματα των παιδιών, βλέπουμε τελικά ότι αυτά τα συναισθήματα είναι αυτά που κάνουν τα παιδιά να συγκινούνται, να αγαπάνε ακόμα πιο πολύ την παράσταση.

-Εσείς πώς νιώθετε ανάλογα με τις αντιδράσεις των παιδιών;

Γεωργιάδη Βούλα: Νιώθεις μια ικανοποίηση ότι έχεις επιτύχει έναν στόχο.

- Και αν αυτές οι αντιδράσεις είναι αντίθετες από αυτές που περιμένεις από τα παιδιά;

Γεωργιάδη Βούλα: Αν είναι αντίθετες σου γίνεται ένα μάθημα την άλλη φορά να προγραμματίζει καλύτερα την παράσταση σου και να εκτιμά καλύτερα τα συναισθήματα των παιδιών.

- Έχετε ανεβάσει το ίδιο έργο, την ίδια παράσταση περισσότερες από μία φορές;

Γεωργιάδη Βούλα: Οι περισσότερες παραστάσεις που ανεβάζουμε ανεβαίνουν παραπάνω από μία, δύο φορές.

- Πώς αισθάνεστε, έχετε το ίδιο άγχος, το ίδιο τρακ όταν πάτε να παίξετε το ίδιο έργο για δεύτερη φορά;

Γεωργιάδη Βούλα: Καταρχήν δεν έχουμε άγχος. Το άγχος μας δεν είναι πως θα παρουσιαστούμε. Το άγχος μας είναι μερικά τεχνικά θέματα, αν λειτουργήσουν έτσι όπως τα έχουμε προγραμματίσει, διότι πλέον έχουν προχωρήσει τόσο πολύ οι παραστάσεις που απαιτούν και πιο πολλά εφέ φωτισμού, πιο πολύ συμμετοχή ήχου, εικόνας σε σλάιτς και έχεις στην αρχή την πρώτη φορά που κάνει την παράσταση γιατί δεν έχεις την ευχέρεια από πριν να τα δοκιμάζεις όλα, αν το σλάιτς πέσει την κατάλληλη ώρα, αν η μουσική ξεκινήσει ακριβώς το κατάλληλο δευτερόλεπτο γιατί μιλάμε για θέματα δευτερολέπτων για να μπορέσεις να περάσεις μηνύματα στα παιδιά πιο εύκολα. Απλώς από τη δεύτερη φορά ξέρεις ότι λειτουργούν κάποια πράγματα και μπορείς και τα κάνεις καλύτερα.

-Υπάρχουν περιπτώσεις όπου κατά τη διάρκεια μιας κουκλοθεατρικής παράστασης κάτι πήγε στραβά;

Γεωργιάδη Βούλα: Πάντα πηγαίνουν κάποια πράγματα στραβά. Δεν πηγαίνουν ποτέ τα πράγματα όπως νομίζεις, ή σκοντάφτεις ή αντιδρούν τα παιδιά έντονα – την περασμένη φορά στην πρώτη παράσταση που απευθύνονταν σε μικρά παιδιά μερικές μαμάδες θεώρησαν καλό ενώ ήταν περιορισμένη η ηλικία από νήπια μέχρι β' δημοτικού να φέρουν παιδιά 2 χρονών μέσα. Με αποτέλεσμα μόλις ξεκίνησε το έργο τα παιδιά να αρχίζουν να κλαίνε και να είναι αυτό πολύ άσχημο και για τα παιδιά αλλά και για μας που παίζαμε. Δηλαδή μπορώ να πω ότι εκείνη τη στιγμή και εγώ και ο Βαγγέλης ο Κτιστόπουλος παγώσαμε. Και προσπαθήσαμε με διάφορους τρόπους να καλύψουμε τα κενά. Αλλά εγώ πιστεύω με την εμπειρία μπορείς να καλύπτεις κενά χωρίς να καταλαβαίνει ο θεατής τίποτα.

-Όταν δίνετε μια παράσταση μαθαίνετε τους διάλογους απ' έξω ή αφήνετε περιθώρια για αυτοσχεδιασμούς;

Γεωργιάδη Βούλα: Λοιπόν στην τελευταία παράσταση κάναμε κάτι το οποίο δεν το είχαμε κάνει τις άλλες φορές. Υπήρχε καθορισμένο κείμενο το οποίο ήταν κάποιου επιπέδου, απαιτούσε να είναι κάποιου επιπέδου, είχε κάποιες εκφράσεις μέσα πιο εξηζητημένες και έπρεπε – δεν προλάβαμε να το μάθουμε απ' έξω – έπρεπε να το διαβάζουμε. Διαπιστώσαμε όμως ότι δεν είναι και τόσο ευχάριστο να διαβάσεις το κείμενο – γιατί μέχρι τώρα σε όλες μας τις παραστάσεις δεν γράφαμε το κείμενο, να πούμε και από κει και πέρα ο λόγος ήταν ελεύθερος.

- Και οι απαντήσεις φαντάζομαι και τα λεγόμενα των θεατών σας βοηθούν έτσι να αυτοσχεδιάσετε;

Γεωργιάδη Βούλα: Ναι δεν είναι πολύ αυτοσχεδιασμός αλλά ξέρεις ότι υπάρχουν αυτές και αυτές οι σκηνές και πρέπει να μεταβείς από τη μια σκηνή στην άλλη μ' αυτόν τον τρόπο και από κει και παρά αφήνεις το λόγο ελεύθερο. Όταν όμως έχει ένα προκαθορισμένο κείμενο, περιμένεις μέχρι την τελευταία στιγμή να πει ο άλλος την κατάλληλη ατάκα για να συνεχίσεις: πράγμα που πολλές φορές σε δυσκολεύει παρά πολύ γιατί σε κάνει πιο εύκολα να χάνει το έργο τη ροή του.

- Γενικά τι θα μπορούσατε να πείτε ότι έχετε αποκομίσει από τις παραστάσεις που έχετε δώσει ως σήμερα;

Γεωργιάδη Βούλα: Πολύ μεγάλη χαρά, μου αρέσει πάρα πολύ αυτό που κάνω, το συναίσθημα της καλής συνεργασίας – όταν με κάποιον άνθρωπο συνεργάζεσαι και τον χρόνο το θεωρεί και αυτός και εσύ αυτονόητο ότι θα ξανασυνεργαστείς και ότι σίγουρα θα έχει επιτυχία – χαρά που προσφέρεις κάτι στα παιδιά ακόμη και τη συγκίνηση που προσφέρεις και στους μεγάλους και όταν σου βγαίνει ο άλλος ο θεατής εγώ και σου λέει – και μικρό και μεγάλοι – και σου λένε: «μ' άρεσε πολύ που μ' έκανες να κλάψω αυτή τη φορά». Αυτό είναι ένα συναίσθημα που δεν περιγράφεται.

- Κάποια αρνητικά συναισθήματα που όμως να είναι αρνητικά με την έννοια όχι να σας έχοννε μείνει αλλά να θυμάστε έτσι ότι είχατε αγχωθεί πολύ, ότι νιώθατε.....

Γεωργιάδη Βούλα: Όχι αρνητικά από πολύ άγχος και τέτοια δεν είχα ποτέ γιατί ήμουν πάντα σίγουρη γι αυτό που έκανα. Εκείνο που με κάνει και δυσανασχετώ και δεν μ' αρέσει καθόλου να ακούς αρνητικές κριτικές για πράγματα τα οποία δεν ισχύουν. Και από άτομα μάλλον που δεν είναι του χώρου και δεν ξέρουν τι κάνεις για να ανεβάσεις αυτή την παράσταση. Δηλαδή πολλές φορές ακροβατείς πίσω από τη σκηνή για να μπορέσει αυτή η κούκλα να σταθεί στο ύψος της και να μπορέσει να ανοιγοκλείσει το

στόμα και να βγάλει έναν ήχο, πράγματα που δεν φαίνονται από μπροστά και όταν ο άλλος σου ασκεί κριτική ότι «ξέρεις εκείνη τη στιγμή σε εκείνη την ατάκα δεν ακούσαμε καλά την φωνή σου» και που να ήξερε ότι το μικρόφωνο ήταν σε απόσταση 5 μέτρων από σένα και έπρεπε ταυτόχρονα να ισορροπείς και να τεντώνεις και το κεφάλι σου προς το μικρόφωνο και να φωνάζεις. Και όταν ακούς τέτοια πράγματα, αρνητικά από άτομα που δεν ξέρουν από αυτό το χώρο πληγώνεσαι αλλά τα ξεπερνάς μη δίνοντας σημασία (γέλια).

- Τι συναισθήματα σας γεννιούνται σήμερα όταν σκέφτεστε να δώσετε μια παράσταση; Μελλοντικά πλέον, πώς το βλέπετε;

Γεωργιάδη Βούλα: Συναισθήματα δεν έχω. Κάθε παράσταση καινούργια είναι ευπρόσδεκτη, έχω περιορίσει όμως τις παραστάσεις μου για μια φορά το χρόνο - τις επίσημες εκ μέρους μου και κάνω μια παράσταση πάντα με τα παιδιά μαζί – λόγω χρόνου, δεν έχω χρόνο. Αλλά πάντα βλέπω τις παραστάσεις θετικά, δεν με ενοχλεί η ιδέα μιας παράστασης αντίθετα το βλέπω σαν μια στάση σε μια περίοδο του χρόνου, ότι τώρα θα ασχοληθώ με τις παραστάσεις και τίποτα άλλο. Με κάνει να χαίρομαι ούτε με αγχώνει.....

- Ούτε η προετοιμασία και η οργάνωση; Να σκεφτείτε πώς θα τα προλάβω και όλα αυτά;

Γεωργιάδη Βούλα: Όχι είναι μέρος της παράστασης, αποφασίζεις να κάνεις ένα καλό χρονοδιάγραμμα και τα καταφέρνεις. Πάντα τα καταφέρνεις, άμα ξεκινήσεις έγκαιρα τα καταφέρνεις και άμα δουλεύεις. Αντίθετα μ' αρέσει πιο πολύ η προετοιμασία παρά – μ' αρέσει και η παράσταση αλλά βιώνω την προετοιμασία πολύ θετικά.

- Υποθετικά τώρα πάμε: αν πρόκειται να ανεβάσετε μια παράσταση νιώθετε αγωνία;

Γεωργιάδη Βούλα: Όχι

- Δηλαδή με κλίμακα το: πολύ – μέτρια – καθόλου;

Γεωργιάδη Βούλα: Καθόλου

- Φόβο;

Γεωργιάδη Βούλα: Ούτε

- Πάλι με την ίδια κλίμακα;

Γεωργιάδη Βούλα: Καθόλου

- Ντροπή;

Γεωργιάδη Βούλα: Ποτέ δεν ένιωσα ντροπή

- Καθόλου δηλαδή πάλι;

Γεωργιάδη Βούλα: Όχι καθόλου

- Είπατε ότι δεν νιώθετε καθόλου ούτε αγωνία ούτε φόβο ούτε ντροπή. Κατά πόσο όμως σας προβληματίζει η κατασκευή των κούκλων και των σκηνικών;

Γεωργιάδη Βούλα: Η κατασκευή των κούκλων δεν με απασχολεί καθόλου. Υπάρχουν βέβαια πολλές φορές που κάποια στιγμή αντιμετωπίζεις κάποια τεχνικά θέματα, προβλήματα αλλά με την εμπειρία βρίσκεις λύση και για αυτό, κάποια πράγματα τα αλλάζεις στην παράσταση, αλλιώς ξεκινάς και αλλιώς καταλήγουν. Αλλά δεν έχω πρόβλημα με την κατασκευή των κούκλων και στα σκηνικά, φροντίζεις τα σκηνικά να είναι απλά, εντυπωσιακά και λειτουργικά. Όταν δεις ότι, το βλέπω μέσα στην εμπειρία μας, ότι ένα σκηνικό εσύ θες να ανεβαίνει για παράδειγμα, ένα αστέρι και να πετάγονται σπίθες αληθινές ή φωτιές και όταν βλέπεις ότι αυτό δεν είναι λειτουργικό το βγάζεις και δεν το χρησιμοποιείς καν, δηλαδή δεν πρέπει να έχεις εξωπραγματικές απαιτήσεις για μια παράσταση. Η παράσταση δεν είναι μόνο τα πολύ εντυπωσιακά εφέ, τα μη πραγματοποιήσιμα. Η παράσταση είναι απλά πράγματα σε καλή συνάρτηση το ένα με το άλλο.

- Το σενάριο και οι διάλογοι των ηρώων;

Γεωργιάδη Βούλα: Συνήθως τα κείμενα τα γράφω μόνη μου όταν απευθύνομαι σε παιδάκια, όταν παίζουν παιδάκια. Και όταν παίζω εγώ είναι αυθόρμητα. Δεν με προβληματίζουν αυτά γιατί ξέρω ότι κάτι μπορώ να γράψω. Σπάνια, μόνο μια φορά αισθάνθηκα ότι κολλούσα και ότι αργούσα να γράψω ένα κείμενο και μάλλον επειδή αυτό το κείμενο μου το 'χαν επιβάλλει και δεν το ήθελα εγώ η ίδια (γέλια).

- Η κίνηση των κούκλων;

Γεωργιάδη Βούλα: Η κίνηση της κούκλας πλέον μου βγαίνει αυθόρμητα και φυσική και θεωρώ ότι η κούκλα όταν αρχίζει να μιλάει, είναι η προέκταση του εαυτού μου, σαν να παίζω εγώ, σαν να είμαι ηθοποιός και παίζω εκείνη τη στιγμή, δεν παίζει η κούκλα.

- Ο χρωματισμός της φωνής;

Γεωργιάδη Βούλα: Και σ' αυτό δεν μπορώ να πω ότι δυσκολεύομαι. Πρέπει να ξέρεις δύο πράγματα βασικά για το ύψος της φωνής σου, τον τόνο της φωνής και από κει και πέρα το συνδυάζεις με χαρακτηριστικά του ήρωα. Να δώσεις και εσκεμμένα μερικά χαρακτηριστικά στον ήρωα σου, αν ο ήρωας σου είναι για παράδειγμα εγωιστής, είναι φιλάσθενος, αν είναι φοβισμένο και ανάλογα με αυτά τα χαρακτηριστικά να μιλάς με τον ίδιο τόνο αλλά με άλλο ρυθμό.

- Το ακροατήριο; Δηλαδή αν θα πείσετε, αν θα σας αποδεχτεί, αν θα προκαλέσετε γέλιο, αν σας προβληματίζει γενικότερα η αντίδραση του ακροατηρίου και των θεατών.

Γεωργιάδη Βούλα: Μερικές ατάκες που τις θεωρούσαμε εμείς πολύ πετυχημένες πολλές φορές σε μια παράσταση, δεν ήταν τόσο επιτυχημένες όσον αφορά από την άποψη των θεατών. Βέβαια μέσα στην παράσταση ανακαλύπτεις ότι μερικά πράγματα τα οποία εσύ τα έχεις ασήμαντα – πως φεύγει ένα ποντικάκι – μπορεί το παιδί μετά από όλη την παράσταση να το δεις και να του πεις «τι είδες»; Και να σου πει μόνο «το ποντικάκι» και το ποντικάκι να ήταν το διάλειμμα (γέλια). Συμβαίνουν αυτά όμως και επιδιώκεις όταν δεις ότι κάπου ο θεατής σου αντιδράει θετικά με κάτι, να το δεις και να το επαναλάβεις.

- Οπότε δηλαδή δεν υπάρχει κάτι που να σας προβληματίζει ιδιαίτερα στην προετοιμασία κυρίως και στην οργάνωση μιας παράστασης;

Γεωργιάδη Βούλα: Όχι. Το μόνο που θα με προβληματίζε κάποια στιγμή, ένα διάστημα στη ζωή μου είναι η κακή συνεργασία. Από τη στιγμή που έχεις καλή συνεργασία μ' αυτόν που θα παίζεις – γιατί δεν μπορείς να παίζεις μόνη σου, πρέπει να έχεις το λιγότερο ένα άτομο ακόμη – ξεπερνιούνται όλα τα υπόλοιπα.

- Αν έπρεπε να παίζετε μόνη σας κάποια στιγμή τότε θα ήταν διαφορετικά τα πράγματα;

Γεωργιάδη Βούλα: Περιορίζεις το κείμενο και τις δυνατότητες σου.

- Οπότε και πάλι όμως δε θα σας άγχωνε αυτό; Τι πράγματα δεν θα μπορούσατε να κάνετε;

Γεωργιάδη Βούλα: Όχι όχι δεν με αγχώνει. Εκείνο που θα μπορούσε να με αγχώσει είναι όταν δεν παίζω εγώ και παίζουν τα παιδιά. Και κακώς αγχώνομαι γιατί όταν παίζουν τα παιδιά παίζουν για τον εαυτό τους, δεν παίζουν για τις μαμάδες και του μπαμπάδες τους. Αλλά δυστυχώς μπαίνεις σε έναν φαύλο κύκλο όπου λένε ότι το παιδί πρέπει να αποδείξει κάτι. Και πολλές φορές στην αρχή της διδασκαλία μου αγχωνόμουν για το αν αυτό που θα δείξει το παιδί θα είναι σωστό, αν πει τα λόγια του. Αλλά τα τελευταία χρόνια, ιδίως τον τελευταίο χρόνο, το έχω πάρει απόφαση ότι τα παιδιά παίζουν για να το ευχαριστηθούν, να περάσουν καλά, να χαρούν την κούκλα τους, να χαρούν τα κουστούμια τους και αν ξεχάσουν και τα λόγια τους είμαι εγώ από πίσω, βοηθάω. Ας μην είναι και τόσο χρονικά άψογη η παράσταση, ας μην πέσουν οι ατάκες την κατάλληλη στιγμή, θα βρεθεί πάντα μια λύση. Πάντως όταν παίζεις εσύ δεν έχεις αυτό το άγχος γιατί ξέρεις και ελέγχεις τον εαυτό σου.

- Κατά τη γνώμη σας και τη μέχρι τώρα εμπειρία σας σε ποιον τομέα πιστεύετε ότι πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη βαρύτητα για μια επιτυχημένη κουκλοθεατρική παράσταση;

Γεωργιάδη Βούλα: Σε όλους. Δεν υπάρχει τομέας ο οποίος μπορεί να πεις ότι υστερεί σε κάτι και τομέας ο οποίος θέλει πιο πολύ προσοχή. Υπάρχουν βέβαια 3-4 τομείς οι οποίοι είναι βασικοί για μια παράσταση: είναι η κούκλα, να είναι εκφραστική, όχι σύνθετη, να είναι εκφραστική, να έχει καλή κίνηση, η κίνηση της και ο λόγος που θα λέει, που θα εκπέμπει που θα λέει η κούκλα να έχει όσο γίνεται συνάρτηση με αυτό που θέλει να εκφράσει. Ο ήρωας που θες να δώσεις, να αποδώσεις να είναι αυτό που κάνεις. Και επίσης ότι αφορά τα σκηνικά και αυτά, να είναι λιτά και να είναι σχετικά, να μην έχουν υπερβολές. Αλλά θέλει, θέλει κάποια ηχητικά, δεν μπορείς να πεις ότι θα αφήσω τα ηχητικά εντελώς στην άκρη, ο ήχος και η μουσική σε βοηθάει να ανεβάσεις το επίπεδο της παράστασης και να εντυπωσιάσεις τον θεατή σου, μικρό ή μεγάλο.

- Τι πιστεύετε ότι θα αποκομίσετε από μια παράσταση που θα ανεβάσετε μελλοντικά;

Γεωργιάδη Βούλα: Την εμφάνιση να κάνω ακόμη μία! (γέλια). Τίποτα παραπάνω.

- Και τι πιστεύετε ότι θα προσφέρετε στο ακροατήριο ανεβάζοντας μια κουκλοθεατρική παράσταση;

Γεωργιάδη Βούλα: Την ψυχαγωγία κατά κύριο ρόλο, την επιμόρφωση γιατί ποτέ μια παράσταση δεν είναι καθαρά ψυχαγωγική – κάνουν μερικοί λάθος που πιστεύουν ότι θα πάμε τα παιδιά μας να δούνε κουκλοθέατρο για να περάσουν μόνο καλά θα 'ρθουν πίσω. Εγώ πιστεύω στις μέρες μας πρέπει η παράσταση όπως και κάθε θέαμα που βλέπει το παιδί, η τηλεόραση ο κινηματογράφος – να περνάει μέσα και μηνύματα, να είναι και εκπαίδευση ταυτόχρονα, έμμεσα ή άμεσα και ποτέ να μην υπερβάλλεις με την ψυχαγωγία, να κινείσαι ταυτόχρονα, παράλληλα. Και να προσφέρεις στο παιδί εμπειρίες, εμπειρίες διαφορετικές από αυτές που βλέπει, γιατί η εμπειρία σε εικόνες στο παιδί το εμπλουτίζει και τη φαντασία του.

- Τέλος κλείνοντας θα ήθελα να μου πείτε κάποια σχόλια σας γενικά για το κουκλοθέατρο, και κάποια σχόλια σας και ίσως συμβουλές για εμάς τους φοιτητές που ακόμη δεν έχουμε δουλέψει όπως εσείς, δεν έχουμε τόση εμπειρία πάνω σε μια παράσταση και έχουμε κάποιο άγχος για την προετοιμασία και για την οργάνωση καθώς μάλιστα τώρα το Γενάρη καλούμαστε να δώσουμε και μια παράσταση στο μάθημα «κουκλοθέατρο». Πως τη βλέπετε εσείς τώρα πλέον, πώς ήσασταν παλιά

όταν ήσασταν και εσείς φοιτήτρια και πως τελικά βλέπετε τα πράγματα έτσι πιο απλά και με την περισσότερη εμπειρία που έχετε.

Γεωργιάδη Βούλα: Το κουκλοθέατρο είναι σαν όλες τις ασχολίες: Όσο το ασκείς βελτιώνεσαι, όσο δεν το ασκείς δεν βελτιώνεσαι. Το κουκλοθέατρο είναι μια μικτή τέχνη και εγώ προσωπικά παίρνω πολλά ερεθίσματα και ιδέες από άλλες μορφές τέχνης, και από τη μουσική και από τον κινηματογράφο, από τον τρόπο που κάνουν στον κινηματογράφο και στον παλιό και στον καινούργιο τον κόσμο να γελάει. Μπαίνεις παρακολουθείς και βλέπεις με τι πράγματα γελάει ο κόσμος ή πως εκφράζεται ο ηθοποιός ή πηγαίνεις σε παραστάσεις και βλέπεις πως ήταν στημένα τα σκηνικά και βρίσκεις λύσεις και για τη δικιά σου την παράσταση ή βλέποντας άλλες κουκλοθεατρικές παραστάσεις, βλέπεις και τα θετικά και τα αρνητικά και έτσι καταφέρνεις να βελτιώσεις τον εαυτό σου. Το κουκλοθέατρο δεν θέλει άγχος γιατί όσοι αγχώνονται το μεταδίδουν αυτό στους θεατές τους, βγαίνει μια αγχωμένη κούκλα που κοπιάζει, που φοβάται γιατί φοβάται απός που την παίζει. Θέλει χαλαρότητα, και θέλει πάνω από όλα να το διασκεδάσεις εσύ ο ίδιος και να το κάνεις μέσα από την ψυχή σου. Θυμάμαι όταν ήμουνα στην ηλικία σας έκανα μια παράσταση κι εγώ στο πανεπιστήμιο με τρεις φίλες μου. Ήμασταν 4 άτομα και παίζαμε μια κουκλοθεατρική παράσταση με πολύ απλό θέμα: ένα τηλεπαιχνίδι στο βόρειο πόλο. Μπορώ να πω ότι αυτή η παράσταση –με το αποτέλεσμα που είχε τότε και με την εμπειρία που είχα τότε – μου έχει μείνει γιατί περνούσα τόσο ωραία, ήταν σαν να έπαιζα όντως σε τηλεπαιχνίδι και είχε και πολύ γέλιο από πίσω δηλαδή διασκεδάσα πρώτα εγώ και μετά το διασκεδάσαν οι θεατές. Και μπορώ να πω ότι δεν με ένοιαξε και πολύ αν το διασκεδάσαν οι θεατές γιατί περνούσα εγώ πάνω απ' όλα μαζί με τις συναδέλφισσες μου παρά πολύ καλά. Και παίζει αυτό μεγάλο ρόλο πιστεύω, να περνάς πολύ καλά εσύ και θα περάσει μετά και ο θεατής καλά!

γ') Συμπεράσματα από την συνέντευξη της κουκλοπαίχτριας - εμψυχώτριας Γεωργιάδη Βούλας.

Η Βούλα Γεωργιάδη μου έδωσε την εντύπωση ενός επαγγελματία της τέχνης του κουκλοθέατρου που ξέρει τι θέλει να δώσει με μια παράσταση, πως θα το δώσει και τι ζητάει από το κουκλοθέατρο. Μου έκανε ιδιαίτερη εντύπωση το πόσο ψύχραιμα, ήρεμα και απλά αντιμετωπίζει μια κουκλοθεατρική παράσταση και το γεγονός ότι δεν τη αγχώνει και δεν την προβληματίζει σχεδόν τίποτε σ' αυτήν. Δεν νοιώθει καθόλου αγωνία, φόβο ντροπή όταν σκέφτεται να ανεβάσει μια παράσταση γιατί δεν έχει αδυναμίες σε κατασκευαστικό-θεωρητικό επίπεδο και γιατί την ώρα της παράστασης διασκεδάζει πρώτα η ίδια. Κάνει κάτι που αγαπά και κατά την προετοιμασία και την οργάνωση δεν την απασχολεί κάτι ιδιαίτερα. Φροντίζει με καλό χρονοδιάγραμμα και σωστό προγραμματισμό όλους τους τομείς – δραστηριότητες της παράστασης προσέχοντας οι κούκλες, τα σκηνικά, ο φωτισμός, η μουσική να είναι απλά, εντυπωσιακά, εκφραστικά και λειτουργικά. Κάθε παράσταση λειτουργεί σαν μια καινούργια πρόκληση που την γοητεύει και την ευχαριστεί ιδιαίτερα. Πάντα βλέπει τις παραστάσεις θετικά και δεν άγχεται για αυτές αλλά τις αντιμετωπίζει με χαρά. Αντλεί ερεθίσματα για μια παράσταση από πολλούς χώρους και αφήνει τον εαυτό της ελεύθερο για να αυτοσχεδιάσει και να κινηθεί ανάλογα με αυτό που κάθε φορά θέλει να δώσει στους θεατές. Πιστεύει ότι η επαφή με το κοινό είναι αμεσότερη αν υπάρχει καλή συνεργασία πίσω από τη σκηνή και αν είσαι σίγουρος γι' αυτό που κάνεις, αν απολαμβάνεις την κάθε στιγμή της παράστασης και πρώτα από όλα ταυτίζεσαι εσύ με την κούκλα, καθώς αυτό γίνεται αντιληπτό στους θεατές και επικοινωνείς έτσι καλύτερα μαζί τους. Η ίδια προσπαθεί να είναι – και είναι όπως ομολογεί – σίγουρη για τα αποτελέσματα μιας παράστασης και να ψυχαγωγήσει το κοινό προσφέροντας του ταυτόχρονα ποικίλα συναισθήματα, ερεθίσματα και εμπειρίες διαφορετικές από την καθημερινή ζωή. Οι αντιδράσεις των παιδιών τη γεμίζουν με χαρά και ικανοποίηση και προσπαθεί να επαναλαμβάνει στις παραστάσεις της εκείνες τις ατάκες και τα «πράγματα» στα οποία οι θεατές αντιδρούν θετικά για να νιώθει μεγαλύτερη ικανοποίηση. Η κ. Γεωργιάδη πιστεύει πως με μια καλή συνεργασία και προγραμματισμό όλα πάνε καλά τόσο στην προετοιμασία και την οργάνωση της παράστασης όσο και κατά τη διάρκεια της παράστασης γιατί το κουκλοθέατρο δεν θέλει άγχος αλλά θέλει εξάσκηση και αγάπη. Αναφέρει χαρακτηριστικά: «Η παράσταση δεν είναι μόνο τα πολύ εντυπωσιακά εφέ, τα μη πραγματοποιήσιμα. Η

παράσταση είναι απλά πράγματα σε καλή συνάρτηση το ένα με το άλλο». Η πρώτη και η τελευταία της παράσταση έχουν μεγάλες διαφορές καθώς τώρα πια με την εμπειρία και τις περισσότερες γνώσεις της πάνω στο κουκλοθέατρο, βλέπεις τα πράγματα διαφορετικά, πιο χαλαρά μπορούμε να πούμε. Στις πρώτες παραστάσεις δεν είσαι βέβαιος για το αποτέλεσμα και ρισκάρεις αλλά στις επόμενες παραστάσεις είσαι σίγουρος για αυτό που σε περιμένει και δεν φθείρεσαι από το άγχος για το αν όλα θα πάνε καλά. Και μεγάλο ρόλο - τονίζει - για μια επιτυχημένη κουκλοθεατρική παράσταση παίζει το να περνάς καλά εσύ πίσω από τη σκηνή για να περάσει καλά μετά και ο θεατής σου! Γιατί το κουκλοθέατρο θέλει πάνω από όλα να το διασκεδάσεις εσύ ο ίδιος και να το κάνεις μέσα από την ψυχή σου!

δ) Η εμπειρία της συνεργάτιδας μου Ζησάκη Αικατερίνης

Πρώτη παράσταση / συνέδριο

Ήταν η πρώτη παράσταση που θα έδινα όχι μόνο μπροστά σε ενήλικο και έμπειρο κοινό αλλά η πρώτη παράσταση στη ζωή μου. Τα συναισθήματά μου ανάμεικτα. Από τη μια πλευρά ένιωθα ικανή και έτοιμη να αντεπεξέλθω σ' αυτή τη δοκιμασία, άλλωστε ο κ. Μαγουλιώτης μας διαβεβαίωνε γι' αυτό, και από την άλλη πλευρά είχα άγχος μήπως κάτι δεν πάει καλά λόγω της μικρής προετοιμασίας.

Κατά την προετοιμασία, μάλλον δεν είχα το χρόνο να νοιώσω αγχωμένη. Το στρες και η υπερένταση ώστε να είμαστε έτοιμες έγκαιρα, δεν μου άφησαν περιθώριο να σκέφτομαι «το μεγάλο γεγονός». Ωστόσο, ανήμερα της παράστασης οι ώρες, τα λεπτά, ακόμα και τα δευτερόλεπτα περνούσαν με πάρα πολύ γρήγορο ρυθμό. Και τελικά., όταν άκουσα τον πρόεδρο του συνεδρίου να ανακοινώνει τα ονόματά μας, τα πόδια μου «κόπηκαν». *Ένοιωθα ότι είχαν παραλύσει.* Δεν κατάλαβα πώς βρέθηκα πίσω από τον μπερντέ. Ακόμα ακούω στα αυτιά μου τις συμβουλές του караγκιοζοπαίχτη του κ. Χάρμπα: « Πάρτε βαθιές ανάσες, μην φοβάστε, είστε πολύ καλές!». Παίρνω μια βαθιά αναπνοή και χτυπάμε το κουδούνι.

Η παράσταση άρχισε. Οι πρώτες κουβέντες της αλεπούς, μάλλον βγήκαν με τρεμάμενη φωνή. Ωστόσο, σιγά – σιγά τα χειροκροτήματα του κοινού, η συμμετοχή του και γενικότερα όλο το ευχάριστο κλίμα που δημιουργήθηκε μου *έδιναν κουράγιο για να συνεχίσω.* Κοιτιόμασταν με την Όλγα στα μάτια για να συντονίζουμε τις κινήσεις των φιγούρων. Και μάλιστα όταν γινόταν κάποιο λάθος- από λάθος συντονισμό και συνεννόηση- τότε προσπαθούσαμε να το καλύψουμε με κάποια δικαιολογία. Είναι γεγονός όμως, ότι όταν είσαι πίσω από τον μπερντέ, *αφήνεις τον εαυτό σου ελεύθερο και δεν σκέφτεσαι τίποτα άλλο παρά μόνο πώς θα δώσεις ζωή σ' αυτές τις άψυχες φιγούρες.*

Ομολογώ πως από κάποιο σημείο και μετά δεν κατάλαβα πως περνούσε η ώρα και πως η παράσταση έφτανε στο τέλος της. Μάλλον γιατί *είχαμε αρχίσει να το διασκεδάσουμε.* Το θερμό χειροκρότημα των θεατών μας ήταν η μεγαλύτερη ανταμοιβή, πριν ακόμα βγούμε πίσω από τον μπερντέ.

Μάλλον, επιτύχαμε...

Δεύτερη παράσταση / στέκι παιδιού

Η δεύτερη παράσταση ήταν , θα έλεγα ένα παιχνίδι για μας. Πήγαμε *χωρίς να κάνουμε την παραμικρή προετοιμασία*. Το μόνο που συμφωνήσαμε ήταν ότι θα δίναμε λιγότερο έμφαση στη σκηνή με τον κάβουρα και ότι θα ρωτάμε τα παιδιά να μας λένε τη γνώμη τους.

Ήρθα κάποιες φορές σε *πολύ δύσκολη θέση*. Τα παιδιά δεν συμπάθησαν την αλεπού (τον ήρωα που είχα αναλάβει να ενσαρκώσω) με αποτέλεσμα να παρεμβαίνουν με τέτοιο τρόπο στο έργο που δεν συμφωνούσε με το αρχικό σενάριο. Ευτυχώς, με συνεχείς ερωτήσεις και μετά από συνεννόηση που γινόταν μεταξύ των παιδιών και των άλλων ηρώων, καταφέραμε με την Όλγα να ξεπερνάμε τα οποιαδήποτε προβλήματα. Ωστόσο, δεν μπορώ να περιγράψω έντονα συναισθήματα. *Δεν αισθάνθηκα ούτε για μια στιγμή κάτι το ξεχωριστό*. Έκανα σύγκριση με την 1^η παράσταση με αποτέλεσμα να μου φαίνονται όλα τόσο... λίγα. Ίσως, *έφταιγε ότι δεν είχαμε τον ωραίο μεγάλο μπερντέ ή την άνεση του χώρου*.

Τρίτη παράσταση / γιορτή στη σχολή

Μάλλον, ήταν μια «ξεχωριστή» παράσταση για μένα που θα τη θυμάμαι. Και ένα γεγονός το αποτυπώνεις έντονα στην μνήμη σου όταν σου προσφέρει έντονα συναισθήματα, θετικά ή αρνητικά. Δυστυχώς, οι αναμνήσεις που έχω είναι αρνητικές. Δεν είχα καθόλου άγχος και ήμουν προετοιμασμένη να δώσω τον καλύτερό μου εαυτό. Ωστόσο, οι μη αναμενόμενες αντιδράσεις των παιδιών με έφτασαν στο σημείο να θέλω να διακόψω την παράσταση. Ευτυχώς που η Όλγα έδειξε την εγκράτειά της».

Επιπλέον, σ' αυτή την παράσταση είχαμε συνέβη ακόμη ένα ατυχές γεγονός. Αποκεφαλίστηκε η αλεπού. Όσο αστείο κι αν φαίνεται για κάποιους, ακόμη και για μένα τώρα που το σκέφτομαι, εκείνη τη στιγμή ήταν κάτι το τρομερό, κάτι το τραγικό. *Κόπηκε το κεφάλι της αλεπούς, στην αρχή της παράστασης και βρέθηκα σε τρομερή αμηχανία*. Για κλάσματα του δευτερολέπτου τα έχασα. Ούτε που θυμάμαι αυτή τη στιγμή τι έλεγα. Κάτι έλεγε η Όλγα, νομίζω .Ευτυχώς βρέθηκε λύση και επανήλθε το κεφάλι στην αλεπού χωρίς μάλιστα να το καταλάβει κανείς.

Τέταρτη παράσταση / 2^ο και 3^ο ολόήμερα νηπιαγωγεία Βόλου

Νομίζω ότι αυτή η παράσταση ήρθε για να σβήσει τις άσχημες αναμνήσεις της προηγούμενης. Και μάλιστα ήταν η πρώτη παράσταση που τα παιδιά συμπάθησαν την αλεπού και πήραν το μέρος της. Η Όλγα αμέσως έδωσε την εξήγηση ότι τα παιδιά

αναγνώρισαν την φωνή μου και γι' αυτό συμπάθησαν την «πεινασμένη αλεπού». Ωστόσο, εγώ θα έλεγα ότι μάλλον δεν της καλοάρεσε που δεν αγάπησαν τόσο τους δικούς της ήρωες όσο την αλεπού γι' αυτό το είπε. Γεμάτη ικανοποίηση πίσω από την σκηνή να της επαναλαμβάνω συνέχεια : « Να! Καλά να πάθεις! Την αλεπού θέλουν τα παιδιά!». Αλλά ας σοβαρευτούμε –λίγο- και ας δούμε πού οφείλεται αυτό. Θα έλεγα ότι δεν οφείλεται στην σχέση μου με τα παιδιά αλλά στο γεγονός ότι σ' αυτή την παράσταση η αλεπού ήρθε πιο κοντά στα παιδιά. τους έκανα περισσότερες ερωτήσεις, τους πλησίαζα περισσότερο. Η αλεπού δρούσε ανάλογα με τις συμβουλές των παιδιών γι' αυτό και τα παιδιά την αγάπησαν. Κάθε φορά που η αλεπού έψαχνε για τροφή τα παιδιά αμέσως προσπαθούσαν να τις εξασφαλίσουν κάτι.

Αυτή η παράσταση πήγε πάρα πολύ καλά. Έδωσα όλη μου την ψυχή στην αλεπού και αυτή πραγματικά ζωντάνεψε. Χωρίς πρόβες και άγχος, χωρίς να έχουμε μπροστά μας τους διαλόγους, αφεθήκαμε στις προτάσεις των παιδιών περισσότερο παρά στο αρχικό σενάριο. Και μάλιστα η αλεπού ανέβηκε ακόμα και πάνω στο δέντρο για να φτάσει τα σταφύλια , σύμφωνα με την επιθυμία ενός παιδιού.

Βέβαια, οφείλω να ομολογήσω ότι ήταν η πιο κουραστική παράσταση εξαιτίας της σκηνής που είχαμε. Έπρεπε να καθόμαστε κάτω στα γόνατα για να έχουμε καλό αποτέλεσμα στη σκιά. Αυτό είχε σαν συνέπεια να κουραστούν τα χέρια μας που ήταν συνέχεια σηκωμένα(αυτή η ουρά πολύ με δυσκόλεψε)!!

Πέμπτη παράσταση / 30^ο νηπιαγωγείο Βόλου

Ακόμα θυμάμαι τα λόγια του μικρού Γιώργου: « Αλεπού, πήγαινε να φωνάξεις τον μπαμπά σου να πάρει το όπλο και να τον σκοτώσει τον παλιοκάβουρα». Ήταν αυτή η παράσταση που με έκανε να νοιώσω πρωτόγνωρα συναισθήματα πίσω από τη σκηνή. *Ικανοποίηση, ευχαρίστηση*, μου έδιναν δυνάμεις αυτά τα παιδιά...και άλλα πολλά που δεν μπορώ να τα περιγράψω με λόγια. Ήταν φανταστικά εδώ...συμμετείχαν σε όλη τη διάρκεια του έργου πάντα στο πλευρό της αλεπούς όσο κι αν αυτό δεν πολυάρεσε στην Όλγα και στους ήρωες της!! Και όλο προσπαθούσε να τους πείσει ότι η αλεπού είναι πονηρή, και όλο προσπαθούσε να τους πάρει με το μέρος της. Μάταια! Τα παιδιά είχαν αποφασίσει από την πρώτη στιγμή ότι θα είναι με την αλεπού « την καημένη, την νηστική...»

Ομολογώ ότι σ' αυτή την παράσταση έδωσα τον καλύτερό μου εαυτό. Δεν είχα καθόλου άγχος από την αρχή. Αποφασισμένη για το ρόλο μου, και γεμάτη αυτοπεποίθηση ήξερα εκ των προτέρων ότι όλα θα πήγαιναν κατ' ευχήν. Και τα

παιδιά...-αχ! αυτά τα παιδιά – συνέχεια μου γέμιζαν τις «μπαταρίες» για να συνεχίζω με όρεξη με πάθος – ναι! ήταν ένα πάθος αυτό που ένιωθα...ήθελα να ζωντανέψει πραγματικά η αλεπού.

Βέβαια, στην συγκεκριμένη παράσταση η ιδέα μου να μετατρέψουμε το μανάβικο σε σκηνή, μας βόλεψε αφάνταστα. Ήταν πολύ ξεκούραστο να κρατάμε τις κούκλες. Ο φωτισμός ήταν τέλειος...όλα ήταν καταπληκτικά. Καταφέραμε να *συνεννοούμαστε με την Όλγα* με τα μάτια...και συνέχεια εγώ το πειραχτήρι της έλεγα: « Καλά να πάθεις! Την αλεπού θέλουν τα παιδιά!». Ωστόσο, πρέπει να αναφέρω κι αυτό. Στην πλευρά που καθόμουν, κάποιες φορές έβλεπα την νηπιαγωγό που μου κουνούσε το κεφάλι και μου έδινε *θάρρος και κουράγιο*. Με την κίνηση αυτή μου έλεγε: « Είστε τέλειες! Συνεχίστε!» και συνέχεια εφευρίσκαμε και προσθέταμε και νέα στοιχεία στο έργο, καινούριες ατάκες.

Έκτη παράσταση / παιδικός σταθμός

Πριν την παράσταση αυτή είχαμε συμφωνήσει τις αλλαγές που θα κάναμε στο κείμενο, είχαμε εντοπίσει ποια λάθη έπρεπε να αποφευχθούν...είχαμε πετάξει από χαρά όταν είδαμε την τέλεια [έτσι νομίσουμε στην αρχή] σκηνή...αλλά αυτή η τέλεια σκηνή ήταν το «βατερλό» μας. Μην νομίζετε ότι κάτι δεν πήγε καλά όσο αφορά τις κούκλες ή το χειρισμό τους. Όχι! Όλα αυτά ήταν εντάξει, ήμασταν άψογες. Τι έφταιξε; Οι νηπιαγωγοί είχαν πει στα παιδιά ότι θα έβλεπαν *καραγκιόζη*. Σημειώνω ότι είχαμε επισημάνει πολλές φορές ότι δεν θέλαμε να ενημερωθούν τα παιδιά σχετικά με τι θα δούνε. Τα παιδιά μην βλέποντας αυτά που περίμεναν, δεν παρακολουθούσαν όσο έπρεπε. Αλλά και όταν τους κάναμε ερωτήσεις, οι νηπιαγωγοί τους έλεγαν να *πάψουν να μιλάνε*. Και το πιο «ευχάριστο» ήταν αυτό που έλεγα για τη σκηνή. Αριστερά και δεξιά δεν είχε *πλαϊνά* και έτσι οι νηπιαγωγοί μπορούσαν και μας έβλεπαν. Μας φώναζαν συνεχώς να *τελειώνουμε* γιατί τα παιδιά *κουράστηκαν*. Παρακαλούσαμε να μας δώσουν λίγα λεπτά για να κλείσουμε ομαλά αλλά τίποτα. Έφτασαν στο σημείο να πούνε στα παιδιά να μας *χειροκροτήσουν* επειδή είχαμε *τελειώσει* (!). *Το τελευταίο επεισόδιο έγινε με το ζόρι!*

Οπωσδήποτε είναι μια παράσταση που δεν θέλω να θυμάμαι. Και αυτό που με ενοχλεί περισσότερο είναι ότι πήγαμε με τόσο όρεξη αλλά εξαιτίας ...κάποιων εξωτερικών παραγόντων *δεν καταφέραμε να ευχαριστήσουμε τα παιδιά και κατά επέκταση και τον εαυτό μας*.

Έβδομη και όγδοη παράσταση / 18^ο και 29^ο δημοτικά σχολεία Βόλου

Δύο παραστάσεις στον ίδιο χώρο, στην αίθουσα εκδηλώσεων των δημοτικών σχολείων, με το απεριόριστο ενδιαφέρον των διευθυντών και των υπόλοιπων εκπαιδευτικών των σχολείων. *Χωρίς άγχος, χωρίς προετοιμασία, ιδιαίτερα χαρούμενες και ορεξάτες το βλέπαμε σαν παιχνίδι. Και μας κόπηκε και η ουρά της αλεπούς αλλά ποιος στεναχωριέται; Δεν με πείραζε καθόλου! Αντίθετα το χάρηκα. Έπαιξα ολόκληρη παράσταση με κομμένη ουρά. Κρατούσα λίγο πιο προσεκτικά την ουρά ώστε να είναι κολλημένη πάνω στο σώμα και αυτό ήταν όλο. Ας είναι καλά τα παιδιά. Η συμμετοχή τους μας έδινε κουράγιο και...εφευρετικότητα. Το τι έχουμε προσθέσει δεν λέγεται [αλλά ούτε και το θυμάμαι αυτή τη στιγμή]! Συνέχεια βάζαμε και βάζαμε, ιδιαίτερα στην πρώτη παράσταση.*

Δεν μπορώ να διακρίνω αν στην πρώτη ή στην δεύτερη ήμασταν καλύτερες. Μια συμφοιτήτριά μας, που παρακολούθησε αυτές τις δύο παραστάσεις, λέει ότι στην πρώτη τα πήγαμε πιο καλά. Θα έλεγα ότι τις χάρηκα και τις δυο. Ίσως, τώρα που το σκέφτομαι την πρώτη να την χάρηκα λίγο περισσότερο...ίσως στην δεύτερη να είχαμε κουραστεί λίγο...ίσως να ήμασταν λιγότερο αυθόρμητες αφού προσπαθούσαμε να μιμηθούμε την προηγούμενη...δεν ξέρω...μπορεί. *Αυτό που ξέρω είναι ότι ήταν μια μοναδική εμπειρία να παίζεις πίσω από έναν μπερντέ για καμιά εξηνταριά(!) παιδιά.*

...και λίγα λόγια για το τέλος

Αυτό που νοιώθω την ανάγκη να πω μετά από οχτώ παραστάσεις, είναι ότι *όλα ξεκίνησαν σαν ένα παιχνίδι και κατέληξαν σαν ένα όνειρο. Μπόρεσα να κερδίσω πάρα πολλά από αυτά τα παιδιά και ένοιωσα υπέροχα συναισθήματα, μοναδικά. Παθιάστηκα μ' αυτήν την πονηρή και πεινασμένη αλεπού. Νόμιζα ότι η επιλογή ήταν τυχαία...ωστόσο τώρα καταλαβαίνω ότι δεν θα μπορούσα να «ζωντανέψω» εξίσου καλά τα υπόλοιπα ζώα. Μάλλον μ' αυτή την αλεπού έχουμε κάποια κοινά στοιχεία. Ταυτίστηκα μ' αυτή και μέσα από αυτή που αναζητούσε απεγνωσμένα να βρει τροφή, εγώ αναζητούσα να δω τις δυνάμεις μου και τις αντιδράσεις των παιδιών σ' αυτήν την προσφορά μου.*

Ωστόσο θέλω να ευχαριστήσω την Όλγα για την δυνατότητα που μου έδωσε να κάνω όλα αυτά και να της πω πως πραγματικά το χάρηκα και το διασκέδασα!

Και μια κουβέντα για το τέλος που πιστεύω ότι χαρακτηρίζει την όλη προσπάθεια... « ξεκίνησε σαν ένα παιχνίδι και μετατράπηκε σε πάθος, πάθος για

ολοκληρωτική ενσάρκωση μιας άψυχης κούκλας...δίνεις τον εαυτό σου, βιώνεις έντονα συναισθήματα και νοιώθεις την λύτρωση...»

δ') Συμπεράσματα από την εμπειρία της συνεργατιδιάς μου Ζησάκη Αικατερίνης

Η φράση της Κατερίνας «Όλα ξεκίνησαν σαν ένα παιχνίδι και κατέληξαν σαν ένα όνειρο» εκφράζει την εμπειρία της από όλες τις παραστάσεις θεάτρου σκιών που δώσαμε. Όλα άρχισαν από μια απλή πρόταση – πρόσκληση και καμία μας δεν μπορούσε να φανταστεί τότε την «τροπή» που θα έπαιρναν τα πράγματα, τη συνέχεια όλης αυτής της πρώτης μας απόπειρας – προσπάθειας. Η εμπειρία, τα συναισθήματα, οι εντυπώσεις από τις παραστάσεις, πολλές και μοναδικές. Ακόμα και κάθετι άσχημο έδινε τη δυνατότητα να βελτιωθούμε στις επόμενες στην επόμενη παράσταση, να αντιμετωπίσουμε παρόμοιες καταστάσεις. Η συμμετοχή των παιδιών, το γέλιο, το χειροκρότημα έδιναν πάντα κουράγιο να συνεχίσουμε, βοηθούσαν την Κατερίνα – όπως λέει χαρακτηριστικά - να αφήσει τον εαυτό της ελεύθερο πίσω από τον μπερντέ και να μην σκέφτεται τίποτε άλλο παρά το πώς να δώσει ζωή σ' αυτές τις άψυχες φιγούρες. Σ' αυτές τις άψυχες φιγούρες που κάποιες φορές μας έφερναν σε δύσκολη θέση καθώς άλλοτε κοβόταν το κεφάλι τους, άλλοτε το πόδι τους, άλλοτε η ουρά τους και έφερναν την Κατερίνα σε αμηχανία!!

Ευτυχώς κάθε φορά βρισκόταν μια λύση για όλα και η παράσταση συνεχιζόταν χωρίς να αντιληφθεί κανείς αυτό που είχε συμβεί. Όσο αυξανόταν ο αριθμός των παραστάσεων τόσο λιγότευε το άγχος για την παράσταση, τόσο λιγότευαν οι πρόβες και μεγάλωνε ο αυτοσχεδιασμός!

Μπορούμε να πούμε ότι η καθεμιά μας ταυτίστηκε με τους ήρωες που ενσάρκωνε και αρχίσαμε να αγαπάμε αυτές τις φιγούρες, να ταυτιζόμαστε μαζί τους κάθε φορά και περισσότερο. Έτσι και η Κατερίνα ταυτίστηκε με την αλεπού και μέσα από αυτή που αναζητούσε απεγνωσμένα να βρει τροφή, (η Κατερίνα) αναζητούσε να δει τις δυνάμεις της και τις αντιδράσεις των παιδιών σ' αυτή τη προσφορά της!

ε) Οι προσωπικές μου εμπειρίες από τις παραστάσεις

«Ένα τσουκάλι γεμάτο...μύθους»

Όταν έδωσα για πρώτη φορά παράσταση στο συνέδριο, δεν μπορούσα να φανταστώ αυτό που θα ακολουθούσε: οι προτάσεις για να ανεβάσουμε την παράστασή μας διαδέχονταν η μια την άλλη! Η εμπειρία που αποκόμισα από την κάθε παράσταση μεγάλη και ξεχωριστή και την καταθέτω στη συνέχεια τονίζοντας τις φράσεις εκείνες που εκφράζουν τα συναισθήματα που μου γεννήθηκαν και την επαφή-σχέση μου με τις παραστάσεις.

ε. 1. Πρώτη Παράσταση

Η πρώτη παράσταση δόθηκε – όπως έχει προαναφερθεί – στο συνέδριο «Θέατρο Σκιών και Εκπαίδευση» το Μάιο 2000. Την ημέρα της παράστασης το άγχος και η αγωνία είχαν φτάσει στο αποκορύφωμα! Ανησυχούσαμε για το κοινό, αν θα μας αποδεχτεί, αν θα παρακινούσαμε το ενδιαφέρον του, αν θα δημιουργούσαμε ευχάριστη και διασκεδαστική ατμόσφαιρα. Όταν ανήγγειλαν τα ονόματα μας, καταλάβαμε ότι έπρεπε να αποβάλλουμε κάθε δυσάρεστη σκέψη και να δώσουμε τον καλύτερο εαυτό μας. Ήμασταν πίσω από τη σκηνή, ακούγαμε τις τελευταίες συμβουλές και τα ενθαρρυντικά λόγια του καραγκιοζοπαίχτη κ. Χάρμπα και του κ. Μαγουλιώτη ότι όλα θα πάνε καλά και θα τα πάμε περίφημα, κοιταζόμασταν και δίναμε κουράγιο η μία στην άλλη. Λίγα δευτερόλεπτα πριν ξεκινήσουμε ένα δυνατό και ζεστό χειροκρότημα από τις συμφοιτήτριες μας και τους υπόλοιπους θεατές που φανέρωνε ότι είναι κοντά μας και μας στηρίζουν, ήταν αυτό που χρειαζόταν: αυτομάτως με τρόπο μαγικό οπλίστηκα με θάρρος, ήμουν μόνο εγώ και η σκηνή και έκανα κάτι που διασκεδάζε και ικανοποιούσε πάνω από όλα εμένα κάτι στο οποίο δόθηκα με όλη την καρδιά μου. *Το άγχος ξαφνικά...εξαφανίστηκε.* Ένα πλατύ χαμόγελο σχηματίστηκε στο πρόσωπο μας και η παράσταση άρχισε.....(το χειροκρότημα αποδείχτηκε λυτρωτικό!). Μετά από 2-3 λεπτά της παράστασης άρχισα να χαλαρώνω όλο και περισσότερο, μπήκα στο «πετσί του ρόλου» και με μια άνεση που ξάφνιασε και εμένα την ίδια συνέχισα την μυθοσαλάτα με πολύ κέφι. Το γέλιο και τα χειροκροτήματα των θεατών που ακούγονταν κάθε λίγο, οι απαντήσεις τους σε ερωτήματα που θέταμε και γενικότερα η συμμετοχή τους επιβράβευαν συνεχώς την προσπάθειά μας, *μπορώ να πω με*

υπνώτιζαν με εκστασίαζαν και μας έδιναν θάρρος και ευρηματικότητα για τη συνέχεια. Λέγοντας ευρηματικότητα εννοώ κάποιες επιπρόσθετες ερωτήσεις και ατάκες, κάποιες αστείες φράσεις που προκαλούσαν περισσότερο το γέλιο τους και που δεν περιλαμβάνονταν στο αρχικό το σενάριο του έργου. Βεβαίως, κάποιες φορές – ευτυχώς για μας – παρουσιάζαμε κάποια λάθη μας που προκαλούνταν από λάθος συντονισμό ή από κάποιο σαρδάμ με μορφή αστείου χωρίς μ' αυτόν τον τρόπο να γίνονται αντιληπτό. Όλα πλέον τώρα είχαν βρει το δρόμο τους. Είχε δημιουργηθεί ένα ζεστό και ευχάριστο κλίμα. Και μάλιστα, όσο μεγάλωνε η επιδοκιμασία του κοινού, τόσο χαλάρωνα και προσπαθούσα περισσότερο, έδινα την ψυχή μου σ' αυτές τις φιγούρες και έπαιρνα πραγματικά ζωή. Ζούσα τις γκάφες και τις κωμικοτραγικές καταστάσεις των ηρώων. Και βέβαια απολάμβανα την παράσταση. Τα συναισθήματα μου εκείνη την ώρα είναι πολύ δύσκολο να περιγράψουν! Ήταν κάτι το εκπληκτικό. Ούτε κατάλαβα πώς πέρασε η ώρα. *Ένα δυνατό, διαρκές, ζεστό χειροκρότημα* ήταν η επιβράβευση και η αποδοχή από το κοινό. Τα χειροκροτήματα που δεν σταματούσαν, τα «μπράβο» το ένα μετά το άλλο, αποδεικνύουν ότι όλα πήγαν κατά ευχή. Φυσικά η συγκίνηση ήταν πολύ μεγάλη λόγω αυτών των εκδηλώσεων των θεατών που πραγματικά με ξάφνιασαν, με εξέπληξαν αλλά και με γέμισαν χαρά και περηφάνια. Είχαμε βάλει ένα στόχο και τον πετύχαμε, ξεπεράσαμε το άγχος και την αγωνία μας και κάναμε κάτι που αγαπήσαμε πραγματικά.

Όταν βγήκαμε μπροστά από τη σκηνή δεν πίστευα ότι θα ένοιωθα τόσο δυνατά και τόσο υπέροχα συναισθήματα. Τα είχαμε λίγο χαμένα, σχεδόν δεν μπορούσαμε να αρθρώσουμε λέξη καθώς το κοινό μας επαινούσε συνεχώς.

Τέλος αυτό που μου έκανε εντύπωση είναι ότι οι σύνεδροι για αρκετή ώρα μετά την παράσταση έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για ποιους ρόλους ενσάρκωνε η καθεμιά μας, για τα υλικά και τον τρόπο κατασκευής των φιγούρων. Ακόμη μιλούσαν θετικά για το χρωματισμό της φωνής μας, για την καλή άρθρωση και το χειρισμό της γλώσσας, για την ευχέρεια λόγου. Το ενήλικο κοινό λοιπόν επικέντρωσε το ενδιαφέρον του – όπως άλλωστε πιστεύαμε από την αρχή – στον καλλιτέχνη και όχι τόσο στους ήρωες!

ε. 2. Δεύτερη παράσταση

Η δεύτερη μας παράσταση πραγματοποιήθηκε στις 26/5/2000 σ' ένα κέντρο δημιουργικής απασχόλησης παιδιών στο «Στέκι Παιδιού», του Δήμου Βόλου. Αφορμή ήταν η πρόσκληση που έγινε σε μας από μια συνεργάτιδα του κέντρου την κ. Γεωργιάδη Βούλα, η οποία είχε δει την πρώτη μας παράσταση στο συνέδριο. Αυτή τη φορά θεατές μας ήταν παιδιά ηλικίας Α' και Β' δημοτικού. *Η παράσταση αυτή ήταν από μόνη της ένα απρόοπτο όπως απρόοπτα και απρόβλεπτα είναι και τα παιδιά!*

Καταρχάς σ' αυτή την παράσταση δεν είχαμε την ίδια ψυχολογία (άγχος και αγωνία) με την προηγούμενη παράσταση. Ίσως αυτό να οφείλεται στο ότι είχαμε ήδη μια εμπειρία και μάλιστα θετική και στο γεγονός ότι οι θεατές στο συνέδριο ήταν ταυτόχρονα και κριτές ενώ τα παιδιά θα ήταν μόνο θεατές! *Ήμασταν τόσο χαλαρές που πήγαμε χωρίς να κάνουμε πρόβες. Το μόνο που κάναμε ήταν να αφαιρέσουμε κάποιους διάλογους που θεωρήσαμε ότι ήταν ακατάλληλοι για τα παιδιά και προσαρμόσαμε το έργο στις ανάγκες και στα ενδιαφέροντα τους για παράδειγμα περιορίσαμε κάποιες ερωτικές φράσεις και δεν αναφέραμε για το χρηματιστήριο. Μάλιστα τις αλλαγές που προανέφερα δεν τις γράψαμε, σημειώσαμε ούτε τις προβάραμε. Επιπλέον συμφωνήσαμε μεταξύ μας ότι θα αυτοσχεδιάσουμε, ότι θα κάνουμε περισσότερες ερωτήσεις στα παιδιά για να επικεντρώσουμε την προσοχή τους και ότι θα κάνουμε αλλαγές ανάλογα με την ανταπόκριση τους.*

Το γεγονός ότι η σκηνή του κουκλοθέατρου – που στερεώσαμε ένα άσπρο ύφασμα για μπερντέ – ήταν μικρή και δεν μας ενόχλησε. Υπήρχε βέβαια διαφορά μεγάλη από την επαγγελματική σκηνή που χρησιμοποιήσαμε στο συνέδριο, αλλά ήμασταν ενθουσιασμένες που θα παίζαμε για παιδικό κοινό, ξέραμε ότι τα παιδιά διασκεδάζαν και θα ευχαριστούνταν περισσότερο την παράσταση που θα δίνονταν σε *μη επίσημο και φιλικό κλίμα.*

Τα παιδιά ήταν καταπληκτικά. Αυτά κατεύθυναν την εξέλιξη του έργου. Η συμμετοχή τους ήταν τόσο μεγάλη που πολλές φορές μας έφερνα σε αμηχανία. Έλεγαν φοβερά πράγματα, συνομιλούσαν συνεχώς με τους ήρωες, προέβλεπαν κάποιες καταστάσεις και επενέβαιναν στη μυθοσαλάτα. Κάποια παιδάκια μάλιστα είχαν κολλήσει κυριολεκτικά στη σκηνή και κάποια άλλα έκαναν προσπάθειες να δουν τι κρύβεται πίσω από τη σκηνή, ήθελαν να μας δουν. Πολλές φορές μας έδιναν ακριβώς αντίθετη απάντηση από αυτή που περιμέναμε με αποτέλεσμα να μην μπορεί να συνεχιστεί το έργο. *Κοιτιόμασταν μεταξύ μας και δεν ξέραμε πώς να συνεχίσουμε. Τους*

κάναμε συνεχώς ερωτήσεις προκειμένου να τους πείσουμε να αλλάξουν γνώμη για να συνεχιστεί η παράσταση για παράδειγμα δεν άφηναν τον κόκορα να κατέβει από το δέντρο και δεν άφηναν την αλεπού να παντρευτεί τον κάβουρα. Κάποιες άλλες φορές, ανέτρεπαν την ροή του έργου αφού μας έκαναν να παραλείψουμε κάποια λόγια και να προχωράμε ή να αντιστρέψουμε τη σειρά των φράσεων. Βέβαια, αξίζει να σημειωθεί ότι υπήρξαν και περιστατικά που τα παιδιά υποστήριζαν αντίθετες απόψεις και χωρίζονταν σε δύο ομάδες. Τότε αναγκαζόμαστε ή να κάνουμε ότι θέλει η πλειοψηφία – εάν βέβαια ήταν δυνατόν – ή προσπαθούσαμε να πείσουμε όλα τα παιδιά να δεχτούν την άποψη που μας εξυπηρετούσε.

Η παράσταση αυτή ήταν πραγματικά μια πολύ καλή εμπειρία. Βρέθηκα κοντά σε παιδιά και ήταν μια ευκαιρία να ελαττωθεί το όποιο άγχος και αγωνία είχα, με γέμισε κατά τη διάρκεια της παράστασης όσο και στο τέλος ήταν μια πολύ ξεχωριστή έκπληξη. Τα παιδιά άγγιζαν τις φιγούρες, τις κουνούσαν πάνω στον μπερντέ, ρωτούσαν πώς τις κατασκευάσαμε και έδειχναν ενθουσιασμένα. Εντύπωση μου έκανε ένα αγοράκι ο Κωνσταντίνος που έδειξε μεγάλο ενδιαφέρον για τις φιγούρες καθώς όπως μου είπε ασχολείται και ο ίδιος με το θέατρο σκιών. Είχε κατασκευάσει με τη βοήθεια του μπαμπά του τις φιγούρες του Καραγκιόζη και έδινε παραστάσεις στο σχολείο αλλά και στο στέκι προς τιμήν των συμμαθητών του και σε γιορτές και άλλες εκδηλώσεις. *Αισθανόμουν πολύ όμορφα να μιλάω με τον μικρό φίλο για την κίνηση των φιγούρων, για τον Καραγκιόζη που αγαπά πολύ, για το φως που «πέφτει» όμορφα πάνω στις φιγούρες – όπως θυμάμαι χαρακτηριστικά ότι έλεγε ο Κωνσταντίνος – και να βλέπω τα μάτια μου να λάμπουν καθώς μιλούσε για το θέατρο σκιών. Μάλιστα κάποια στιγμή μου πρότεινε να συνεργαστούμε(!) μελλοντικά και να παίξουμε μαζί μια παράσταση θεάτρου σκιών στο στέκι γιατί του άρεσε πολύ και η δική μας παράσταση. Είχα ήδη λοιπόν μια πρόταση από έναν άλλο ερασιτέχνη κουκλοπαίχτη για συνεργασία και αυτό ήταν κάτι το εκπληκτικό! Δυστυχώς δεν υλοποιήθηκε ακόμα αυτή η πρόταση αλλάποτέ δεν ξέρουμε τι επιφυλάσσει το μέλλον. Σωστά;*

ε. 3. Τρίτη παράσταση

Η τρίτη παράσταση δόθηκε στις 19/12/2000 στη χριστουγεννιάτικη γιορτή του Π.Θ ύστερα από πρόσκληση των μελών ΔΕΠ του πανεπιστημίου. Θέλαμε να δώσουμε την παράσταση αλλά καθώς η πρόσκληση έγινε τις τελευταίες μέρες πριν φύγουμε για τις διακοπές των Χριστουγέννων δεν ξέραμε αν θα μπορούσαμε να μείνουμε στο Βόλο για την παράσταση. Τελικά αποφασίσαμε να δώσουμε την παράσταση για να διασκεδάσουμε τα παιδιά των διδασκόντων και των εργαζομένων στο Π.Θ. Τα συναισθήματα για την παράσταση αρχικά ήταν θετικά και ήμουν χαρούμενη γιατί μετά από τόσο καιρό θα παίζαμε ξανά την παράστασή μας. Λίγες ώρες όμως πριν την παράσταση αυτά τα συναισθήματα άλλαξαν καθώς υπήρξε μια αναστάτωση για το αν γίνουν τελικά οι εκδηλώσεις αφού δεν υπήρξε η απαιτούμενη οργάνωση. Η κατάσταση αυτή επηρέασε τα συναισθήματα μου και περιόρισε κατά πολύ τον ενθουσιασμό μου για την παράσταση. Μπορώ να πω ότι υπήρξε εκνευρισμός και έλλειψη διάθεσης για την γιορτή. Τα συναισθήματα ήταν ανάμεικτα. Από τη μια ήθελα να δώσουμε την παράσταση για τα παιδιά που είχαν ενημερωθεί για αυτήν και από την άλλη η έλλειψη οργάνωσης είχε επηρεάζει αρνητικά τα συναισθήματα για τη γιορτή. Τελικά αποφασίσαμε να δώσουμε την παράσταση και να σκεφτούμε θετικά για την γιορτή. Μεταφέραμε λοιπόν και στήσαμε στο αίθριο της σχολής τη σκηνή του κουκλοθέατρου, ετοιμάσαμε τα σκηνικά και τις φιγούρες. Υπήρχε λίγο άγχος για το αν θα προλάβουμε να ετοιμάσουμε τη σκηνή καθώς ο χρόνος κυλούσε γρήγορα και η μέρα ήταν γεμάτη υποχρεώσεις για όλους. Όμως η καλή συνεργασία έφερε το επιθυμητό αποτέλεσμα. Στη συνέχεια θελήσαμε να κάνουμε μια μικρή πρόβα καθώς είχαμε αρκετό καιρό να δώσουμε παράσταση και θέλαμε να έχουμε μια καλή εμφάνιση στη γιορτή. Όμως η ώρα δεν επαρκούσε και γι αυτό δουλέψαμε μόνο την κίνηση των φιγούρων πάνω στον μπερντέ. Εξάλλου η κίνηση φοιτητών και μη στη σχολή, μας εμπόδιζε να μιλάμε δυνατά και να κάνουμε ολοκληρωμένη πρόβα. Λίγο πριν την παράσταση και *καθώς το άγχος αυξανόταν έκανα μια ανάγνωση του σεναρίου* – διαλόγων όχι γιατί δεν θυμόμουν τα λόγια και τις ατάκες αλλά για να αισθανθώ περισσότερη σιγουριά, ίσως επειδή δεν κάναμε πρόβα και φοβόμουν μήπως δεν είμαστε καλά προετοιμασμένες. Βέβαια ήταν αυτονόητο – *το είχαμε συμφωνήσει* από την πρώτη μας κιάλας παράσταση – *ότι θα αυτοσχεδιάζουμε αρκετές φορές και θα παίρνουμε ερεθίσματα από τις απαντήσεις και γενικότερα τα λεγόμενα των παιδιών.* Επίσης, συμφωνήσαμε να περιορίσουμε κάποιες ερωτικές φράσεις, καθώς η

παράσταση δινόταν στα πλαίσια χριστουγεννιάτικης γιορτής και μάλιστα για τα παιδιά των καθηγητών! Γενικά το ότι η παράσταση θα δινόταν στον ακαδημαϊκό μας χώρο μας έκανε να θέλουμε να δώσουμε τον καλύτερο μας εαυτό. Καθώς πλησίαζε λοιπόν η ώρα και όλα ήταν σχεδόν έτοιμα τακτοποιούνταν μόνο κάποια τεχνικά θέματα (φωτισμός, μικροφωνική εγκατάσταση) *ανυπομονούσα να αρχίσουμε*. Παρατηρούσα τα παιδιά που ρωτούσαν τι θα παρακολουθήσουν, πότε κτλ και αισθανόμουν πολύ όμορφα. Φρόντισα οι φιγούρες να είναι τακτοποιημένες και στη σωστή θέση, καρφίτσωσα το σενάριο στο πλαίσιο της σκηνής στην περίπτωση που χρειαστεί να το συμβουλευτούμε και περιμέναμε να σβήσουν τα φώτα για να ξεκινήσουμε. Κάποια στιγμή προβληματίστηκα για τα μικρόφωνα καθώς έχω δυνατή φωνή και φοβόμουν μήπως υπάρξει πρόβλημα στην υψηλή ένταση του ήχου αλλά στην πορεία συνειδητοποίησα ότι χρειαζόντουσαν καθώς υπήρχε πολύ φασαρία στο κοινό. Φρόντιζα απλώς να πλησιάζω όσο έπρεπε κοντά στο μικρόφωνο για να μη δημιουργούνται παράσιτα. Το κουδουνάκι ακούστηκε λοιπόν και η παράσταση άρχισε... Όλα πήγαιναν καλά. Κάποια στιγμή όμως προέκυψε το εξής απρόοπτο: ενώ κουνούσα τη φιγούρα του σκύλου, άκουσα την Κατερίνα- που έδειχνε συγχρόνως τη φιγούρα της αλεπούς- να λει ότι κόπηκε το κεφάλι της! Αρχικά δεν συνειδητοποίησα τι γινόταν και της είπα να μην ανησυχεί! Η Κατερίνα κοιτούσε απορημένη μια εμένα και μια τη φιγούρα! Μπορώ να πω ότι με είχε *συνεπάρει ο ρόλος* μου εκείνη τη στιγμή και δεν κατάλαβα το μεγάλο πρόβλημα που προέκυψε. Εντελώς φυσικά και αυθόρμητα, σαν να ήταν κάτι το εντελώς φυσικό *άρχισα να αυτοσχεδιάζω* και να ανοίγω συζήτηση με τα παιδιά. Δεν πανικοβλήθηκα και για καλή μας τύχη είχα έμπνευση και μου έβγαιναν έξυπνες ατάκες και χαριτωμένα σχόλια. Το καλό της υπόθεσης ήταν ότι υπήρχε μια συνέχεια και φυσικότητα στο λόγο και δεν φάνηκε ότι κάτι δεν πήγαινε καλά. Ευτυχώς ο κ. Μαγουλιώτης κατάλαβε ότι κάτι πήγε στραβά, ήρθε στο παρασκήνιο και δανείζοντας μας το μεταλλικό κρίκο από τα κλειδιά του έσωσε την κατάσταση ενώνοντας το κεφάλι της αλεπούς με την υπόλοιπη φιγούρα! Ευτυχώς όλα έγιναν σε σχετικά σύντομο χρόνο γιατί δεν ξέρω πόσο θα μπορούσα να αυτοσχεδιάσω ακόμη – όχι επειδή θα στέρευα από ιδέες – αλλά γιατί άρχισα να συνειδητοποιώ τι θα γινόταν αν δεν ερχόταν κάποια λύση! Δεν μας είχε ξανατύχει κάτι τέτοιο, δεν είχαμε μαζί μας σπάγκο ή άλλο υλικό και αν σταματούσαμε την παράσταση εκτός τούτου ότι θα αισθανόμασταν άσχημα και αμήχανα, θα χάναμε τον ειρμό μας! Ευτυχώς καλύψαμε το απρόοπτο της παράστασης χωρίς να γίνει αντιληπτό από το κοινό. (Αργότερα κατά τη διάρκεια της παράστασης, στη σκηνή του μονόλογου

τον κάβουρα, στερεώθηκε πιο γερά το κεφάλι της αλεπούς στο υπόλοιπο σώμα). Αυτή η εμπειρία μας έκανε καλό καθώς στις επόμενες παρουσιάσεις εξετάζαμε εξονυχιστικά τις φιγούρες και κουβαλούσαμε πάντα μαζί μας..... ένα μεταλλικό κρικάκι κλειδιών! Η παράσταση λοιπόν συνεχίστηκε κανονικά προσέχοντας την κίνηση των φιγούρων για να μην ξαναέχουμε παρόμοιο ατύχημα. Δυστυχώς μετά από τη δεύτερη σκηνή τα παιδιά άρχισαν να φωνάζουν να πλησιάζουν στο μπερντέ, να προσπαθούν να ακουμπήσουν τις φιγούρες και να κλωτσούν το κάτω μέρος της σκηνής. Οι γονείς και γενικά οι μεγάλοι της «παρέας» είχαν αρχίσει να πλησιάζουν στο μπουφέ και να σχηματίζουν πηγαδάκια και όπως ήταν φυσικό τα παιδιά έμειναν μόνα τους και ήταν ανεξέλεγκτα. Εμείς είχαμε αρχίσει να εκνευριζόμαστε καθώς δεν μπορούσαμε να κινήσουμε τις φιγούρες, μα κλωτσούσαν τα παιδιά, έριξαν 2-3 φορές το κασετοφωνάκι που χρησιμοποιούσαμε για να μαγνητοφωνήσουμε την παράσταση, έλεγαν άσχετα πράγματα στις φιγούρες και γενικά επικρατούσε μια χαώδης κατάσταση. Τα παιδιά ευχαριστούνταν να βλέπουν τις φιγούρες να πέφτουν κάτω και χτυπούσαν τον μπερντέ για να τις βλέπουν να απομακρύνονται. *Ήταν άσχημα να προσπαθείς να δώσεις κάτι όμορφο και να μη βρίσκεις ανταπόκριση.* Οι ήρωες προσπαθούσαν με ερωτήσεις αλλά και εικασίες προς το κοινό να ηρεμήσουν τα πράγματα. Όμως δυστυχώς τα παιδιά παρά τον άλλοτε γλυκό και άλλοτε αυστηρό τόνο της φωνής μας είχαν ξεφύγει από τον έλεγχο. Δεν υπήρχε διάθεση να συνεχιστεί η παράσταση και κυρίως από την πλευρά μας. Ανταλλάσσαμε βλέμματα δυσαρέσχειας και εκνευρισμού και συμφωνήσαμε να μην διακόψουμε την παράσταση αλλά να την τελειώσουμε όσο πιο γρήγορα γινόταν. Ουσιαστικά επρόκειτο *για μια αγγαρεία*, για μια υποχρέωση που έπρεπε να λάβει χώρα για τυπικούς πλέον λόγους. Έτσι αρχίσαμε να διαβάζουμε τους διάλογους από το σενάριο, να μην χρωματίζουμε ιδιαίτερα τις φωνές μας και να μην προσέχουμε πολύ την κίνηση των φιγούρων. *Όταν τελείωσε η παράσταση ένιωσα μια ανακούφιση αλλά και αρνητικά συναισθήματα. Δεν αισθανόμουν την ανάγκη να βγω μπροστά στη σκηνή για να χαιρετήσω τα παιδιά, ούτε να τα ρωτήσω για τις εντυπώσεις τους, αισθάνθηκα ότι δεν δείξαμε κάτι καλό και συνάμα σχολίασα αρνητικά το γεγονός ότι ενώ εμείς κατεβάλλαμε προσπάθειες για κάτι καλό οι ενήλικες προτίμησαν τους μπουφέδες και άφησαν τα παιδιά να κάνουν ότι θέλουν!* Με περίεργη την ψυχολογία και με έκδηλη τη δυσαρέσκεια για το αποτέλεσμα της παράστασης αρχίσαμε να ξεστήνουμε τη σκηνή και με μισή καρδιά να λέμε ευχαριστώ σε όσους μας συνεχάρησαν για την προσπάθεια μας. Εξάλλου το ενδιαφέρον του κοινού είχε στραφεί στα δώρα που μοιράζονταν πιο δίπλα, από τον Άγιο – Βασίλη!!!

ε. 4. Τέταρτη παράσταση

Η τέταρτη παράσταση δόθηκε στις 17/1/2001 στο 2^ο και 3^ο νηπιαγωγείο Βόλου. Μια εβδομάδα πριν δοθεί η παράσταση άρχισε να με προβληματίζει και να με αγχώνει η σκηνή, η μεταφορά και το στήσιμο της. Έπρεπε να κατασκευάσουμε μια σκηνή πρακτική, ελαφριά και εύκολη στη μεταφορά και το στήσιμο καθώς ο νηπιαγωγείο βρισκόταν σε μεγάλη απόσταση από τη σχολή. Συναντήθηκα λοιπόν με τον κ. Μαγουλιώτη στο εργαστήριο των εικαστικών τεχνών και αρχίσαμε να συζητάμε, να αυτοσχεδιάζουμε να κατασκευάζουμε διάφορες σκηνές. Ο μπερντές έπρεπε να είναι μεγάλος και καλά τεντωμένος και τα μικρά κουκλοθέατρα που υπάρχουν στο νηπιαγωγείο δεν ήταν καθόλου πρακτικά. Παράλληλα δεν μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε τη σκηνή κουκλοθέατρου που υπήρχε ήδη στο εργαστήριο καθώς ήταν αδύνατο να χωρέσει σε όχι και δύσκολο για μας να την ξεστήσουμε και να την στήσουμε ξανά. Ευτυχώς όμως δεν είχε πολύ μεγάλο ύψος. Προέκυπτε λοιπόν έτσι πρόβλημα φωτισμού και σκιάς έπρεπε τα φώτα να στερεωθούν αρκετά ψηλά για να μην φαίνονται στο μπερντέ και οι δικές μας σκιές!! Αυτό το θέμα όμως δεν μας απασχόλησε ιδιαίτερα καθώς θα βρίσκαμε διάφορα σημεία και στηρίγματα στο νηπιαγωγείο για να στερεώσουμε τα φώτα. Ελέγξαμε τις φιγούρες, ένωσα ξανά με σπάγκο το κεφάλι της αλεπούς με το υπόλοιπο σώμα, λόγω του ατυχήματος στην προηγούμενη παράσταση, εφοδιάσθηκα με υλικά (σπάγκους, χαρτοταινία, παλαντέζες, καλώδια) για κάθε απρόοπτο και φτάσαμε στο νηπιαγωγείο. Η ψυχολογία μου ήταν αρκετά καλή και μπορώ να πω ότι δεν υπήρχε άγχος ή κάποιος προβληματισμός για την παράσταση από τη στιγμή που λύθηκαν τα τεχνικής φύσεως θέματα και προβλήματα. Η μόνη προετοιμασία που έκανα ήταν ότι διάβαζα μια φορά το σενάριο και αυτό έγινε για εντελώς ψυχολογικούς λόγους, από συνήθεια. Διαλέξαμε ένα σκοτεινό σημείο της αίθουσας του νηπιαγωγείου για να στήσουμε τη σκηνή, ετοιμάσαμε τα σκηνικά και αρχίσαμε τους πειραματισμούς με τα φώτα και τα προβολάκια. Χρησιμοποιήσαμε ένα σκουπόξυλο το οποίο στηρίξαμε ανάμεσα στα ντουλαπάκια της τάξης για να στερεώσουμε τα φώτα. Δανειστήκαμε όμως καθώς δεν υπήρχε έτσι ο απαιτούμενος φωτισμός και προβολάκια από τη νηπιαγωγό για να έχουμε το κατάλληλο οπτικό αποτέλεσμα. Για να αποφύγουμε τις σκιές μας πάνω στο μπερντέ καθίσαμε πάνω σε στρώματα και καρεκλάκια. Έτσι όμως κουράζονταν τα χέρια μας, δυσκολευόμασταν στην κίνηση των φιγούρων και στην αλλαγή θέσεων όταν χρειάζονταν. Ήταν πραγματικά μια παράσταση με ακροβατικά! Για να πετύχουμε το καλύτερο δυνατό

αποτέλεσμα ξαπλώναμε, καθόμασταν σταυροπόδι ή ισορροπούσαμε στο ένα πόδι! Κοιταζόμασταν μεταξύ μας και χαμογελούσαμε για την κατάσταση στην οποία βρισκόμασταν. Παρά την κούραση και το πιάσιμο είχαμε καλή διάθεση καθώς τα παιδιά συμμετείχαν με τις απαντήσεις και τα σχόλια τους, γελούσαν και εκδήλωναν το ενδιαφέρον τους. Συχνά οι αντιδράσεις τους μας έκαναν να αυτοσχεδιάζουμε να λέμε καινούργια πράγματα ή να παραλείπουμε κάποια άλλα. Η θερμή υποδοχή των παιδιών μας έκανε να ευχαριστιόμαστε την παράσταση και να διασκεδάζουμε μαζί τους. Τα παιδιά δεν ήθελαν να τελειώσει η παράσταση και το χειροκρότημα τους και το ενδιαφέρον τους στο τέλος για τις φιγούρες μου δημιούργησαν πολύ όμορφα συναισθήματα. Δείξαμε τις φιγούρες στα παιδιά και τα προσκαλέσαμε να πάνε κατά ομάδες πίσω από τον μπερντέ και να παίζουν κι αυτά, να κινήσουν τις φιγούρες και να ζωντανέψουν τους ήρωες. Έδειξαν μεγάλο ενθουσιασμό και για αρκετή ώρα διασκέδασαν πίσω από την σκηνή. Ήταν πραγματικά μια ευχάριστη εμπειρία και μιλούσαμε πολύ θετικά για αυτή την παράσταση όταν τακτοποιούσαμε τα σκηνικά και ξεστήναμε την σκηνή μας. Μια ευχάριστη έκπληξη μας περίμενε λίγο πριν αναχωρήσουμε από το νηπιαγωγείο: τα παιδιά του ενός από τα 2 τμήματα που παρακολούθησαν την παράσταση με δική τους πρωτοβουλία ζωγράφισαν αυτό που αγάπησαν περισσότερο στην παράσταση και αυτό που τους έκανε περισσότερο εντύπωση. Όλες οι ζωγραφιές – οι οποίες είχαν μαύρο χρώμα – είχαν σαν κεντρικό πρόσωπο τον κάβουρα ο οποίος είχε προκαλέσει το ενδιαφέρον των παιδιών καθώς ήταν ένα πλάσμα που δεν γνώριζαν και καθώς έφερε την κάθαρση τιμώρησε την αλεπού που προσπάθησε να τον ξεγελάσει. Είναι φανερό εδώ το αίσθημα της δικαιοσύνης που έχουν μέσα τους τα παιδιά καθώς και η ανάγκη τους για γνωριμία με καινούργια και παράξενα αντικείμενα και πλάσματα.

(στο παράρτημα παρατίθενται ενδεικτικά κάποιες ζωγραφιές των παιδιών)

ε. 5. Πέμπτη παράσταση

Η πέμπτη παράσταση δόθηκε στις 18/1/2001 στο 30^ο νηπιαγωγείο Βόλου. Στην παράσταση αυτή δεν υπήρχε κανένα άγχος ,καμιά ανασφάλεια και φόβος. Τώρα πλέον είχα ήδη μια μικρή εμπειρία ,μπορούσα να αντιμετωπίσω κάτι απρόοπτο και να αυτοσχεδιάσω. Η πορεία της παράστασης ήταν ήδη γνωστή, δεν είχαμε τεχνικά προβλήματα να αντιμετωπίσουμε. Απλώς σκεφτήκαμε και στερεώσαμε τον μπερντέ στην ξύλινη κατασκευή από το μαγαζάκι του νηπιαγωγείου για να μπορούμε να κινούμαστε πιο άνετα και να μην κουραστούμε όπως στην προηγούμενη παράσταση. Με μεγάλο ενθουσιασμό και κέφι αρχίσαμε την παράσταση. Τα παιδιά ήταν καταπληκτικά, συμμετείχαν πολύ απαντούσαν , έκαναν ερωτήσεις, άνοιγαν διάλογο με τους ήρωες, τους έλεγαν τι θα έκαναν αυτά σε κάθε περίπτωση ή τους συμβούλευαν να προσέξουν διάφορα κ.τ.λ. Μάλιστα έδειχναν ιδιαίτερη αγάπη στην αλεπού ίσως γιατί αναγνώρισαν την φωνή της Κατερίνας που τους έκανε μάθημα αγγλικών για αρκετό διάστημα. Η όλη αυτή συμμετοχή μας έφτιαξε το κέφι και φάνηκε από τις επιτυχημένες ατάκες και αυτοσχεδιασμούς της στιγμής. Συχνά γελάσαμε και εμείς και σταματούσαμε για λίγο τη ροή της ιστορίας , κοιτιόμασταν μεταξύ μας και ευχαριστιόμασταν πολύ την παράσταση. Μάλιστα προσθέσαμε καινούρια στοιχεία στην παράσταση ύστερα από προτροπή των παιδιών που δεν ήθελαν να τελειώσει η ιστορία και ενθαρρυμένες από τις ιδέες και τα λεγόμενά τους. Έτσι ακολουθήσαμε τη συμβουλή των παιδιών να ανέβει η αλεπού πάνω στο δέντρο για να φτάσει τα σταφύλια και υιοθετήσαμε αυτή την πρότασή τους και στις επόμενες παραστάσεις μας. Έτσι συνεχίστηκε για λίγο ακόμη η παράσταση πέρα από το προκαθορισμένο τέλος της: τα παιδιά προτείνουν στην αλεπού να πει στον μπαμπά της να φέρει την καραμπίνα για να σκοτώσει τα ζώα που την κοροϊδεύουν για την ουρά της και τα ζώα υπερασπίζονται τον εαυτό τους λέγοντας ότι η αλεπού ήταν κακιά και πονηρή, γι 'αυτό έπαθε ό,τι έπαθε και δεν φοβούνται κανένα γιατί έχουν δίκιο και τα αφεντικά τους που τα προστατεύουν. Ήταν τέτοια η διάθεση των παιδιών και η δική μας που θα μπορούσε η παράσταση να διαρκέσει περισσότερο, να αυτοσχεδιάσουμε και να δώσουμε εξέλιξη στο προκαθορισμένο τέλος της ιστορίας μας, να ανοίγουμε δημιουργικό διάλογο με τα παιδιά και να επεκταθούμε περισσότερο. Δυστυχώς όμως η ώρα περνούσε και δε μπορούσαμε να συνεχίσουμε. Ίσως όμως έπρεπε να αδράξουμε την ευκαιρία και να συνεχίσουμε αυτή την ιστορία ..τέλος!! Τα παιδιά μας καταχειροκρότησαν μας έλεγαν ότι τους άρεσε πολύ η παράσταση και μας ζητούσαν

να πάμε ξανά και να τους παίξουμε κουκλοθέατρο. Ζητούσαν μάλιστα να ξαναπαίξουμε την ίδια παράσταση, να παίξουμε και άλλα έργα καθώς και την κοκκινοσκουφίτσα που την είχαν δει και στο video .Έπαιξαν και τα παιδιά πίσω από τη σκηνή και αν δεν έπρεπε να αναχωρήσουν από το νηπιαγωγείο δεν ξέρω πόση ώρα θα έπαιξαν με τις φιγούρες! *Οι αγκαλιές και τα φιλιά τους ήταν το καλύτερο δώρο και η απόδειξη ότι προσφέραμε κάτι που τα διασκέδασε και άγγιξε τις καρδιές τους . Η παράσταση αυτή ήταν μια καταπληκτική εμπειρία και με έκανε να νιώσω μοναδικά ως παιδαγωγός και κουκλοπαίχτης.*

ε. 6. Έκτη παράσταση

Η έκτη παράσταση δόθηκε στις 23/2/2001 σε παιδικό σταθμό ύστερα από πρόσκληση. Μετά από την εμπειρία των προηγούμενων παραστάσεων δεν υπήρχε άγχος σχετικά με την παράσταση (σκηνικά ,κίνηση φιγούρων ,διάλογοι κ.τ.λ) καθώς υπήρχε σκηνή με μπερντέ και είχαμε εξοικειωθεί - όσο γινόταν σε ερασιτεχνικό επίπεδο- με το θέατρο σκιών. *Το μόνο άγχος ήταν να ανταποκριθούμε στις προσδοκίες των υπευθύνων του σταθμού και στο επίπεδο των παιδιών που παρουσιαζόταν πολύ δουλεμένα.* Έπρεπε κατά κάποιο τρόπο να επιβεβαιώσουμε όσα θετικά είχαν ακούσει για την παράστασή μας και ήταν σαν να ζούσαμε - σε μικρότερο βέβαια βαθμό- σαν να βιώναμε τα συναισθήματα , το άγχος και το τρακ της πρώτης μας παράστασης στο συνέδριο. Η παράστασή μας θα έκλεινε τη γιορτή του παιδικού σταθμού για τις Απόκριες . Τα παιδιά είχαν ενημερωθεί ότι θα παρακολουθούσαν *παράσταση καραγκιόζη* και όχι θεάτρου σκιών και έτσι μόλις άρχισε η παράσταση αναζητούσαν και ρωτούσαν που ήταν ο καραγκιόζης .Η συμμετοχή τους ήταν μικρή καθώς έβλεπαν κάτι διαφορετικό από αυτό που περίμεναν και ήταν ήδη κουρασμένα από το χορό και το τραγούδι που είχαν προηγηθεί. Καταρχάς πρέπει να σημειωθεί ότι η παράσταση δόθηκε σε μια τεράστια αίθουσα εκδηλώσεων –τελετών και η σκηνή ήταν σε απόσταση από τα παιδιά και υπερυψωμένη καθώς έπρεπε να βρίσκεται σε σκοτεινό μέρος για όσο δυνατόν καλύτερο οπτικό αποτέλεσμα. Δεν υπήρχε καλή ακουστική ακόμα και με τη χρήση μικροφώνων. Ο μπερντές παρά τις προσπάθειες και τις παρεμβάσεις μας δεν ήταν καλά τεντωμένος και αυτό δημιουργούσε πρόβλημα στην κίνηση αλλά κυρίως στη σκίαση των φιγούρων. Το γεγονός ότι από τα πλάγια η σκηνή δεν ήταν καλυμμένη αλλά μας έβλεπαν οι νηπιαγωγοί που κάθονταν πλαγίως ,με έκανε να νιώσω κάπως άβολα καθώς *αισθανόμουν ότι όλες οι κινήσεις και οι μορφασμοί μου ελέγχονταν από τρίτους.* Και γενικά δεν είναι ότι καλύτερο να παρατηρούν αυτό που κάνεις πίσω από τη σκηνή. Αυτό ήταν και το πρώτο σοκ μπορώ να πω της παράστασης . Το δεύτερο ήταν ότι κατά τη διάρκεια των διαλόγων μας έκαναν παρατήρηση πίσω από τη σκηνή για τη σκίαση των φιγούρων. Όπως ήταν φυσικό δεν μπορούσαμε να μιλάμε μεταξύ μας και να προσέχουμε τα λόγια ενός τρίτου άσχετου προσώπου πίσω μας ! Ενώ είχαμε ήδη ενημερώσει ότι η παράσταση θα διαρκούσε περίπου 30 λεπτά , μέσα στο πρώτο δεκάλεπτο μας έγιναν 2 παρατηρήσεις – πάλι πίσω από τον μπερντέ από δύο νηπιαγωγούς την ώρα της συνομιλίας των ηρώων –να συντομεύσουμε γιατί τα παιδιά είχαν κουραστεί από τη γιορτή και έπρεπε να ετοιμαστούν για να

αναχωρήσουν με τα λεωφορεία. Αυτό το γεγονός μας άγχωσε ,αρχίσαμε να παραλείπουμε λόγια και ατάκες και να λέμε μόνο τα βασικά λόγια του σεναρίου. Μπορούσε όμως μια ιστορία 30 λεπτών να συμπυκωθεί σε ιστορία 10 λεπτών με αρχή ,μέση ,τέλος ,να μεταδώσει και να περάσει διάφορα πράγματα στα παιδιά και ταυτόχρονα να τα ψυχαγωγήσει; *Προσωπικά πιστεύω πως όχι.* Οι παρατηρήσεις συνεχιζόταν με νεύματα και κινήσεις των νηπιαγωγών που μας έβλεπαν από τις πλαϊνές θέσεις. Εκτός από το άγχος και την πίεση που νιώθαμε αρχίσαμε να χάνουμε το κέφι μας και να *εκνευριζόμαστε.* Ήταν η πρώτη φορά που από το πρώτο κιόλας λεπτό της παράστασης μας έγιναν τόσες παρατηρήσεις και αισθανθήκαμε πολύ άσχημα . Τα παιδιά που πλέον δε συμμετείχαν ,είχαν αρχίσει να μιλάνε μεταξύ τους και να μετακινούν τα καρεκλάκια τους για να φύγουν γρήγορα γρήγορα στις τάξεις τους και να ετοιμαστούν για την αναχώρησή τους. Εμείς δεν μπορούσαμε να παραλείψουμε κάποιο ήρωα από τη ιστορία γιατί δε θα υπήρχε πλοκή και συνέχεια στην ιστορία. Σε κάποιο σημείο της ιστορίας όπου η αλεπού και ο κάβουρας τραγουδούν μετά το γάμο τους ακούστηκαν χειροκροτήματα για να τελειώσει η παράσταση. Εμείς όμως συνεχίσαμε παρά την άσχημη αυτή παρέμβαση για να δώσουμε το δικό μας τέλος, το τέλος της ιστορίας μας . Βέβαια η παράσταση αυτή περισσότερο αγγαρεία θύμιζε από ένα σημείο και μετά, ένα ανακάτεμα και μπέρδεμα διαλόγων χωρίς συνέχεια και ειρμό, σαν να ήταν μια υποχρέωση που έπρεπε να φτάσει στο τέλος, να εκπληρωθεί. Φυσικά μετά το τέλος της παράστασης παρουσιαστήκαμε στα παιδιά μπροστά από τη σκηνή για τυπικούς μόνο λόγους και προσπαθήσαμε να μη δείξουμε τη δυσαρέσκεια μας για την αποτυχημένη αυτή παράσταση. *Γιατί πραγματικά για μένα αυτή η παράσταση ήταν σκέτη αποτυχία και το μόνο θετικό που βλέπω σ' αυτή είναι ότι ήταν μια ακόμη πλέον εμπειρία!* Βέβαια δε φταίγαμε εμείς για αυτή την αποτυχία αφού εμείς κινηθήκαμε όπως και στις προηγούμενες παραστάσεις. Απλώς στενοχωρήθηκα γιατί ενώ πιστεύαμε ότι θα ήταν μια παράσταση που θα απευθυνόταν σε κοινό με πολλές απαιτήσεις (τα παιδιά φυσικά δε φέρουν κανένα φταίξιμο) και σε παιδαγωγούς με εμπειρία και ικανότητες, δεν έγινε κάτι τέτοιο. Οπωσδήποτε είναι πολύ άσχημο ο κουκλοπαίχτης τελειώνοντας μια παράσταση να νιώθει ότι δεν πρόσφερε κάτι . Ευτυχώς ούτε για μια στιγμή δεν σκέφτηκα μετά από αυτή την αρνητική εμπειρία άσχημα και αρνητικά για παραστάσεις μελλοντικές. Αυτή ήταν μια μεμονωμένη περίπτωση που δε θα επηρέαζε την ψυχολογία μου για τις επόμενες παραστάσεις!

ε.7. Έβδομη και όγδοη παράσταση

Στις 2/4/2001 ανταποκριθήκαμε θετικά στην πρόσκληση του 18^{ου} και του 29^{ου} δημοτικού σχολείου Βόλου να ανεβάσουμε την παράσταση μας. Αυτή τη φορά μπορώ να πω χωρίς υπερβολές ότι δεν ένιωθα κανένα άγχος, φόβο, δισταγμό ή αγωνία για την παράσταση. Είχαμε ήδη έτοιμη τη σκηνή, είχαμε πλέον οργανωθεί και στήναμε και ξεστήναμε τη σκηνή χωρίς δυσκολίες, είχαμε αρνητικές και θετικές εμπειρίες και αισθανόμουν μια σιγουριά ότι όλα θα πάνε καλά. Πίστευα ότι μπορούσαμε πλέον να αντιμετωπίσουμε πιθανά προβλήματα και απρόοπτα. Η μόνη προετοιμασία που έκανα ήταν να ελέγξω τις φιγούρες (αν οι σπάγκοι ήταν στη θέση τους) και να διαβάσω μια φορά το αρχικό σενάριο! Αυτό έγινε πάλι από συνήθεια, ίσως να θεώρησα ότι αυτό θα ήταν ένα γούρι, ένα φυλακτό, κάτι που έπρεπε να κάνω για νιώσω ότι όλα πάνε κατά γράμμα..... ότι τηρήθηκε το τελετουργικό της υπόθεσης. Ίσως το έκανα επειδή αισθανόμουν αυτή τη σιγουριά και ένιωθα ότι έπρεπε να προετοιμαστώ λίγο πριν την παράσταση να πω ότι έστω διάβασα το σενάριο, έκανα μια μικρή προετοιμασία! Το μόνο που μπορώ να πω ότι με απασχολούσε ήταν η αντίδραση των παιδιών της ηλικίας του δημοτικού απέναντι στην παράσταση. Θα τους άρεσε; Είχαν συνηθίσει σε τέτοιου είδους θεάματα; Είναι γνωστό άλλωστε ότι η νοοτροπία του νηπιαγωγείου και του δημοτικού είναι διαφορετική, ότι οι εκπαιδευτικοί στις δύο αυτές βαθμίδες αντιμετωπίζουν τα πράγματα με άλλο μάτι, από άλλη σκοπιά! Σκεφτόμουν ακόμη ότι ίσως τα παιδιά του δημοτικού να μην απολάμβαναν την παράσταση όπως τα νήπια. Ήμουν λοιπόν περίεργη να δω τις αντιδράσεις αυτών και των παιδιών.

Αποφασίσαμε με τους δασκάλους να δώσουμε το ίδιο πρωινό 2 παραστάσεις καθώς ο αριθμός των παιδιών ήταν μεγάλος: μια παράσταση για την Α 'και Β' τάξη (80 παιδιά) και μια για την Γ' και Δ' τάξη (80 παιδιά επίσης) και να μην παρακολουθήσουν την παράσταση οι μεγαλύτερες τάξεις κατά πρώτον γιατί δεν είχαμε άλλο χρόνο στη διάθεσή μας και κατά δεύτερον ίσως να μην τους ενδιέφερε μια τέτοια παράσταση που απευθυνόταν σε παιδιά προσχολικής κυρίως ηλικίας.

Η αίθουσα που δώσαμε την παράσταση ήταν μεγάλη αλλά είχε καλή ακουστική και δε χρειάστηκε να χρησιμοποιήσουμε μικρόφωνο. Το φιλικό περιβάλλον και ο τρόπος που μας υποδέχτηκαν οι δάσκαλοι με έκαναν να νιώσω πολύ όμορφα και οικεία και μου δημιούργησε πολύ θετικά συναισθήματα.

Η πρώτη παράσταση έβδομη κατά σειρά δόθηκε για τα παιδιά της Α 'και Β' δημοτικού. Τα παιδιά ήταν καταπληκτικά. Συμμετείχαν απαντούσαν στους ήρωες

έκαναν κι αυτά διάφορες ερωτήσεις, χειροκροτούσαν, γελούσαν δυνατά και ασταμάτητα και μας αποδέχτηκαν από την πρώτη στιγμή . Βέβαια από την αρχή είχε δημιουργηθεί ένα ζεστό και φιλικό κλίμα καθώς ο διευθυντής του ενός σχολείου μίλησε με λίγα λόγια για την παράσταση με ήρεμο και φιλικό τόνο. Μάλιστα νιώσαμε τόσο όμορφα κατά τη διάρκεια της παράστασης που σκεφτόμασταν και λέγαμε πολύ έξυπνες ατάκες, γελούσαμε μεταξύ μας και πραγματικά το διασκεδάσαμε εμείς πρώτα ίσως περισσότερο και από τα παιδιά! Υπήρξαν και 1-2 φορές που από τα γέλια μας γι κάποια δευτερόλεπτα δε μιλούσαμε και δεν κινούσαμε τις φιγούρες (χωρίς βέβαια να δημιουργηθεί «κοιλιά» στην ιστορία) και φαινόταν ότι περνούσαμε καλά πίσω από τον μπερντέ!! Είχαμε πολύ κέφι και ζωντάνια και η ώρα πέρασε πολύ γρήγορα.

Στο τέλος της παράστασης τα παιδιά ήθελαν και ζητούσαν και συνέχεια, περίμεναν να συνεχιστεί και η ιστορία και ήταν ενθουσιασμένα .Κατάλαβαν ότι η παράσταση τελείωσε όταν βγήκαμε από τα παρασκήνια! Το ζεστό χειροκρότημα και το μπράβο ήταν ότι καλύτερο για μας .Μας έλεγαν ότι τους άρεσε πολύ η μυθοσαλάτα μας και μας ζητούσαν να πάμε ξανά να δώσουμε παράσταση. Ακόμα τα καλά λόγια και ο ενθουσιασμός των δασκάλων μας έκαναν να νιώσουμε ακόμα καλύτερα. Μάλιστα μας επαινούσαν τόσο πολύ που μας έκανε εντύπωση –όχι γιατί δεν πιστεύαμε ότι θα άρεσε τόσο πολύ η μυθοσαλάτα μας- αλλά ίσως γιατί δεν περιμέναμε να είναι τόσο διαχυτικοί και εγκάρδιοι οι δάσκαλοι που δεν ασχολούνται και τόσο με το κουκλοθέατρο!

Μετά από ένα σύντομο διάλειμμα δώσαμε τη δεύτερη όγδοη κατά σειρά για τα παιδιά της Γ΄ και Δ΄ δημοτικού. Και αυτή η παράσταση πήγε πολύ καλά ,τα παιδιά συμμετείχαν γελούσαν και χειροκροτούσαν μέσα από την καρδιά τους.

Δεν ήταν βέβαια τόσο εκδηλωτικά όπως τα μικρότερα παιδιά στην προηγούμενη παράσταση αλλά ανταποκρίθηκαν πολύ θετικά. Και εμείς αν και ήμασταν λίγο κουρασμένες ευχαριστηθήκαμε πολύ και αυτή την παράσταση , προσθέσαμε καινούρια στοιχεία και ατάκες ,κάναμε διάφορα σχόλια για καθημερινά γεγονότα και διασκεδάσαμε σαν μικρά παιδιά.

Και οι 2 παραστάσεις ήταν μια πολύ θετική εμπειρία .Πιστεύω ότι και τα παιδιά του δημοτικού έχουν ανάγκη και πρέπει να έρχονται σε επαφή με το κουκλοθέατρο. Άλλωστε τελικά το κουκλοθέατρο και γενικότερα η διασκέδαση και η ψυχαγωγία ηλικίες δεν κοιτά!!

Μετά από αυτή την εμπειρία δε θα προβληματιζόμουν καν να ξαναδώσω παράσταση σε δημοτικό. Βέβαια τα παιδιά των συγκεκριμένων δημοτικών

ασχολούνται με την έκδοση της παιδικής εφημεριδούλας Αργοναύτες (ένθετο στην εφημερίδα Θεσσαλία κάθε Σάββατο). Τέλος αυτό που μου έκανε εντύπωση και με χαροποίησε ιδιαίτερα είναι ότι κάποια παιδιά από τις μεγάλες τάξεις του δημοτικού εξέφρασαν την επιθυμία να παρακολουθήσουν την παράσταση και να διασκεδάσουν όπως τα υπόλοιπα παιδιά!

ε΄) Από την πρώτη ως την τελευταία παράσταση: μια συνολική θεώρηση...

Σκέφτομαι όλες τις παραστάσεις του θεάτρου σκιών «Ένα τσουκάλι γεμάτο...μύθους» που έχω δώσει ως σήμερα... Το πρώτο πράγμα που μου έρχεται στο μυαλό ήταν ότι ήταν μια μοναδική και ξεχωριστή εμπειρία. Το να δημιουργείς και να παρουσιάζεις μια παράσταση με φαντασία, μεράκι και αγάπη είναι πραγματικά κάτι το υπέροχο! Κάθε παράσταση και μια μοναδική εμπειρία θετική και αρνητική. Στη ζωή μαθαίνουμε και από τις όμορφες αλλά και από τις άσχημες στιγμές, καταστάσεις και συνθήκες. Καθετί που μας γεμίζει με γνώσεις και εμπειρία μας βοηθά να προχωράμε μπροστά, να βάζουμε υψηλότερους στόχους και να κατακτάμε την κορυφή.

Σε κάθε καινούργιο που κάνουμε ή γενικότερα κάθε φορά που οργανώνουμε κάτι τόσο εύκολο κι αν είναι κι ανταποκρίνεται στις δυνατότητες και τις ικανότητες μας, νιώθουμε αγωνία και φόβο. Ταυτόχρονα όμως αποκτάμε εμπειρία, εξάσκηση και γνώσεις. Έτσι λοιπόν και οι παραστάσεις με έφεραν σε επαφή με το θέατρο σκιών όχι σαν επαγγελματία και καλλιτέχνη αλλά ως φοιτήτρια και παιδαγωγό και με βοήθησαν να είμαι ανοικτή σε τέτοιες παρόμοιες εμπειρίες και καταστάσεις.

Τα συναισθήματα σε κάθε παράσταση πολλά και ποικίλα. Οποσδήποτε τώρα τις αναπολώ και τις φέρω στο νου μου ζώντας εκείνες τις στιγμές αλλά χωρίς την ίδια συναισθηματική φόρτιση. Όλες οι παραστάσεις είχαν σαν κεντρικό άξονα το ίδιο θέμα αλλά ήταν τόσο διαφορετικές μεταξύ τους. Με δύο λόγια μπορώ να πω ότι αυτό που τις διαφοροποιούσε ήταν:

- ο χώρος

Δώσαμε παράσταση σε μεγάλους και μικρούς χώρους, σε επαγγελματική σκηνή, κουκλοθέατρο νηπιαγωγείου και αυτοσχέδιες σκηνές. Σε χώρους με καλή ακουστική και κατάλληλο φωτισμό ή μη, σε χώρους περισσότερο ή λιγότερο ζεστούς και φιλόξενους. Οποσδήποτε ο χώρος επηρέαζε κάθε φορά την ψυχολογία και την απόδοσή μας, διευκόλυνε ή όχι τον αυτοσχεδιασμό μας, την κίνηση των φιγούρων κ.τ.λ.

- το κείμενο.

Το σενάριο ήταν φυσικά το ίδιο αλλά σε κάθε παράσταση υπήρχε αυτοσχεδιασμός, χιουμοριστικές και έξυπνες ατάκες, διάλογοι προσεγμένοι και εμπλουτισμένοι με κωμικοτραγικές καταστάσεις της καθημερινότητας και με θέματα που άπτονται στα ενδιαφέροντα, τις ανάγκες και τις γνώσεις των παιδιών. Η ανταπόκριση του κοινού

οδηγούσε την εξέλιξη της μυθοσαλάτας, μας έκανε να προσθέτουμε ή να αφαιρούμε φράσεις και ατάκες και να αυτοσχεδιάζουμε.

- το ακροατήριο.

Οπωσδήποτε η συμμετοχή και οι αντιδράσεις των θεατών έδιναν χρώμα στις παραστάσεις και επηρέαζαν τη ροή της ιστορίας, της μυθοσαλάτας μας. Κι η δική μας αντίδραση, προετοιμασία και ψυχολογία επηρεαζόταν από το κοινό της κάθε παράστασης. Διαφορά στο τρόπο συμπεριφοράς μας απέναντι στους θεατές δεν υπήρξε μόνο μεταξύ της πρώτης παράστασης στο συνέδριο (θεατές ενήλικες) και της δεύτερης παράστασης στο «Στέκι Παιδιού» (θεατές παιδιά) αλλά και σε όλες τις επόμενες παραστάσεις. Δεν άλλαζαν μόνο οι ηλικίες των παιδιών (π.χ νηπιαγωγείο – δημοτικό) αλλά και το γνωστικό, πνευματικό συναισθηματικό, ψυχικό κοινωνικό επίπεδο των απιδιών, η συμμετοχή και το ενδιαφέρον τους, το χειροκρότημα, τα «μπράβο» και το γέλιο τους.

- η ψυχολογία μου

Το χαρακτηριστικό του κάθε ακροατηρίου με έκαναν από ψυχολογικής πλευράς να αντιμετωπίζω διαφορετικά την κάθε παράσταση. Στην πρώτη παράσταση το άγχος ήταν μεγάλο όχι μόνο γιατί ήταν η πρώτη παράσταση και δεν γνώριζα πως θα έβγαινε το έργο αλλά και γιατί κρινόμασταν από ενήλικες και έπρεπε να ήμασταν άψογες. Στις επόμενες παραστάσεις δεν συνέβαινε αυτό. Ήδη υπήρχε μια εμπειρία (που κάθε φορά γινόταν πιο πλούσια όσο αυξανόταν ο αριθμός των παραστάσεων) και το κοινό ήταν παιδιά.

Βέβαια εύκολα θα μπορούσε να υποστηρίξει κάποιος ότι μια παράσταση με παιδιά πραγματοποιείται με λιγότερες δυσκολίες. Αρκεί ο καλλιτέχνης να είναι παιδαγωγός και προετοιμασμένος για απρόοπτα και όλα εξελίσσονται κατ' ευχή. Η εμπειρία μου ωστόσο δείχνει ότι οι δυσκολίες που αντιμετωπίσαμε στις παραστάσεις για τα παιδιά δεν ήταν καθόλου μηδαμινές και ας ήμαστε προετοιμασμένες για όλα. Και μάλιστα, ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στο γεγονός ότι τα παιδιά επικεντρώνονται και ενδιαφέρονται για τους ήρωες, για το ζωντάνεμα των φιγούρων. Ταυτίζονται μαζί τους και το χειροκρότημα δεν είναι για τον καλλιτέχνη αλλά για τους ήρωες!

Συγκρίνοντας τώρα την πρώτη και την τελευταία παράσταση παρατηρώ τεράστιες αλλαγές στην ψυχολογία και τη διάθεσή μου. Η πρώτη παράσταση θα μείνει οπωσδήποτε χαραγμένη στη μνήμη και στην καρδιά μου γιατί τα συναισθήματα που βίωσα τότε, άγχος, φόβος, αγωνία, χαρά, ανυπομονησία, ενθουσιασμός κτλ. – ήταν

πολύ έντονα. Βέβαια και οι παραστάσεις με τα παιδιά με γέμισαν με δυνατά συναισθήματα και με βοήθησαν να νιώσω τη χαρά του να προσφέρεις ως παιδαγωγός και να επηρεάζεις τις παιδικές ψυχές. Ακόμα θυμάμαι τα γέλια και τις αντιδράσεις των παιδιών στην παράσταση στο 3οο νηπιαγωγείο και στην παράσταση για την Α΄ και Β΄ τάξη του δημοτικού σχολείου που για μένα ήταν από τις καλύτερες παραστάσεις. Το αρχικό άγχος, αγωνία και φόβος σε κάθε παράσταση γινόταν ολοένα και μικρότερο και τη θέση τους άρχισε σταδιακά να παίρνει η σιγουριά, η αυτοπεποίθηση, η χαρά, ο ενθουσιασμός. Δεν υπήρχαν προβλήματα κατασκευαστική ή τεχνικής φύσεως να με απασχολούν, είχα αποκτήσει τον έλεγχο του «σεναρίου» και της δομής της παράστασης, ένιωθα να κάνω κάτι πολύ οικείο και αγαπητό σε μένα. Βέβαια αν κάθε φορά έδινα παράσταση με διαφορετικές φιγούρες, σενάριο, σκηνικά κτλ θα υπήρχε περισσότερη προετοιμασία και προφανώς λίγο περισσότερο άγχος. Αν τώρα μας προτείνουν να ξαναδώσουμε την παράσταση οπωσδήποτε θα δεχτώ χωρίς δεύτερη σκέψη, θα είμαι σίγουρη ότι μπορώ να αντιμετωπίσω πιθανές δυσκολίες, προβλήματα και απρόοπτα και βέβαια θα δώσω παράσταση χωρίς πρόβα. Μάλιστα αυτή τη φορά δεν θαδιαβάσω ούτε καν το σενάριο γιατί αισθάνομαι πλέον ότι δεν χρειάζεται κανένα «γούρι» ή «τελετουργικό» για να πάει καλά η παράσταση.

Το παν είναι να αγαπάς αυτό που κάνεις, να αφήνεις τον εαυτό σου ελεύθερο να μην φοβάσαι να εκτεθείς, να δοκιμάσεις το καινούργιο, να αυτοσχεδιάσεις και τελικά να ρισκάρεις. Μόνο και μόνο η εμπειρία, πέρα από το αποτέλεσμα, της προετοιμασίας και της οργάνωσης είναι τρομερή. Όπως λέει και ο Καβάφης ο προορισμός του ταξιδιού είναι η Ιθάκη αλλά σημασία έχει πόσες στάσεις θα κάνεις πριν φτάσεις εκεί και πόσα λιμάνια θα επισκεφτείς!

Πιστεύω ότι τώρα κάθε μελλοντική παράσταση κουκλοθέατρου θα την βλέπω με λιγότερο άγχος και δεν θα με προβληματίζει, αγχώνει η προετοιμασία και η οργάνωσή της. Δεν θα υποτιμήσω τις δυσκολίες και τις ιδιαιτερότητες κάθε παράστασης αλλά θα σκεφτώ περισσότερο τις γνώσεις και τις εμπειρίες που θα μου προσφέρει αυτή.

Κεφάλαιο 9 : Συζήτηση της έρευνας και γενικά συμπεράσματα

« ... το κουκλοθέατρο θέλει πάνω από όλα να το διασκεδάσεις εσύ ο ίδιος και να το κάνεις με την ψυχή σου...»

Αυτή η φράση της Βούλας Γεωργιάδη πιστεύω ότι εκφράζει όλους όσους κατέθεσαν την εμπειρία και τα συναισθήματά τους για τις κουκλοθεατρικές παραστάσεις στην παρούσα εργασία και την προσωπική μου εμπειρία από το κουκλοθέατρο. Οι συμφοιτητές μου, η Μαρία Ασημάκη, ο Βαγγέλης Κτιστόπουλος, ο Δημήτρης Μανδώρας, η Βούλα Γεωργιάδη, η Κατερίνα Ζησάκη μίλησαν για τις εντυπώσεις και τα συναισθήματά τους, για το άγχος και την αγωνία τους, για τη χαρά και τον ενθουσιασμό τους κατά την προετοιμασία και την οργάνωση μιας παράστασης.

Κοινό στοιχείο όλων των παραπάνω προσώπων η αγάπη μας για τα παιδιά και το κουκλοθέατρο, η ανάγκη και η επιθυμία να εκφραστούμε και να πλησιάσουμε τα παιδιά μέσα από την τέχνη και την κούκλα, το γεγονός ότι όλοι είμαστε παιδαγωγοί και ξεκινήσαμε την πρώτη μας επαφή με το κουκλοθέατρο θεωρητικά και πρακτικά στα πλαίσια των σπουδών μας. Το πρώτα βήματα έγιναν δειλά δειλά και οι εμπειρίες έγιναν πιο πλούσιες με το πέρασμα του χρόνου.

Οι φοιτητές του Π.Τ.Π.Ε. του Π.Θ. (όσοι επέλεξαν το μάθημα « Κουκλοθέατρο» στο 4^ο έτος των σπουδών τους) ως ερασιτέχνες και παιδαγωγοί καταπιάστηκαν με το αντικείμενο του κουκλοθεάτρου και έκανα το ντεμπούτο τους στο χώρο με τις παραστάσεις που ανέβασαν το Γενάρη του 2001. Οπωσδήποτε έλειπε η εμπειρία και η πρακτική εξάσκηση. Η αγωνία και το άγχος κατά την προετοιμασία και την οργάνωση της παράστασης αλλά και την ώρα της παράστασης για την αίσια έκβασή της και την επαφή με το κοινό, αρκετά μεγάλο. Ήταν όμως ένα πρώτο βήμα, ένα βήμα που τους έφερε πιο κοντά σε αυτό που τους γέμιζε με άγχος : στην κατασκευή των κούκλων και των σκηνικών, στο σενάριο, στην κίνηση και στο ζωντάνεμα της κούκλας, στο χρωματισμό της φωνής, στην αποδοχή ή μη του ακροατηρίου. Αυτό που έχει σημασία όμως είναι ότι οι εντυπώσεις και τα συναισθήματα των φοιτητών για μια μελλοντική παράσταση που πριν τη συγκεκριμένη παράσταση ήταν ανάμικτα, θετικά και αρνητικά μετατράπηκαν σε θετικά και ευχάριστα μετά το τέλος της παράστασης και έκαναν έτσι το πρόσωπο των φοιτητών να λάμπει από ικανοποίηση!

Οι επαγγελματίες κουκλοπαίχτες ή καλύτερα οι επαγγελματίες – εμψυχωτές

πέρασαν από αυτό το στάδιο όταν ήταν και οι ίδιοι φοιτητές και τώρα αντιμετωπίζουν διαφορετικά μια κουκλοθεατρική παράσταση. Η αγάπη και το μεράκι παραμένει το ίδιο, είναι η κινητήρια δύναμη για το στήσιμο μιας παράστασης. Η εμπειρία απλώς – όπως είναι φυσικό – είναι διαφορετική. Κάθε αναπάντεχο μπορεί να αντιμετωπιστεί χωρίς να γίνει αντιληπτό, η προετοιμασία και η οργάνωση γίνεται συνεργατικά, με πιο χαλαρούς ρυθμούς, με περισσότερη σιγουριά, επιδεξιότητα και το αποτέλεσμα είναι ακόμα καλύτερο. Το άγχος και η αγωνία δε λείπουν. Κάποιες φορές μάλιστα είναι πιο έντονα γιατί οι κουκλοπαίχτες φέρουν την ευθύνη για την όλη παράσταση. Είναι όμως στην αρχή της παράστασης, μέχρι να πέσει η πρώτη ατάκα, να ακουστούν οι πρώτες φράσεις του σεναρίου. Βέβαια υπάρχει και η περίπτωση της Βούλας Γεωργιάδη που η λέξη άγχος δε φαίνεται να λείπει κάτι στην κουκλοπαίχτρια – εμπυχωτρία. Για αυτή το κουκλοθέατρο βελτιώνεται όσο το ασκείς και αρκεί να διασκεδάσει ο κουκλοπαίχτης για να μεταδώσει τον ενθουσιασμό και τη χαρά του και στο κοινό, στους θεατές.

Η Κατερίνα και εγώ είχαμε την τύχη να ασχοληθούμε περισσότερο από τους συμφοιτητές μας με το κουκλοθέατρο – πάντα βέβαια ως ερασιτέχνες και παιδαγωγοί και ποτέ ως επαγγελματίες! Κάθε παράσταση που δίναμε μας γέμιζε με σιγουριά, μας έκανε να αποβάλλουμε το άγχος και το τρακ μας, να γινόμαστε παιδιά και να απολαμβάνουμε την κάθε στιγμή και την κάθε ατάκα των ηρώων μας. Φαινόταν άλλωστε στον αυτοσχεδιασμό και στις πετυχημένες ατάκες μας πόσο ενθουσιαζόμασταν και «συμμετείχαμε» στα δρώμενα του έργου μας!

Συγκρίνοντας και σχολιάζοντας τις εμπειρίες των συμφοιτητών μου αλλά και των κουκλοπαιχτών-εμφυχωτών, σκέφτομαι ότι η δική μου εμπειρία τοποθετείται κάπου στη μέση: έχω μεγαλύτερη εμπειρία από τους συμφοιτητές μου και μικρότερη εμπειρία από τους επαγγελματίες κουκλοπαίχτες! Νιώθω λιγότερο άγχος και αγωνία για μια μελλοντική παράσταση από τους συμφοιτητές μου αλλά πρέπει να αποκτήσω μεγαλύτερη εμπειρία και γνώσεις όπως τα μέλη της κουκλοθεατρικής ομάδας και να αντιμετωπίσω κάθε παράσταση σαν μια καινούργια πρόκληση που να με γοητεύει και να με κάνει να νιώθω μόνο σιγουριά για το αποτέλεσμα όπως η Γεωργιάδη Βούλα.

Η εμπειρία λοιπόν και η εξάσκηση είναι αυτό που χρειάζεται για να αντιμετωπίζεις μια παράσταση με λιγότερο άγχος και αγωνία. Όσο πιο πολύ εξοικειώνεσαι με το «αντικείμενο» που σε ενδιαφέρει τόσο πιο πολύ το κατακτάς και το τελειοποιείς.

Τα δεδομένα και οι πληροφορίες που συνέλεξα κατά την έρευνα μου επιβεβαίωσαν τις υποθέσεις της ερευνάς μου: κατά την προετοιμασία και την οργάνωση μιας παράστασης ο κουκλοπαίχτης νιώθει χαρά, ενθουσιασμό, έχει την αίσθηση της δημιουργίας αλλά νιώθει και άγχος, αγωνία, ντροπή. Τα αρνητικά συναισθήματα που του γεννιούνται οφείλονται στο γεγονός ότι ο κουκλοπαίχτης έχει να φροντίσει και να ασχοληθεί με πολλές δραστηριότητες, πρέπει να επιδείξει ικανότητα και επιδεξιότητα στην κατασκευή των κούκλων και των σκηνικών, στο σενάριο-διαλόγους των ηρώων, στο χρωματισμό της φωνής, στο ακροατήριο.

Η εμπειρία που αποκομίζει είναι μεγάλη (θετική και αρνητική) και η προσφορά του στο κοινό ακόμη μεγαλύτερη. Ο κουκλοπαίχτης αποκτά γνώσεις, επικοινωνεί με το κοινό, γνωρίζει τον εαυτό του και τους άλλους, αισθάνεται τη χαρά της δημιουργίας, διασκεδάζει και ψυχαγωγείται και ο ίδιος. Προσφέρει γνώσεις, «περνάει» μηνύματα, προβληματίζει τους θεατές του, τους βοηθά να επικοινωνήσουν, να εκφραστούν και φυσικά τους ψυχαγωγεί και τους διασκεδάζει.

Κλείνοντας, θα ήθελα να επαναλάβω κάτι που ανέφερε ο Βαγγέλης Κτιστόπουλος στη συνέντευξη: μια καινούργια ηθοποιός που έπαιζε μαζί με την Κατίνα Παξινού, της λέει στην πρώτη παράστασή της: « Κυρία Παξινού, εγώ δεν έχω καθόλου άγχος». « Μη στεναχωριέσαι κορίτσι μου, θα σου 'ρθει και αυτό με το ταλέντο»!!

Όταν λοιπόν ασχολούμαστε με κάτι στο οποίο δίνουμε ένα κομμάτι από τον εαυτό μας, δεν είναι δυνατόν να μην έχουμε άγχος για την έκβασή του. Βέβαια δε σημαίνει ότι το άγχος αυτό θα λειτουργεί ανασταλτικά. Αντίθετα θα μας βοηθά στη δημιουργία. Το άγχος αυτό οπωσδήποτε θα μετριάζεται κάθε φορά που μια καινούργια παράσταση θα προστίθεται στην εμπειρία μας, κάθε φορά που θα κάνουμε ένα παιδικό πρόσωπο να χαμογελάσει, κάθε φορά που θα ξεπερνάμε δυσκολίες και εμπόδια.

Δε θα είναι το άγχος που θα μας γεμίζει αρνητικά συναισθήματα αλλά το άγχος που θα μας βοηθά να οργανωθούμε όσο το δυνατόν καλύτερα, το άγχος εκείνο που θα ζεσταίνει την καρδιά μας και θα μας κάνει να ανυπομονούμε για την παράστασή μας!!

Το να δημιουργεί κανείς – υποστηρίζει η Πέπη Δαράκη – σημαίνει πως ρισκάρει προσπαθώντας συνεχώς για κάτι. Επειδή του κουκλοθέατρο ανήκει στον πραγματικό και φανταστικό κόσμο πρέπει να ξεπεράσουμε τα δικά μας όρια αυτοπεριορισμού, πραγματικά ή φανταστικά.

Οι γνώσεις δίνουν φτερά και όταν φτάνει κανείς στη νίκη, αυτό του δημιουργεί μια καινούργια πρόκληση !!

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

- 1) Αναστασόπουλος Χρ., Για μια νέα θεώρηση πάνω στο κουκλοθέατρο, εκδόσεις Ηράκλειτος, Αθήνα χ.χ.
- 2) Αναστασόπουλος Χρ., Κουκλοθεατρικά και όχι μόνο! Εκδόσεις Αχαϊκές, Πάτρα 1991.
- 3) Γιαννοπούλου Άννη Γ., Το παιδαγωγικόν κουκλοθέατρον, η σημασία, τα μέσα και η εφαρμογή αυτού, εκδοτικός οίκος Δημητράκου Α.Ε., Αθήναι 1933.
- 4) Δαράκη Πέπη, Κουκλοθέατρο, εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 1986.
- 5) Επιστημονική περιοδική έκδοση της ΟΜΕΡ, 2000, τεύχος 4, Ερευνώντας τον κόσμο του παιδιού, εκδόσεις Ελληνικά γράμματα.
- 6) Εργαστήριο εξελικτικής ψυχολογίας και ψυχοπαθολογίας του Π.Τ.Π.Ε του Π.Θ. (Υπεύθυνη εργαστηρίου Ζαφειροπούλου Μαρία, επίκουρη καθηγήτρια του Π.Τ.Π.Ε. του Π.Θ.
 - Τι πρέπει να ξέρω για το άγχος και τον πανικό
 - Τι πρέπει να ξέρω για την μετατραυματική διαταραχή άγχους
- 7) Ηρόδοτος, Βιβ. ΙΙ, 48, - Μεγάλη Ελληνική Εγκ. Πυρσός, εκδ. Πυρσός, Αθήνα 1928
- 8) Θεοχάρη-Περάκη Ελένη, Κουκλοθέατρο, Τέχνη και Τεχνική, εκδόσεις «Εστίας»Ι.Δ.Κολλάρου & Σία Α.Ε., Αθήνα 1988.
- 9) Κακούρη Κατερίνα, Προαισθητικές μορφές θεάτρου, εκδ. Οι Φίλοι του Βιβλίου, Αθήνα 1946
- 10) Κοντογιάννη Άλκηστις, κουκλο-θέατρο σκιών, Αθήνα 1992.
- 11) Κόφφας Αλέξανδρος, Δραστηριότητες αισθητικής αγωγής στο νηπιαγωγείο (θεωρία και πράξη), Αθήνα 1989.
- 12) Μαγουλιώτης Απ. Ν. Ιστορία κουκλοθέατρου, Πανεπιστημιακές σημειώσεις, Βόλος 2000.
- 13) Μαγουλιώτης Απ. Ν. Κουκλοθέατρο Ι πώς στήνεται ένα έργο, εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 1994.
- 14) Μαγουλιώτης Απ. Ν. Το θέατρο ως τέχνη, το θέατρο ως παιχνίδι, (σκηνική παρουσίαση), πανεπιστημιακές σημειώσεις, Βόλος 1999.
- 15) Νασιάκου Μαρία. Η ψυχολογία σήμερα 1. Γενική ψυχολογία, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1982.

- 16) **Νασιάκου Μαρία.** Η ψυχολογία σήμερα 2. Κλινική ψυχολογία, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1982.
- 17) **Παϊδούση Ειρήνη,** Επιλογή από το έργο της ΕΙΡΗΝΗΣ ΠΑΪΔΟΥΣΗ, Αθήνα 1963.
- 18) **Πνύκας Σπύρος.** Ο αισθητικό θεατής, Αθήνα 1982.
- 19) **Πούχγερ Βάλτερ,** Το λαϊκό παραδοσιακό κουκλοθέατρο στα Βαλκάνια, π. Δρώμενα 3/ 4 1984
- 20) **Φράγκος Χρήστος Π.** Ψυχοπαιδαγωγική: θέματα παιδαγωγικής ψυχολογίας παιδείας διδακτικής και μάθησης, εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 1998.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΑ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

- 21) **Γκαλικο Πολ.** Αγάπη από εφτά κούκλες, μετ. Κοντολέων Κ., εκδόσεις Στάχυ, Αθήνα 1999.
- 22) **Delpeux Η.** Κούκλες και μαριονέτες, μετ. Στουρμπουλή Α, εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 1987.
- 23) **Fontana David.** Άγχος και η αντιμετώπισή του, μετ. Τερζίδου Μ., εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1995.
- 24) **Kennerley Helen.** Ξεπερνώντας το άγχος: ένας οδηγός αυτοβοήθειας με γνωστικές – συμπεριφοριστικές τεχνικές, μετ. Ευσταθίου Γ – Αγγέλη Κ., εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1999.
- 25) **Rambert L. Madeleine.** Η συναισθηματική και η ηθική ζωή του παιδιού, μετ. Βασδέκη Γ., εκδόσεις Δίπτυχο, Αθήνα χ.χ
- 26) **Silone Derrick – Manicavasagar Vijaya.** Ξεπερνώντας τον πανικό. Ένας οδηγός αυτοβοήθειας με γνωσιακές – συμπεριφοριστικές τεχνικές, μετ. Βουλαλάς Ν., εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2000.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 10

Ερωτηματολόγια
(πρώτο και δεύτερο)

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α΄

(Πριν το ανέβασμα παράστασης στο μάθημα «κουκλοθέατρο»)

Στα πλαίσια της πτυχιακής ερευνητικής εργασίας μου θα ήθελα να συλλέξω πληροφορίες σχετικά με το ανέβασμα μιας κουκλοθεατρικής παράστασης. Οι απαντήσεις σας στο ερωτηματολόγιο αυτό θα συμβάλλουν σημαντικά στην προσπάθειά μου αυτή.

1. Έχετε παίξει έως τώρα κουκλοθέατρο; ΝΑΙ ΟΧΙ
 Αν ναι, ποιες ήταν οι εντυπώσεις σας;

2. Τι συναισθήματα σας γεννιούνται σήμερα όταν σκέφτεστε να δώσετε μία παράσταση;

3. Αν πρόκειται να ανεβάσετε μία παράσταση νιώθετε:

Αγωνία; Πολύ	☐	Φόβο; Πολύ	☐	Ντροπή; Πολύ	☐
Μέτρια	☐	Μέτρια	☐	Μέτρια	☐
Καθόλου	☐	Καθόλου	☐	Καθόλου	☐

4. Κατά πόσο πιστεύετε ότι τα παραπάνω συναισθήματα οφείλονται στις εξής δραστηριότητες :

- κατασκευή κούκλων και σκηνικών

Πολύ	☐
Μέτρια	☐
Καθόλου	☐

-σενάριο – διάλογοι ηρώων

Πολύ	☐
Μέτρια	☐
Καθόλου	☐

- κίνηση των κούκλων

Πολύ	☐
------	--------------------------

	Μέτρια	☐
	Καθόλου	☐
- χρωματισμός της φωνής	Πολύ	☐
	Μέτρια	☐
	Καθόλου	☐
- ακροατήριο
(αν είμαι πειστική, αν με
αποδεχτεί, αν προκαλέσω
γέλιο)	Πολύ	☐
	Μέτρια	☐
	Καθόλου	☐
- σε κάτι άλλο:		

5. Κατά τη γνώμη σας και τη μέχρι τώρα εμπειρία σας σε ποιόν τομέα θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη βαρύτητα για μια επιτυχημένη κουκλοθεατρική παράσταση;
6. Τι πιστεύετε ότι θα αποκομίσετε από μία παράσταση που θα ανεβάσετε;
7. Τι πιστεύετε ότι θα προσφέρετε στο ακροατήριο ανεβάζοντας μια κουκλοθεατρική παράσταση;

Ευχαριστώ πολύ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Β΄

(Μετά το ανέβασμα της παράστασης στο μάθημα «κουκλοθέατρο»)

Στα πλαίσια της πτυχιακής ερευνητικής εργασίας μου θα ήθελα να συλλέξω πληροφορίες σχετικά με το ανέβασμα μιας κουκλοθεατρικής παράστασης. Οι απαντήσεις σας στο ερωτηματολόγιο αυτό θα συμβάλλουν σημαντικά στην προσπάθειά μου αυτή.

1. Έχετε παίξει έως τώρα κουκλοθέατρο; ΝΑΙ ΟΧΙ
 Αν ναι, ποιες ήταν οι εντυπώσεις σας;

2. Τι συναισθήματα σας γεννιούνται σήμερα όταν σκέφτεστε να δώσετε μία παράσταση;

3. Αν πρόκειται να ανεβάσετε μία παράσταση νιώθετε:

Αγωνία; Πολύ	☐	Φόβο; Πολύ	☐	Ντροπή; Πολύ	☐
Μέτρια	☐	Μέτρια	☐	Μέτρια	☐
Καθόλου	☐	Καθόλου	☐	Καθόλου	☐

4. Κατά πόσο πιστεύετε ότι τα παραπάνω συναισθήματα οφείλονται στις εξής δραστηριότητες :

- κατασκευή κούκλων και σκηνικών

Πολύ
Μέτρια
Καθόλου

- σενάριο – διάλογοι ηρώων

Πολύ
Μέτρια
Καθόλου

- κίνηση των κούκλων

Πολύ
Μέτρια
Καθόλου

- χρωματισμός της φωνής

Πολύ
Μέτρια
Καθόλου

- ακροατήριο

(αν είμαι πειστική, αν με αποδεχτεί, αν προκαλέσω γέλιο)

Πολύ
Μέτρια
Καθόλου

- σε κάτι άλλο:

5. Κατά τη γνώμη σας και τη μέχρι τώρα εμπειρία σας σε ποιόν τομέα θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη βαρύτητα για μια επιτυχημένη κουκλοθεατρική παράσταση;

6. Τι πιστεύετε ότι θα αποκομίσετε από μία παράσταση που θα ανεβάσετε;

7. Τι πιστεύετε ότι θα προσφέρετε στο ακροατήριο ανεβάζοντας μια κουκλοθεατρική παράσταση;

8. Ποιες ήταν οι αντιδράσεις των θεατών στην κουκλοθεατρική παράσταση που ανεβάσατε και πώς σας επηρέασαν;

Ευχαριστώ πολύ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 20

Φωτογραφικό υλικό από τις παραστάσεις	
Υλικό από δημοσιεύσεις για τις παραστάσεις:	1-10
- πρόγραμμα του συνεδρίου «Θέατρο Σκιών και Εκπαίδευση» όπου δώσαμε την πρώτη και πειραματικής μας παράσταση	11-12
- ανακοίνωση τύπου από το Π.Τ.Ν. του Π.Θ. για το συνέδριο «Θέατρο Σκιών και Εκπαίδευση»	13
- δημοσίευση στο έντυπο «Ο Καραγκιόζης μας» (τεύχος 13 ^ο Ιούνιος 2000)	14
- πρόγραμμα του συνεδρίου «Το Κουκλοθέατρο μια νέα προσέγγιση στην εκπαιδευτική πράξη» όπου καταθέσαμε την εμπειρία μας	15-16
- ανακοίνωση τύπου στην εφημερίδα «Θεσσαλία» για την παράσταση στο 18 ^ο και 29 ^ο Δημοτικό Σχολείο Βόλου	17
- δημοσίευση στην εφημεριδούλα «Αργοναύτες» (εβδομαδιαίο ένθετο στην «Θεσσαλία»)	18
Εικαστική έκφραση των παιδιών του 2 ^{ου} και 3 ^{ου} νηπιαγωγείου Βόλου με ζωγραφική	19-23

Φωτ.1: « η αλεπού συναντάει το σκύλο...»

Φωτ. 2 : « πιάνει κουβέντα με τον κόρακα»

Φωτ. 3 : «...και γνωρίζει το παράξενο ζώο της θάλασσας»

Φωτ. 4 : « αφού έχει προσπαθήσει να φάει κόκορα κρασάτο!!»

*Φωτ. 5 : « με την ικανοποίηση ζωγραφισμένη
στο πρόσωπό μας ...ποζάρουμε στο φακό!»*

Φωτ. 6 : « η πρώτη παράσταση σε παιδικό κοινό»

Φωτ. 7 : « στο αίθριο του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας»

*Φωτ. 8 : « καταθέτοντας την εμπειρία μας στο συνέδριο
“Το κουκλοθέατρο μια νέα προσέγγιση στην εκπαιδευτική πράξη”
στην Θεσσαλονίκη»*

Φωτ. 9 : «...και δείχνοντας τις φιγούρες »

Φωτ. 10 : « οι μικροί θεατές παρακολουθούν την παράσταση και...»

Φωτ. 11 : « ...κοιτάζουν τις φιγούρες με ενδιαφέρον»

Φωτ. 12 : « πίσω από τον μπερντέ περνάμε ωραία και... »

Φωτ. 13 : « ...ξεπερνάμε τις όποιες τεχνικές δυσκολίες! »

Φωτ. 14 : « να ζωντανέψουμε κι εμείς τις φιγούρες;»

Φωτ. 15 : « η αλεπού έφτασε τελικά τα σταφύλια!!!»

Φωτ. 16 : « την ώρα της παράστασης »

Φωτ. 17 : « η αλεπού προσπαθεί μάταια να... φτάσει τα σταφύλια »

Φωτ. 18 : « και εμείς οι ίδιες διασκεδάζουμε με τα παθήματά της»

Φωτ. 19 : « τα παιδιά κοιτούν τις φιγούρες που...χορεύουν στο μπερντέ»

*Φωτ. 20 : « παράσταση στο 3^ο Νηπιαγωγείο Βόλου:
ίσως η καλύτερη παράσταση που δώσαμε»*

Φωτ. 21 : « παράσταση στα 18^ο και 29^ο Δημοτικά Σχολεία Βόλου»

Οργανωτική επιτροπή

1. Μερκελός Μεγάλης, καθηγήτριάς Παν/μίου Αθηνών
2. Αναγνωστάτουλες Βασιλίας, καθηγήτριάς Παν/μίου Θεσσαλίας
3. Σταυροπούλου Βασιλική, δήμαρχος Δήμου Ιωλκού – πρόεδρος του Πολιτιστικού Οργανισμού Δήμου Ιωλκού
4. Κιάλλος Γήγας, δημοτικός σύμβουλος – αντιπρόεδρος του Πολιτιστικού Οργανισμού Δήμου Ιωλκού
5. Παλάσκα-Μαντοιόδη Αικατερίνη, νηπιαγωγός μέλος του Πολιτιστικού Οργανισμού Δήμου Ιωλκού
6. Παραχειμώνα Παρασκευή, μέλος Πολιτιστικού Οργανισμού Δήμου Ιωλκού
7. Πετσιώρη Νίχη, υπάλληλος του Πολιτιστικού Οργανισμού Δήμου Ιωλκού

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ζαλόγγου 11, 106 78 ΑΘΗΝΑ, FAX: 382.25.30
ΧΟΝΔΡΙΚΗ ΠΩΛΗΣΗ: Ζαλόγγου 11, 106 78 ΑΘΗΝΑ, FAX: 384.24.31
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ: Ζωοδόχου Πηγής 3, 106 78 ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 330.12.08

url: www.kastaniotis.com, e-mail: info@kastaniotis.com

ΓΡΑΦΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ: Αριστοτέλους 7, 546 24 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΤΗΛ.: (031) 270.391 – FAX: (031) 271.659

ΣΥΝΕΔΡΙΟ

«Θέατρο Σκιών και Εκπαίδευση»

Γυμνάσιο Δήμου Ιωλκού
12-13 Μαΐου 2000

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΠΑΡΑΥΣΚΕΥΗ 12.5.2000

Αποδοχή		
18.00-18.30	Προσέλευση	
18.30-19.00	Χαιρετισμός	
19.00-19.30	Εισαγωγική ομιλία από τον καθηγητή Παναγιώτη Αθηνάου Παύλου Παυλίδη	
	-Η δραστηριότητα των πρώτων παραστάσεων του ελληνικού θεάτρου σκίου-	
19.30-20.15	Προβίβαση Κοινωνικής από τον Εργένο Σαθίδη	
20.15-20.45	Μουσική εισήγηση	
21.00	Δείψηση	
Ημέρα		
	1η Συνεδρία (Πρωίμαρχος: Β.Α. Αγγελωντασιώδης)	
	Εισαγωγές	
9.00-9.20	Μιχαήλ Μερτζιάς, καθηγητής Παιδείας Αθηνών	
	-Η διδασχία του Κοινωνικού-	
9.20-9.40	Απόστολος Μοσχολιάδης, Δέκτορας Παιδείας Θεσσαλονίκης	
	-Κοινωνικές Φαινομέλες και παραγωγικές κατά τα τέλη του 19ου αιώνα και αρχές του 20ού-	
9.40-10.00	Μιχαήλ Κωνσταντίνου, Δέκτορας Παιδείας Αθηνών	
	-Μέση Μέση και Κοινωνική: Μια πρωταίστη μυθοπλαστική προσολομική αναστήρηση-	
10.00-10.20	Μιχαήλ Ιεροσημίδης, Υποψήφιος - ερευνητής	
	-Αγοραίο Κοινωνικό, Επιστολές προς τον Κοινωνικό και τα άλλα μέλη του θεάτρου, εξέλιξες και σχέδια μυθικών του Αγριουκού σκίου	
10.20-11.00	Διάλειμμα	
	2η Συνεδρία (Πρωίμαρχος: Μιχαήλ Μερτζιάς)	
	Εισαγωγές	
11.00-11.20	Β.Α. Αγγελωντασιώδης, καθηγητής Παιδείας Αθηνών	
	-Η μελέτη των σκίου μεμονωτά στους άνδρες-	
11.20-11.40	Μιχαήλ Καλλέγγης, καθηγητής Παιδείας Αθηνών	
	-Κοινωνικές και παιδική φιλία-	
11.40-12.00	Γεωργία Αυθαγιάννη, επίχ. καθηγήτρια Παιδείας Ιωαννίνων	
	-Η πρόκληση του θεάτρου σκίου στη δραστηριότητα για παιδιά-	
12.00-12.20	Πρωίμαρχος Ν.Τζιου, πρόεδρος του Παιδείας Θεσσαλονίκης	
	-Η τέχνη της σκίου και ο μαρκός της κόρης στο θέατρο και στο σκίο-	
12.20-13.00	Μιχαήλ Καπλιανόγλου, Δέκτορας Παιδείας Αθηνών	
	-Ο Κοινωνικός στο σκίο: ιστορικά ήθη της εισαγωγής του θεάτρου σκίου στην εκπαιδευση-	
13.30	Συζήτηση - Επιστολή στο Μουσείο «Ο σκίο»	
Τέρας		
Απόγευμα		
19.00-21.00	Προβίβαση Κοινωνική από τους Θεσσαλονίκους κοινωνολογικούς Μίση Νάφια, Παναγιώτη Φαλάκη και Ν. Τζιου	

* Κατά τη διάρκεια του προγράμματος λειτουργεί ελεύθερα θέμα - Ημερες της ευρωπαϊκής παιδικής λογοτεχνίας - με έργα παιδίων από σκίο της Γαλλίας, της Γερμανίας και της Ελλάδας.

* Έκθεση με αφίσες του Κοινωνικού από τους κοινωνολογικούς Εργένο Σαθίδη, Μίση Νάφια, Ν. Τζιου και Παναγιώτη Φαλάκη.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Ο Πολιτιστικός Οργανισμός Δήμου Ιωλκίου και το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών) σας προσκαλούν να τιμήσετε με την παρουσία σας τις εργασίες του διήμερου συνεδρίου με θέμα:

«Θέατρο Σκίου και Εκπαίδευση»

που θα πραγματοποιηθεί στις 12, 13 Μαΐου 2000 στο Λήμο Ιωλκίου.

Με τημή
Η οργανωτική επιτροπή
του συνεδρίου

Τόπος συνεδρίου: Γυμνάσιο Ιωλκίου

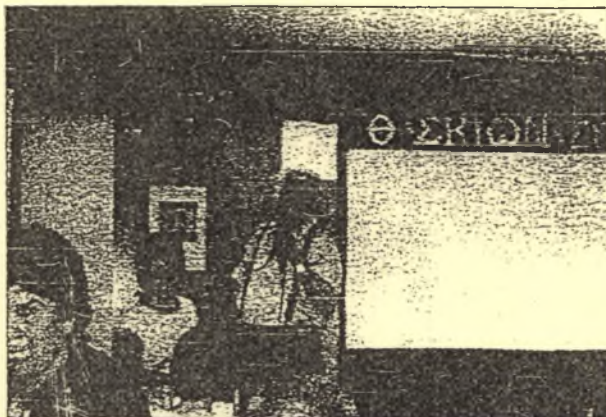
Πληροφορίες κ. Νέχη Πετσιώρη: τηλ. 0621-71390 & 72911, FAX: 0621-72914

Θέατρο σκιών και εκπαίδευση

Μια ενδιαφέρουσα διημερίδα με θέμα: "Θέατρο Σκιών και Εκπαίδευση" πραγματοποιήθηκε στο Γυμνάσιο του Δήμου Ιωλκού. Την εκδήλωση οργάνωσαν ο Πολιτιστικός Οργανισμός του Δήμου Ιωλκού και το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας με υπεύθυνο τον καθηγήτη κ. Βασίλη Αναγνωστόπουλο. Την καλλιτεχνική επιμέλεια είχε ο λέκτορας κ. Απόστολος Μαγουλιώτης.

Την έναρξη της διημερίδας έκανε με τον χαιρετισμό της η δήμαρχος Ιωλκού κ. Βασιλική Σταυροπούλου παρουσία του δημάρχου Πορταριάς και προέδρου της ΤΕΔΚ κ. Βασίλη Κοντορίζο, του αντιπροέδρου της ΤΕΔΚ, του αντιδημάρχου του Δήμου Ιωλκού, των νομαρχιακών και δημοτικών συμβούλων του Δ. Ιωλκού και Δ. Αρτεμιδος, συμβούλων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, εκπαιδευτικών και πλήθος άλλου κόσμου. Επί του θέματος μίλησε με το δικό του ξεχωριστό τρόπο ο καθηγητής κ. Βασίλης Αναγνωστόπουλος.

Ακολούθησε η παρουσίαση παράστασης Καραγκιόζη και σχετικών τραγουδιών από τους μαθητές του Δημοτικού Σχολείου του Δήμου Ιωλκού με καθοδηγητή τον δάσκαλό του και διευθυντή του Δημοτικού Σχολείου κ. Γιάννη Αθανασούλη. Η έκπληξη της βραδιάς ήταν η παράσταση Καραγκιόζη από τον μεγάλο και διακεκριμένο καραγκιοζοπαικτη κ. Ευγένιο

Σπαθάρη. Συγκίνηση και αναμνήσεις σκόρπισε παντού το ακουσμα της φωνής του, με αποτέλεσμα να καταχειροκροτηθεί από μικρούς και μεγάλους που είχαν κατακλείσει το χώρο του Γυμνασίου.

Στον προαύλιο χώρο του Γυμνασίου χόρευε νησιώτικους χορούς με ιδιαίτερη χάρη το συγκρότημα του Πολιτιστικού Συλλόγου Άνω Βόλου "Ιάσων" με τη φροντίδα της προέδρου κ. Σιδηροπούλου. Η εροταστική βραδιά έκλεισε με πλούσιο μπουφέ. Το πρωί της δεύτερης μέρας παρουσιάστηκαν ενδιαφέρουσες εισηγήσεις: Ο κ. Μερικλής Καλλέργης καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών ανέπτυξε το ενδιαφέρον θέμα: "Καραγκιόζης και Παιδική Ψυχή". Ο κ. Απόστολος Μαγουλιώτης, λέκτορας Πανεπιστημίου Θεσσαλίας παρουσίασε με ιδιαίτερο τρόπο το θέμα του: "Καραγκιόζης, Φαρούλης και κινηματογράφος κατά τα τέλη του 19ου αιώνα και αρχές του 20ου".

Στη συνέχεια ο κ. Κων/νος Μαλαφάντης, λέκτορας Πανεπιστημίου Αθηνών, μίλησε για τη συνάντηση των ηρώων του

Walt Disney και του λαϊκού Καραγκιόζη με το θέμα: "Μίκυ Μάους και Καραγκιόζης: μια πρωτότυπη μυθολογική προσπολεμική συνάντηση".

Πολύ ενδιαφέρουσα ήταν και η ανακοίνωση του κ. Μιχάλη Ιερωνυμίδα, γραφίστα-ερευνητή Θεάτρου Σκιών με τον τίτλο: "Αγαπητέ Καραγκιόζη", Επιστολές προς τον Καραγκιόζη και τα άλλα μέλη του θιάσου,

εκθέσεις και σχέδια μαθητών του Δημοτικού Σχολείου".

Εξίσου ενδιαφέρουσα ήταν και η ανάπτυξη του θέματος της κ. Γεωργίας Λαδογιάννη, επίκουρου καθηγήτριας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων με θέμα: "Η παράδοση του Θεάτρου Σκιών στη δραματουργία για παιδιά". Τόνισε την προσφορά του Θεάτρου Σκιών και την αξιοποίησή του στη διδακτική διαδικασία.

Οι εισηγήσεις ολοκληρώθηκαν μ' αυτή της κ. Περσεφόνης Σέξτου, διδάσκουσα στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, "Η Τεχνική της σκιάς και ο μαγικός κόσμος στο θέατρο και στο σχολείο". Μια ευχάριστη έκπληξη μας επιφύλαξαν και οι φοιτήτριες Όλγα Παναγιώτου και Κατερίνα Ζησόκη με την παράσταση θεάτρου σκιών. Το κλείσιμο της διημερίδας έκαναν το απόγευμα οι Καραγκιοζοπαικτες κ. Μάκης Χάρμπακς και Παναγιώτης Φιλιππίδης.

Κατερίνα Παλάσκα - Μαντούδη
Νηπιαγωγός

Thessalia On Line
Internet Service Provider

Ο δρόμος σας στο Internet

Σ. Σπυριδη 91 & 108 Τηλ: 0421 20760, 39889
www.tol.hol.gr e-mail: tol@hol.gr

“Θεσσαλία
19/5/2000

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΚΙΩΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ο Πολιτιστικός Οργανισμός Δήμου Ιωλκού και το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών) διοργάνωσαν διήμερο Συνέδριο με θέμα: "Θέατρο Σκιών και Εκπαίδευση", στις 12 και 13 Μαΐου στο Δήμο Ιωλκού.

Το πρόγραμμα του συνεδρίου περιλάμβανε τις εισηγήσεις:
Βάλτερ Πούχνερ καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών
"Η δραματολογία των ηρωικών παραστάσεων του ελληνικού Θεάτρου Σκιών"

Μιχάλης Μερακλής, καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών
"Η διδασχή του Καραγκιόζη"

Απόστολος Μαγουλιώτης, λέκτορας Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

"Καραγκιόζης, Φασουλής και κινηματογράφος κατά τα τέλη του 19ου αιώνα και αρχές του 20ου"

Κων/νος Μαλαφάντης, λέκτορας Πανεπιστημίου Αθηνών

"Μίκυ Μάους και Καραγκιόζης: Μια πρωτότυπη μυθοπλαστική προπολεμική συνάντηση"

Μιχάλης Ιερωνυμίδης, Καθηγητής Γραφίστας - ερευνητής του Θεάτρου Σκιών.

"Αγαπητέ Καραγκιόζη". Επιστολές προς τον Καραγκιόζη και τα άλλα μέλη του θιάσου, εκθέσεις και σχέδια μαθητών του Δημοτικού Σχολείου.

Βασίλης Δ. Αναγνωστόπουλος, καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

"Η μαθητεία των παιδιών μπροστά στους ίσκιους"

Ηρακλής Καλλέργης, καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών

"Καραγκιόζης και παιδική ψυχή"

Γεωργία Λαδογιάννη, επικουρος καθηγήτρια Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

"Η παράδοση του Θεάτρου Σκιών στη δραματολογία για παιδιά"

Περσεφόνη Σέξτου, διδάσκουσα στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

"Η τεχνική της σκιάς και ο μαγικός της κόσμος στο θέατρο και στο σχολείο"

Μαριάνθη Καπλιάνογλου, λέκτορας Πανεπιστημίου Αιγαίου

"Ο Καραγκιόζης στο σχολείο: ιστορικοί όροι της εισαγωγής του θεάτρου σκιών στην εκπαίδευση"

Στα πλαίσια του Συνεδρίου δόθηκαν παραστάσεις Καραγκιόζη από τον Ευγένιο Σπαθάρη και τους Θεσσαλούς Μάκη Χάρμπα και Παναγιώτη Φιλιππίδη. Επίσης έδωσαν παράσταση Καραγκιόζη μια ομάδα παιδιών του Σχολείου, καθώς και φοιτήτριες του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, δραματοποιώντας για το θέατρο Σκιών ένα μύθο του Αΐσωπου.

Στο χώρο του Συνεδρίου λειτούργησε έκθεση με φιγούρες του Θεάτρου Σκιών των Σπαθάρη, Χάρμπα και Τζήκα. Κοντά σ' αυτές σχέδια παιδιών του Δημοτικού Σχολείου επηρεασμένα από τις φιγούρες του Θανάση Σπυρόπουλου και σχέδια παιδιών Δημοτικού Σχολείου από την Ιταλία βασισμένα στο βιβλίο του Αντουάν ντε σαιν Εξυπερύ "Ο μικρός πρίγκηπας".

Ήταν το τρίτο Συνέδριο με θέματα από το θέατρο Σκιών που διοργάνωσε - με απόλυτη όπως πάντα επιτυχία- το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. Χορηγός ήταν οι εκδόσεις ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ.

Περιμένουμε την δημοσίευση των εισηγήσεων που είναι όλες σημαντικές και την αναγγελία του επόμενου.

1. Τα παιδιά δίνουν παράσταση με θεατή τον Ευγένιο Σπαθάρη. Δίπλα του ο πανεπιστημιακός καθηγητής Ηρακλής Καλλέργης.

2. Ο Μάκης Χάρμπα.

3. Ο Παναγιώτης Φιλιππίδης.

4. Η αλεπού και ο σκύλος από τις φοιτήτριες του Πανεπιστημίου.

(Φωτ. Μ. Ιερωνυμίδης)

Μέρος 3^ο

ΠΑΡΑΣΤΑ ΕΙΣ

Πέμπτη 23^η Νοεμβρίου 2000

10.00-10.30 Ένα παραμύθι»

Ν. Σκούφου-ιατάκη

Μ.Σ. κόρδου ξαρχοπούλου

15.00-16.00 «Ήταν ένα μικρό χαρτάκι»

(Α. Παρούση, Α. Κυριτσόπουλος)

Διασκευή Ν. Σκούφου

Θίασος Ο.Ν. Ε.Ρ. Θεσ/νίκης

Παρασκευή 24 Νοεμβρίου 2000

15.00-16.00 Τα τρία μικρά λυκάκια»

Ε. Τζιζιάς

Θίασος Α.Κ. Ν. Δράμας

Δ/ση

2^ο Δ.Σ. Καλαμαριάς

Παπάγου και Καλλιίδου

Σάββατο 25 Νοεμβρίου 2000

17.00-18.00 «ενκεδούπολη»

Ε. Φακίνου

Θίασος Ο.Ν. Ε.Ρ. Αλεξανδρούπολης

Κυριακή 26 Νοεμβρίου 2000

11.00-12.00 Οι περιπέτειες ενός σκουφιά»

Θίασος Α.Σ. Ίρδου- Α.Ι. Ώγη

Δ/ση

7^ο Νόκειο 8^ο Γορμνάσιο Καλαμαριάς

Αερίανουπόλεως 2 στ. Express Service

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

«ΤΟ ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΟ ΜΙΑ

ΝΕΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΣΤΗΝ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ»

24-26 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2000

Συρδιοργανωτές :

ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ

Ο.Μ.Ε.Ρ Θεσ/νίκης

ΜΕΡΟΣ Α

Δ/ση:

ΔΗΜΕΡΙΑ Καρμαούνα 1 Παλ. Έκρα

- Παρασκευή 24 Νοεμβρίου 2000
- 18.00-19.00 μ.μ. Έκθεση - Χαιρετισμοί
- 19.00-19.30 μ.μ. Έκθεση - Τούζνερ
- «Στη γλώσσα μορφωθέντες στην εκπαίδευση»
- 19.30-20.00 μ.μ. Α. Παρούση
- «Παιδαγωγικές διστάσεις του κουκλοθέατρου»
- 20.00-20.30 μ.μ. Συνέχιση Συν. Μ. Ζαφρασιά
- 20.30- 21.00 μ.μ. Διάλειμμα
- 21.00-21.30 μ.μ. Ν. Ζερβόπουλος
- κούκλας»

«Η Συμβολή του αντικειμενοβέατρον στη παιδαγωγική πράξη»

21.30-22.00 μ.μ Συνέχιση Συν. Ε. Αλαούμη

Σάββατο 24 Νοεμβρίου 2000-11-14

- 9.00-9.20 π.μ. Α. Ν. Αγουλιώτης
- «Κουκλοπαίγτες και θεατές συντελεστές του κουκλοθεάτρου»
- 9.20- 9.40 Παρασκευή Φοιτητριών Π.Τ.Π.Ε.Π.Θ
- Ολ. Παναγιώτου - Γ.Κ. Ζηριάκη
- 9.40-10.00 π.μ. Μ. Λακάρδου-Εξαρχοπούλου
- «Η κούκλα του κουκλοθεάτρου, διπλός αγωγός και μάθησης σε τζεις ασκησιμων παιδιών»
- 10.00-10.30 π.μ. Συνέχιση Συν. Ειρ. Σιβροπούλου
- 10.30-11.00 μ.μ. Διάλειμμα
- 11.00-12.00 Α. Παρούση
- «Η κίνηση της κούκλας» Εργαστήριο
- 12.00-12.15 Διάλειμμα
- 12.15-13.30 μ.μ. Α. Λακάρδου Εργαστήριο
- 14.30- 15.00 Συνέχιση Συν. Ε. Τρίμη

ΜΕΡΟΣ Β'
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

Πέμπτη 23 Νοεμβρίου 2000
18.00-22.00 μ.μ. Μίνα Σκόρδου

«Κατασκευή κούκλας από το παιδί και από το δάσκαλο»

Παρασκευή 24 Νοεμβρίου 2000
9.00- 13.00 Ρ. Καμπουράκη

«Προεργασία στη κατασκευή της μαριονέτας
14.00-17.00 μ.μ. Ρόη Λέκκα «Κατασκευή

Σάββατο 24 Νοεμβρίου 2000

15.00-17.00 μ.μ Ρίτσα Παναγιωτίδου
«Κατασκευή κούκλας»

15.00 17.00 μ.μ Έδη Χατζημητάκου

«Πως η προσωπικότητα του αντικειμένου και της κούκλας γίνεται αφετηρία για να διηγηθείς μικρές αυτοσχέδιες ιστορίες»

Δ/ση: Βαλκανικό Κέντρο
«Κέντρο νεότητας»
(REMEZZO PALLAS)
Πα. Παυστήρη

Συνολική Δαπάνη 284-350

Μαθητικές εκδηλώσεις

■ ΣΗΜΕΡΑ Πέμπτη και ώρα 10 το πρωί στο 6ο Δημοτικό Σχολείο Βόλου η συγγραφέας και νηπιαγωγός Αγγελική Θάνου θα παρουσιάσει στα παιδιά το βιβλίο της “Το σεργιάνι των χαρταετών στην ενωμένη Ευρώπη”. Η εκδήλωση πραγματοποιείται με πρωτοβουλία του διευθυντή κ. Σταβάλη Απόστολου και του συλλόγου διδασκόντων.

Τη Δευτέρα 2 Απριλίου 2001 και ώρα 10 το πρωί στο 43ο Δημοτικό Σχολείο Βόλου η ομάδα κουκλοθεάτρου και θεάτρου σκιών του Παιδαγωγικού Τμήματος Προσχολικής Αγωγής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, η οποία λειτουργεί υπό την καθοδήγηση του Λέκτορα του ίδιου τμήματος κ. Μαγουλιώτη Απόστολου θα ανεβάσει την παράσταση του θεάτρου σκιών με τον τίτλο “Ένα πιθάρι γεμάτο μύθους, Μυθοσαλάτα”. Η εκδήλωση πραγματοποιείται με πρωτοβουλία του διευθυντή κ. Στέργιου Γαρδικλή και του συλλόγου διδασκόντων. Στη συγκεκριμένη παράσταση συμμετέχουν οι φοιτήτριες Παναγιώτου Όλγα και Ζησάκη Κατερίνα.

Ένα τσουκάλι γεμάτο... μύθους

Μια φορά κι έναν καιρό,
στο χρόνο των Ασκίων, γάλα
μα ελάττω.
Εξαιτίας αυτή ήταν πολύ πικρή, αλλά
και πολύ λιπαρή συγκρίτως.
Για να απαλαυνθεί την πύξη της...
Ξέρτε τώρα...
Οι παλιές της αλλαγές τελειώμα δεν είναι.
Αλλά και να ξεγελάσει το ζοράκι και άλλοτε
των κόπου. Βρίσκει το "μάστορά" της από
των κάθουρα και τα επαφή όσο κι αν
πενθεί δεν τα τρώει γιατί της
φραγνίται... ξανά!

Αν έχετε την τύχη να τα παρακολουθήσετε όλα αυτά από το θέατρο σκιών που με πολύ μεράκι ετοίμασαν δυο φοιτήτριες του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, τότε σίγουρα θα διασκεδάσετε αλλά και θα συμμετέχετε με την ψυχή σας στην εξέλιξη της παράστασης.

Η Αικατερίνη Ζησόκη και η Όλγα Παναγιώτου, τελειόφοιτες του Παιδαγωγικού, ξεκίνησαν από μια πρόταση του καθηγητή τους κ. Μαγουλιώτη για να συμμετέχουν στο συνέδριο "Θέατρο σκιών και εκπαίδευση", τον περασμένο Μάιο. Από τότε έχουν δώσει αρκετές παραστάσεις σε νηπιαγωγεία, σχολεία, στο Πανεπιστήμιο και το Στέκι του Δήμου.

"Στη μυθοσαλία αυτή έχουμε ανακατέψει τους μύθους κι έχουμε δώσει και δική μας εξέλιξη. Όταν τα παιδιά συμμετέχουν πολύ, μας δίνουν κι εμάς ερεθίσματα να συνεχίσουμε και ν' αποδώσουμε και διαφορετικά χαρακτηριστικά στους ήρωες και γενικά να προσθέτουμε πολλά πράγματα. Μερικά στοιχεία μας τα προτείνουν τα παιδιά μέ-

σα από τη συμμετοχή τους και μετά τα υιοθετούμε στις επόμενες παραστάσεις.

Οι αναδράσεις των παιδιών είναι πολύ καλές. Μερικές φορές μας δυσκολεύουν να κάνουμε αντιστροφή.

Να θέλουμε να μας πουν ναι και να μας λεν όχι, οπότε αναγκάζομα-

στε να σκεφτόμαστε άλλα πράγματα. Η κάθε παράσταση είναι πολύ διαφορετική από τις προηγούμενες, κάθε μία έχει το δικό της χαρακτήρα." Οι φηγούρες κατασκευάζονται από τις ίδιες. Για την κατασκευή τους χρησιμοποιούν σκληρή ζελατίνη, καλά τριμμένη και θαμμένη με πλαστικό. Από πάνω σχεδιάζουν και χαράσσουν τα χαρακτηριστικά του κάθε ζώου. Τα σκηνικά που στερεώνονται πάνω στο ύφασμα είναι φτιαγμένα από μαύρο κανσόν.

" Δεν είχαμε προηγούμενη

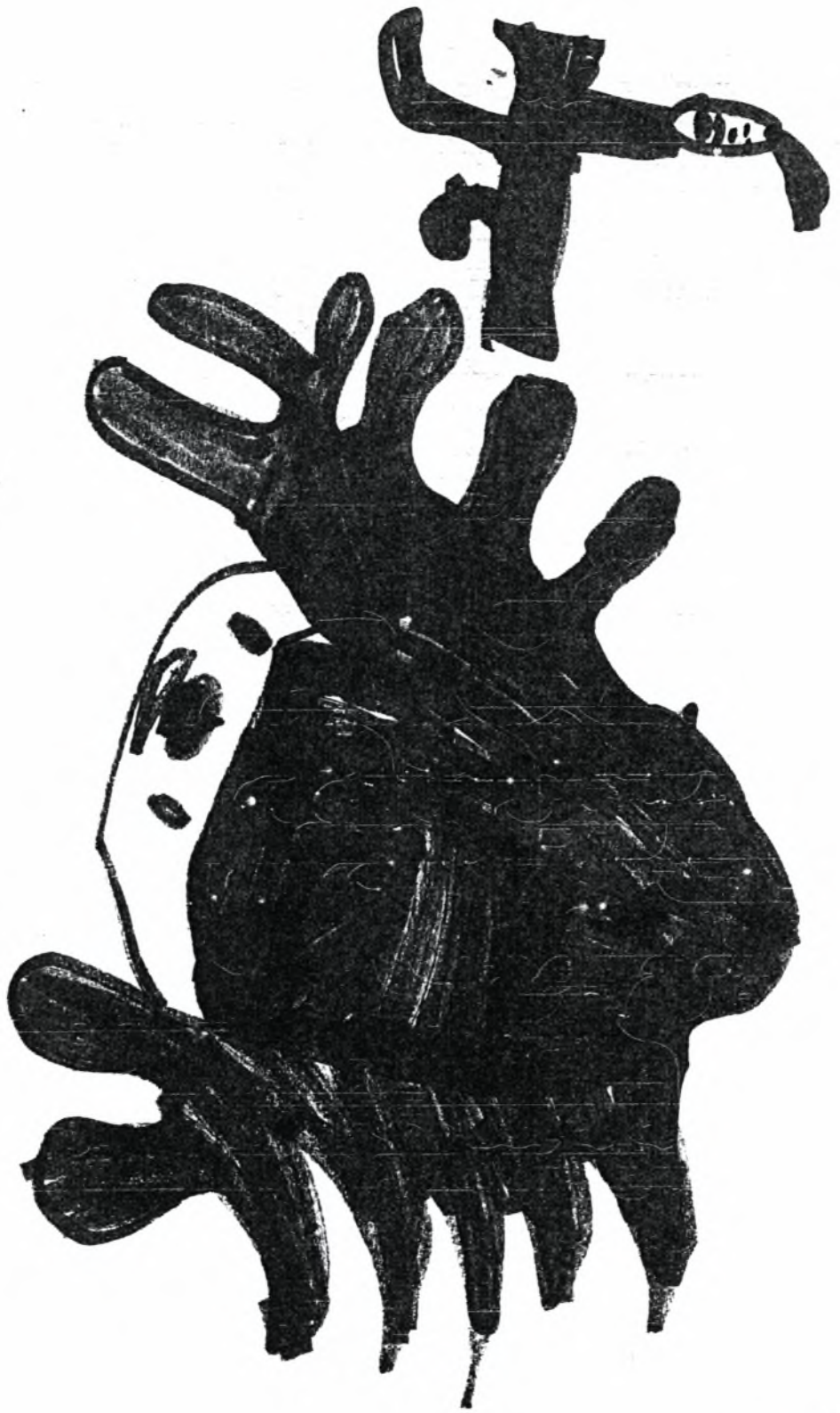
εμπειρία. Στην αρχή είχαμε μεγά-

λο τρακ. Τώρα όμως και η δική μας ψυχολογία έχει αλλάξει. Ξέρουμε τι να κάνουμε αν τύχει κάτι.

Πώς ν' αυτοσχεδιάσουμε, όποιο άγχος και να υπάρχει είναι μέχρι ν' αρχίσουμε και να μπούμε πίσω από τη σκηνή. Και ιδίως όταν ακούμε να γελάν τα παιδιά αφήνουμε κι εμείς τον εαυτό μας ελεύθερο."

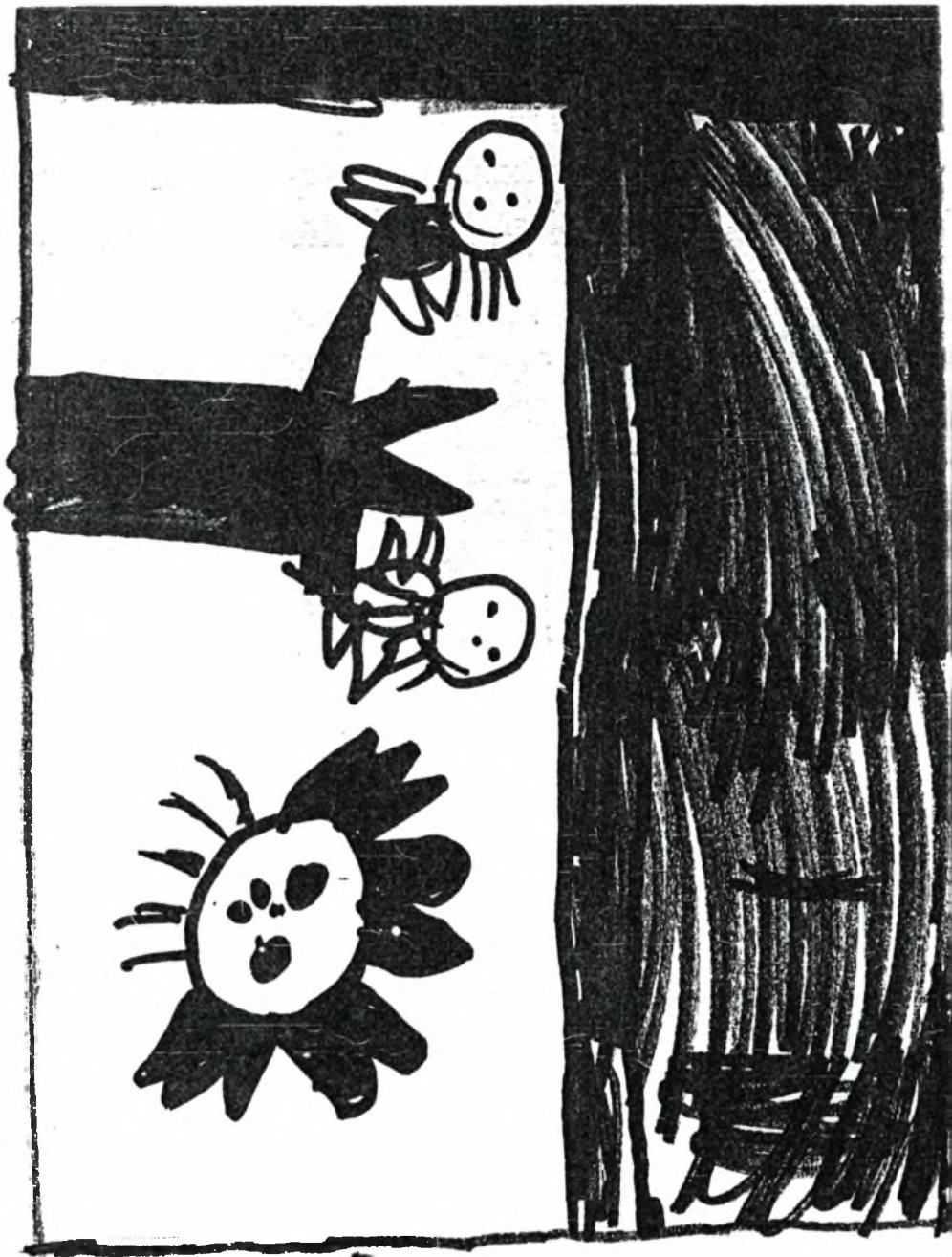
Οι φωτογραφίες είναι από την παρουσίαση στο 18ο και 29ο Δημοτικό Σχολείο

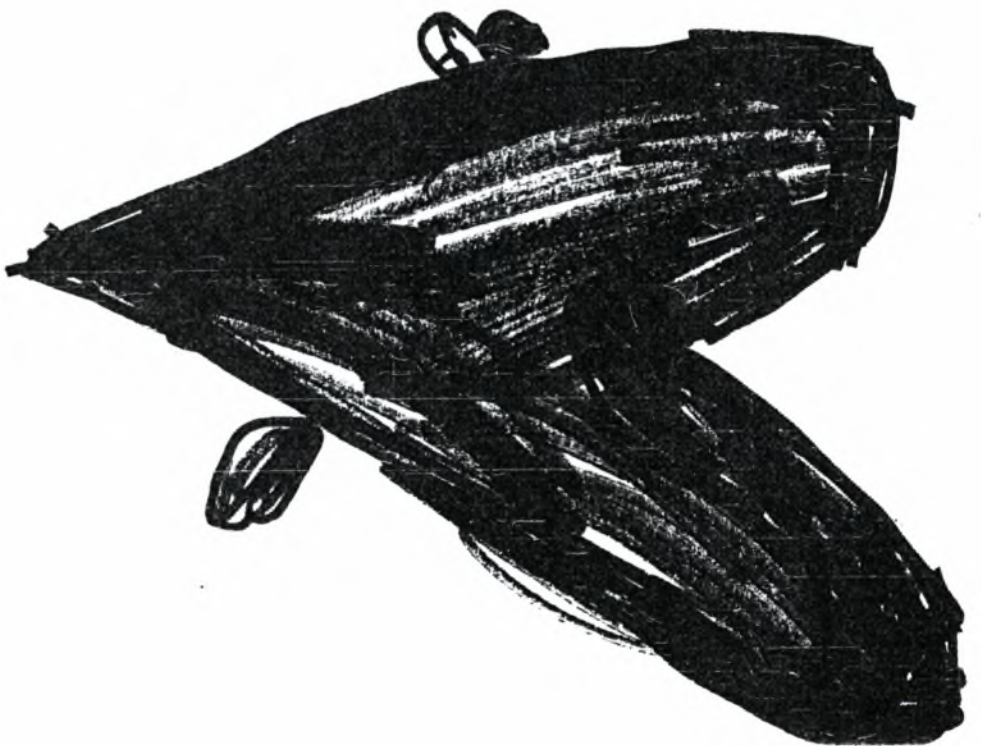
Ο Κρίκοπος και ο Καραγκιόζης.

Γράμμος Φ.
17/1/01

Ο κάτοικος και το Σείριο
Ο νόικος και ο Κίρανας

Πάω

ΔΗΜΗΤΡΑ

Σείρρα

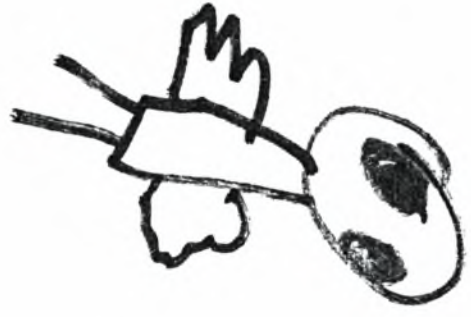
Ανίμπερα

Κάβαρρας

αχενω

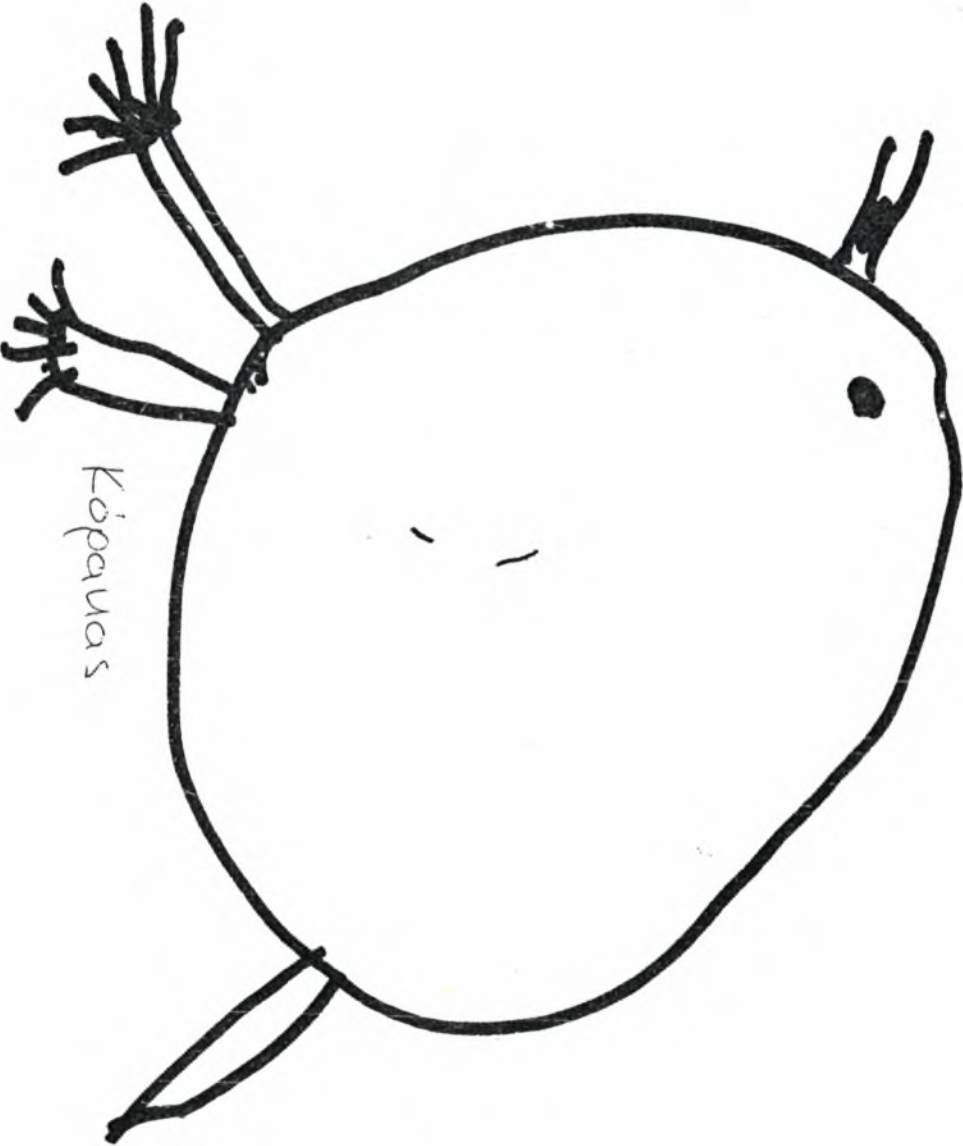
Κεραυ

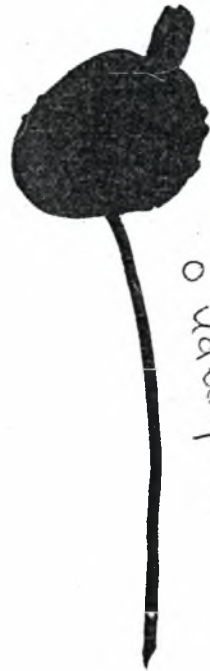
Γυζός

nouqax

Kópauas

o xáloypas

o gwíxos

Βιβλίον

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

004000064456

